

สวนทวารธรรม

กับ อ. วศิณ อินทสระ เล่ม ๘

จากคอลัมน์
สวนทวารธรรม กับ อาจารย์ วศิณ

ในเว็บไซต์เรือนธรรม (www.ruendham.com)

ในเว็บไซต์กัลยาณธรรม (www.kanlayanatam.com)

ในหน้าเพจ Facebook “วศิณ อินทสระ”

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๒๘๙

สนทนาธรรม

กับ อ.วศิน อินทสระ เล่ม ๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๖
จำนวนพิมพ์ ๔,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย ชมรมกัลยาณธรรม
๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐
โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๗๐๒-๙๖๒๔

ออกแบบรูปเล่ม ทิววรรณ สายรักษา
ปก คนข้างหลัง
ภาพวาดปก คุณแคธ ชิว เชียง (และพี่สาวผู้เป็นแรงหนุน)

เพลท Canna Graphic โทรศัพท์ ๐๘-๖๓๑๔-๓๖๕๑
พิมพ์ บริษัทชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด
โทรศัพท์ ๐-๒๘๘๕-๗๘๗๑-๓

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง
.....
www.kanlayanatam.com

คำอนุโมทนา

ชมรมกัลยาณธรรม โดย ทันตแพทย์หญิง อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ ผู้เป็นประธานชมรมฯ ได้ขออนุญาตพิมพ์หนังสือเรื่อง “สนทนาธรรม กับ อ.วคิน อินทสระ เล่ม ๘” ข้าพเจ้าอนุญาตด้วยความยินดียิ่ง

สนทนาธรรมเล่มนี้ ก็คงเป็นการตอบปัญหาธรรม และทำศนะชีวิต ตามที่มีผู้ถามมาทางอินเทอร์เน็ต ทั้งในเว็บไซต์เรือนธรรม เว็บไซต์ กัลยาณธรรม และในเฟซบุ๊ก มีหลายคำถามและหลายคำบอกเล่า ที่ผู้ตอบอ่านแล้วชื่นใจเหลือเกิน ทั้งนี้เพราะผู้ถามและผู้บอกเล่าได้นำเรื่องดีๆ ที่ตนได้รับจากการปฏิบัติธรรม และอ่านหนังสือธรรมะ ของผู้ตอบมาเล่าให้ฟัง

หนังสือชุดนี้ทำมาได้ถึงเล่มที่ ๘ แล้ว ไม่ทราบว่า เล่มที่ ๙ จะมีหรือไม่ ด้วยเหตุหลายประการ เช่น ความทรุดโทรมแห่งสังขารของผู้ตอบ เป็นต้น ซึ่งย่างเข้าถึงปีที่ ๘๐ แล้ว นอกจากนี้อาจมีเหตุอื่นๆ อีก ที่อาจทำให้หนังสือชุดนี้ ต้องสะดุดหยุดลง ขอให้ท่านผู้อ่านพึงทำไว้ในใจโดยแยบคายว่า สิ่งทั้งปวงไม่เที่ยง มีเกิดและดับเป็นธรรมดา

พร้อมคำอนุโมทนานี้ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี มายัง
ชาวชมรมกัลยาณธรรม และท่านผู้อ่านทั้งหลาย ขอท่านทั้งหลาย
พึงเป็นผู้อยู่ผาสุกในปัจจุบัน มีชีวิตที่ปราศจากทุกข์ภัย ประสบความสุข
สวัสดิ์ดี ในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ

ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

๗ ธันวาคม ๒๕๕๖

คำนำ ของชมรมกัลยาณธรรม

หนังสือถามตอบปัญหาธรรม ชุด “สนทนาธรรมกับอาจารย์วศิน อินทสระ” ที่ชมรมกัลยาณธรรมรวบรวมมาจากการถามตอบปัญหาธรรมในเว็บไซต์เรือนธรรมของท่านอาจารย์วศิน อินทสระ มีเหตุต้องสะดุดหยุดไปชั่วคราวเนื่องจากคำถามในเว็บไซต์ดังกล่าวมีจำนวนไม่มากพอที่จะรวบรวมเป็นหนังสือได้ต่อไป แต่บัดนี้มีคำถามมากพอแล้ว โดยมีที่มาจากการตอบปัญหาสนทนาธรรมทางอินเทอร์เน็ตใน ๓ แห่งคือ จากคอลัมน์เดิมในเว็บไซต์เรือนธรรม (www.ruendham.com) และคอลัมน์ใหม่ในชื่อเดียวกันจากเว็บไซต์กัลยาณธรรม (www.kanlaya-natam.com) และจากที่มาทันสมัยใหม่ล่าสุดคือเว็บเพจชื่อ “อาจารย์วศิน อินทสระ” จากเฟสบุ๊ก (www.facebook.com) ซึ่งมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาข้อธรรมและสอบถามปัญหาธรรมเข้ามาไม่ขาดสาย การรวมเล่มและเรียงข้อคำถามตอบในเล่มที่ ๘ นี้ จึงจัดระบบใหม่ ให้เริ่มต้นเล่มเป็นข้อ ๑ ไปจนจบเล่ม แต่อรรถรสแห่งธรรมนั้น ยังคงเข้มข้น เปี่ยมล้ำคุณค่าด้วยธรรมแท้ไม่จืดจาง

นับว่าเป็นบุญของสาธุชนทุกท่านที่ได้รับความสะดวกจากปราชญ์แห่งพระพุทธศาสนา ช่วยแนะนำ อธิบาย ขยายความ คลายทุกข์ คลายข้อข้องใจ โดยมีพระธรรมเป็นดวงประทีปส่องทางชีวิตให้เดิน

ถูกทางด้วยสัมมาทิฏฐิ ชมรมกัลยาณธรรมขอกราบขอบพระคุณ
ท่านอาจารย์วศิน อินทสระ ที่ไว้ใจให้โอกาสได้เป็นสะพานแห่งปัญญา
ทอดสู่สาธุชนให้ได้รับแสงประทีปที่ถูกตรงธรรม ถึงแม้ว่าสุขภาพของ
ท่านอาจารย์จะไม่แข็งแรงและมีอุปสรรคข้อขัดข้องนานาประการ
ในการรวบรวมคำถาม-คำตอบที่มีคุณค่ายิ่ง แต่ในที่สุด “สนทนาธรรม
กับอ.วศิน อินทสระ เล่ม ๘” ก็ปรากฏสู่สายตาสาธุชนคู่ควรธรรมแห่ง
ภูมิปัญญาของผู้รู้แท้จริง

“ธรรมใดๆ ก็ไร้ค่า ถ้าไม่ทำ” ...ข้อคิดเตือนใจนี้คงช่วยเตือนใจ
ทุกท่านให้ได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือนี้สมควรตั้งใจเสียดละ
ของของท่านอาจารย์และกุศลเจตนาของคณะผู้จัดทำ เมื่อท่านได้น้อมนำ
ธรรมมาปฏิบัติ แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ย่อมได้รับความคุ้มครองจาก
ธรรมอย่างไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และย่อมก่ออานิสงส์ส่งผลถึง
ทั้งท่านผู้ถาม ท่านผู้ตอบ ท่านผู้อ่านและทุกรูปนามที่จะได้รับประโยชน์
จากการประพฤติธรรมอย่างถ้วนทั่ว เมื่อใดที่แต่ละท่านอาศัยธรรม
นำชีวิตแล้ว ย่อมนำพาให้ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ตลอดจน
โลกตามความเป็นจริงของแต่ละท่าน ได้รับความสงบ ร่มเย็นด้วย
ธรรมร่วมกัน ขออ้อมถวายอานิสงส์แห่งธรรมทานเป็นพุทธานุชา และ
ขอกราบบูชาอาจารย์คุณท่านอาจารย์วศิน อินทสระ ด้วยความเคารพ
อย่างสูงยิ่ง

กราบขอบพระคุณและอนุโมทนาอย่างยิ่ง

ทพญ.อัศจรรย์ กลิ่นสุวรรณ

ประธานชมรมกัลยาณธรรม

เปิดห้อง

.....
สหราชอาณาจักร

คำถามที่ ๑

สวัสดิ์ศรีรับอาจารย์ ผมสงสัยข้อความที่อาจารย์กล่าวว่า “เหตุผลที่ใครก็ต่างยกย่องกันว่าเป็นยอดก็กลับจะดูต่ำเตี้ยลงไปหากไปเทียบกับญาณ” เพราะอะไรครับ ผมเห็นว่าใครๆ ต่างก็ยกย่องคนที่มีความรู้ถึงแม้ว่าเหตุผลบางอย่างก็ดูไม่ใช่เหตุผล ออกจะเป็นข้ออ้างเสียมากกว่า

ตอบ

ก่อนอื่นต้องทราบว่าเราใช้เหตุผล เพื่อนำไปสู่การรู้ความจริงที่เรายังไม่รู้ แต่ถ้าเรารู้ความจริงแล้วด้วยญาณพิเศษ เหตุผลก็ไม่จำเป็นต้องใช้ เพราะฉะนั้นนักปราชญ์จึงกล่าวว่า ความจริงบางอย่างอยู่นอกเหตุผล (Beyond reason) ทางปรัชญากล่าวว่า บางอย่างเรารู้ด้วยประสาทสัมผัส (Empirical knowledge) บางอย่างเรารู้ด้วยเหตุผล (Rational knowledge) บางอย่างเรารู้ด้วยญาณพิเศษ (Intuitive knowledge) เช่น ทิพจักขุญาณ เป็นต้น พระธรรมของพระพุทธเจ้าในส่วนที่ลึกซึ้ง คิดเอาด้วยเหตุผลไม่ได้ พระองค์จึงตรัสว่า “อตกุกาวโร” อยู่นอกเหตุผล ฯลฯ

คำถามที่ ๒

ได้ดูได้ฟังดารารายท่านหนึ่งเขาบอกว่า ตัวเขาถือพรหมจรรย์คือ ประมาณาว่าไม่แตะเนื้อต้องตัว ไม่มีการเสพเมถุน ประมาณาว่าครองตัวเป็นโสดครับ ในหลักทางพุทธศาสนาชายคนนี้ประพฤติพรหมจรรย์ถูกต้องตามหลักหรือเปล่าครับ ผมว่าน่าจะไม่ถูกต้องครับ

ตอบ

พรหมจรรย์มีหลายอย่าง กล่าวไว้ในคัมภีร์มั่งคัลลิตที่ปนีถึง
๑๐ อย่าง การเว้นเมถุนธรรมเป็นข้อหนึ่งใน ๑๐ อย่าง

พรหมจรรย์ ๑๐ คือ

๑. ทาน
 ๒. ไวยาวัจจะ การช่วยขวนขวายในกิจที่ชอบ
 ๓. ศีล ๕
 ๔. อัปมัญญา พรหมวิหาร ๔ ที่ไม่มีประมาณ
 ๕. เมถุนวิริติ การเว้นจากเมถุนธรรม
 ๖. สทาร์สันโดษ การพอใจในคู่ครองของตน
 ๗. วิริยะ
 ๘. อุโปสถ
 ๙. อริยมรรคมีองค์ ๘
 ๑๐. ศาสนา หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า
- ๑๐ ประการนี้มีใน**อรรถกถาสัมมัญญผลสูตร** ส่วนใน**อรรถกถา
มหาสีหนาทสูตร** เพิ่มเข้ามาอีก ๒ อย่าง คือ
๑๑. ธรรมเทศนา การแสดงธรรม
 ๑๒. อัชฌาสัย จิตใจที่โน้มเอียงไปในทางคุณงามความดี

คำถามที่ ๓

ผมได้อ่านหนังสือทางแห่งความดีของอาจารย์มาเกือบทุกเล่ม
ผมรู้สึกถูกใจกับคำสอนของพระพุทธเจ้า บางครั้งก็รู้สึกว่ามันพูด
รุนแรง ตรงไปตรงมา แต่พอมาทบทวนก็รู้สึกเองว่า ธรรมะเป็น

ธรรมชาติ ใครยอมรับก็โล่ง ใครไม่ยอมรับก็ทุกข์ ง่าย ๆ แต่ก็ยากที่จะยอมรับ พุทธวิธีในการสอนก็หลากหลาย พูดให้คนอื่นได้คิด ไม่พูดต้อนให้คนอื่นจนมุม ไม่เชื่อไม่เป็นไรแต่ฉันมีความคิดเห็นเป็นอย่างนี้ ๆ ผมว่าคุณครูที่จะเป็นครูอาจารย์ใครได้ต้องมีพระพุทธรูปเจ้าเป็นแบบอย่างครับ แล้วก็ควรจะสอนให้ตรงกับท่านด้วย เหมือนอย่างอาจารย์วศินครับ ขอขอบคุณอาจารย์วศินที่แต่งหนังสือธรรมะให้ผมได้อ่าน ได้ลิ้มรสธรรมะ ได้ละเมียดกับบทความธรรมะที่เรียบง่าย แต่ตรงใจ เหมือนกับโดนตีแสบหน้ายังงี้ยังงั้นเลยครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

ขอบคุณมากที่เขียนมาให้กำลังใจ ผมเขียนหนังสือไว้เล่มหนึ่งชื่อ “พุทธวิธีในการสอน” มีเนื้อหาคล้ายๆ กับที่คุณพูดมา ถ้าคุณมีแล้ว ก็ลองอ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ถ้ายังไม่มีก็ลองโทร. ไปถามที่สำนักพิมพ์ธรรมดา โทร. ๐๒-๘๘๘-๗๐๒๖ ขออนุโมทนาอย่างยิ่งที่คุณได้ประโยชน์จากหนังสือที่ผมได้เขียนไว้ ขอให้มีความสุขความเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๔

สวัสดีครับท่านอาจารย์วศิน ผมสงสัยว่า เนกขัมมะ คืออะไรครับ ขอขอบคุณอาจารย์วศินมากครับที่ตอบ

ตอบ

เนกขัมมะโดยทั่วไป แปลว่า การออกบวช ถ้าขยายความให้กว้างออกก็จะหมายถึง การปลีกตนออกจากสิ่งยั่วยวนต่างๆ อันเป็นเหตุให้หลงอยู่ในโลก โดยนัยนี้ แม้ฆราวาสก็ประพฤติเนกขัมมะได้

ในอนุப்புพิภพ ๕ แปลว่า ถ้อยคำที่ทรงแสดงโดยลำดับเพื่อ
พอกจิตใจในเบื้องต้น ก่อนที่จะทรงแสดงอริยสัจ ๔ อนุப்புพิภพ ๕ คือ

๑. ทานกถา
๒. ศีลกถา
๓. สัตตคกถา ว่าด้วยสวรรค์
๔. กามาที่นวกถา ว่าด้วยโทษของกาม
๕. เนกขัมมมานิสังสกถา ว่าด้วยอานิสงส์แห่งการออกจากกาม

คำถามที่ ๕

วันหยุดได้มีโอกาสพูดคุยกับพระท่านที่วัด ผมถามท่านถึงเรื่อง
ที่กำลังเป็นที่นิยมของพุทธบริษัท (หรือเปล่า) คือการสร้างสิ่งที่ไม่ใช่
สิ่งที่อยู่ในพระพุทธศาสนา เช่น สร้างเทพเจ้าต่างๆ สร้างสิ่งที่ใหญ่ๆ
ราคาแพงๆ แล้วประกาศชักชวนแนะนำว่า เป็นการสร้างศรัทธาเพื่อ
เป็นสะพานเชื่อมไปสู่หลักธรรมที่สูงขึ้นไป พระท่านตอบว่า ศรัทธา
ตาบอดอย่างนี้ควรตำหนิตั้งพระทั้งโยม ควรเลือกวิธีที่ถูกหลักพระ-
พุทธศาสนา คือ **ไตรสิกขา** ศรัทธาอย่างนี้มง่าย ชาวบ้านเขาตาบอดอยู่
ยังจะหลอกให้เขาเดินเข้ารกเข้าพงอีก นำสงสาร พระควรสอนให้
ใช้ปัญญามากๆ จะทำบุญหรืออะไรก็ตาม ควรให้ญาติโยมได้ใช้
ปัญญาไตร่ตรอง แล้วจึงลงมือทำ พิจารณาเห็นข้อดีข้อเสีย แล้วจึงทำ
สร้างอะไรที่มันแพงก็เสียหลักแสนโตะ แล้วก็ไม่ใช่ศรัทธาที่เชื่อมโยง
ไปสู่ปัญญาจริงๆ ด้วย ผมเห็นด้วยกับพระองค์นี้ครับ สิ่งที่วัดว่า
พุทธศาสนาเจริญได้แท้จริงคือวิธีชีวิตที่เรียบง่าย สงบ สามารถแก้ไข
ปัญหาชีวิตได้ ดำรงตนเองอยู่ท่ามกลางโลกที่สับสนได้อย่างเป็นปกติ
สงบ ไม่ใช่เจริญกันที่วัดตุใหญ่โต ราคาแพงเลยครับ เวลามีการสร้าง

อะไรพวกนี้ ทำไมคณะสงฆ์ไม่ออกมาแนะนำกันบ้างครับ พระพุทธเจ้าตรัสรู้มา ๒,๖๐๐ ปีแล้ว ผมว่ายังสู้คนสมัยก่อนไม่ได้เลยครับ

ตอบ

คุณเขียนมาดีแล้ว ขออนุโมทนาในความคิดที่ถูกต้องดีงาม ควรจะเป็นแบบอย่างให้พุทธบริษัทคิดตาม คณะสงฆ์ไม่ค่อยได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการสร้างสิ่งต่างๆ ของวัดต่างๆ ปล่อยให้ต่างคนต่างทำกันไป องค์การปกครองคณะสงฆ์สูงสุดคือมหาเถรสมาคม ซึ่งประกอบด้วยพระมหาเถระผู้อยู่ในวัยชรามากแล้ว ท่านมักจะชวนชวายน้อยหมดแรงหมดกำลังที่จะไปวุ่นวายกับเรื่องอะไรต่างๆ ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ รองลงมาก็เป็นเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด ซึ่งล้วนแต่อยู่ในวัยชราทั้งนั้น รู้แบบนี้แล้วควรจะเห็นใจคณะสงฆ์ ผมคงตอบคุณได้เท่านี้ ขอให้คุณโชคดีมีความคิดที่ถูกต้องดีงามต่อไป

คำถามที่ ๖

เรียนท่านอาจารย์ ผมขอเรียนถามว่า ทางศาสนาพุทธสอนให้ระลึกถึงความตายอยู่เป็นนิตย์ อยากทราบว่าให้ระลึกถึงโดยวิธีใดบ้าง โปรดอธิบายด้วย ขอบพระคุณมากครับ

ตอบ

ทางพุทธศาสนาสอนให้พิจารณาความตายโดยอาการ ๘ อย่าง คือ

๑. ความตายนี้ปรากฏดุจเพชรฆาตเงือดดาบอยู่ใกล้คอ เพราะความตายนี้มาพร้อมกับความเกิดที่เดียว

๒. ความตายนี้เป็นเรื่องวิบัติขั้นสุดยอดของมนุษย์และสัตว์
ทั้งหลาย

๓. ระลึกถึงความตายโดยการนำตนเข้าไปเปรียบเทียบกับบุคคล
ผู้ยิ่งใหญ่ด้วยศ บุญ กำลัง ฤทธิ์ ปัญญา ความเป็นพระปัจเจก
พุทธเจ้า ความเป็นพระพุทธรูป ท่านผู้ยิ่งใหญ่เหล่านั้นยังต้องตาย
ประสาอะไรกับเราเล่า

๔. พิจารณาถึงร่างกาย ว่าเป็นของทั่วไปแก่หมู่มนุษยชนชาติ
ซึ่งอยู่ในกายนี้ และร่างกายนี้จะต้องตายเป็นแน่แท้

๕. พิจารณาถึงความตายโดยที่อายุของสัตว์ทั้งหลายเป็นสิ่ง
ทุรพล มีกำลังน้อย

๖. พิจารณาถึงความตาย โดยพิจารณาชีวิตว่าเป็นสิ่งไม่มี
เครื่องหมาย รู้ไม่ได้ว่าจะตายเมื่อไร

๗. พิจารณาความตายโดยกำหนดระยะเวลา คือ พิจารณาว่า
ระยะเวลาที่จะมีชีวิตอยู่นี้น้อยนัก โดยมากไม่ถึงร้อยปีก็ต้องตาย

๘. พิจารณาถึงความตายอยู่ทุกขณะ

โปรดดูรายละเอียดใน “สาระสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค” ของวศิน
อินทสระ ตอนที่ว่าด้วย มรณัสสติภาวนา

ให้พิจารณาเรื่อยๆ ว่า อายุของมนุษย์นี้น้อยนัก ไม่พึงเพลิดเพลิด
ในอายุนั้น พึ่งประพฤติตนเหมือนบุคคลที่ถูกไฟไหม้อยู่บนศีรษะ
(ให้รีบดับเสียโดยพลัน) ความตายจะไม่มาถึงนั้นเป็นไม่มี (พระ-
พุทธพจน์)

คำถามที่ ๗

เรียนถามอาจารย์ช่วยเป็นแสงเทียน จะทำอย่างไรคะ เมื่อใจของเราอิจฉาหญิงที่เป็นแฟนใหม่ของชายที่ทิ้งเราไป (แฟนเก่าเรา) เพราะดูแลคนใหม่ดีกว่าดูแลเรา เราอิจฉาและบางครั้งโกรธ ที่เขาว่าเป็นเราที่ทิ้งเขาค่ะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ผมเคยพูดอยู่เสมอว่า ในโลกนี้ไม่มีใครน่าริษยาเลย เพราะว่าทุกคนตกอยู่ในห้วงทุกข์ทั้งนั้น ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ต่างกันแต่วัตถุแห่งความทุกข์ ขอให้คุณทำใจให้เปี่ยมด้วยกรุณาแล้วคุณจะไม่ริษยาใครเลย ขอให้พิจารณาบ่อยๆ ถึงโทษของความริษยาว่า มันเป็นไฟเผาใจเราเอง ระเบิดมันเสียเถิดแล้วคุณจะมีความสุขความโปร่งใจ เคยมีผู้มาทูลถามพระพุทธเจ้าว่า สัตว์โลกตั้งอยู่ในอะไร พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า “สัตว์โลกตั้งอยู่ในกองทุกข์” เพราะฉะนั้น มองไปทางไหนก็เห็นแต่คนมีความทุกข์ ไม่ควรริษยาใครเลย ควรจะแผ่เมตตากรุณาอย่างเดียว เมื่อใจของเราประกอบด้วยเมตตากรุณาแล้ว มองไปทางไหนก็พบแต่มิตรไมตรี ถ้าใจเราประกอบด้วยเวรคือผูกเวร มองไปทางไหนก็พบแต่ศัตรู ขอให้คุณเจริญมูทิตาด้วยซึ่งเป็นธรรมที่ปราบริษยาโดยตรง และวางอุเบกขาเสียบ้าง อะไรเกิดขึ้นก็บริกรรมว่า ช่างมันเถิด ช่างมันเถิด มันก็เท่านั้นเอง ก้อนหินว่าหนัก ถ้าเราไม่ไปแบกมันเราก็ไม่หนัก มันหนักก็ช่างมัน ถ้าคุณทำใจได้ตามที่กล่าวมานี้ คุณก็จะสบาย ปลอดภัย เป็นอิสระ ลองดูเถิด ขออวยพรให้คุณพ้นจากทุกข์ภัยทั้งปวง เขียนมาด้วยความเข้าใจและเห็นใจ

แม้มิได้เป็นนุช สุดสำออง

ขอเป็นนางที่มีใช้ ไร่ความดี

คำถามที่ ๘

รบกวนเรียนถามท่านอาจารย์ช่วยอธิบาย “โคपालกสูตร” ว่ากล่าวด้วยเรื่องอะไรบ้างคะ เวลาค้นหารายละเอียดอย่างไรในเว็บ พิมพ์คำนี้จะขึ้นข้อความซึ่งอ่านแล้วเข้าใจยาก จะทำอย่างไรให้เข้าใจคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

โคपालกสูตรปรากฏในคัมภีร์อังคุตตรนิกาย เอกาทสกนิบาต (หมวด ๑๑) พระไตรปิฎกเล่ม ๒๔ ข้อ ๒๒๔ เนื้อความค่อนข้างยาวมาก โดยใจความสำคัญก็คือ ทรงเปรียบเทียบข้อปฏิบัติของภิกษุกับคุณสมบัติของผู้เลี้ยงโค ว่าถ้าทำอย่างนั้นๆ ก็ไม่ทำให้ฝูงโคเจริญ ถ้าทำอย่างนั้นๆ ก็จะทำให้ฝูงโคเจริญ ทางเสีอมมี ๑๑ ข้อ ทางเจริญก็มี ๑๑ ข้อ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ก็เช่นเดียวกัน ถ้าประกอบด้วยโทษลักษณะ ๑๑ ประการก็จะไม่เจริญในพระธรรมวินัย ถ้าประกอบด้วยคุณลักษณะ ๑๑ ประการก็จะเจริญในพระธรรมวินัย ผมอ่านดูแล้วคิดว่า ไม่น่าจะยากเกินไปที่จะเข้าใจ ขอให้คุณลองอ่านดูใหม่ ถ้าอ่านในเว็บไม่เข้าใจก็ลองหาหนังสือพระไตรปิฎกตามที่ผมอ้างไว้มาอ่านดู เชื่อว่าคุณจะเข้าใจ ตัวอย่างเช่น ข้อ ๒ ไม่ฉลาดในลักษณะของโค ภิกษุไม่รู้จักลักษณะว่า คนพาลมีกรรมเป็นลักษณะ บัณฑิตก็มีกรรมเป็นลักษณะ คำว่า “กรรม” หมายถึง การกระทำ คนพาลชอบทำกรรมชั่ว บัณฑิตชอบทำกรรมดี การทำดี พูดดี คิดดี เป็นลักษณะของบัณฑิต การทำชั่ว พูดชั่ว คิดชั่ว เป็นลักษณะของคนพาล ฯลฯ

ไม่สามารถนำมากล่าวในที่นี้ทั้งหมดได้เพราะยาวเกินไป

คำถามที่ ๙

การไม่ยึดมั่นความเห็นของตน ไม่ยึดถือไว้แน่น สลัดคืนได้โดยง่าย เป็นคุณธรรมที่จัดอยู่ในธรรมหมวดใดและมีความสำคัญอย่างไรคะ

ตอบ

อยู่ในธรรมที่เรียกว่า **อนุปาทาน** ตรงกันข้ามกับอุปาทาน อุปาทานพระพุทธเจ้าแสดงไว้ ๔ ประการ คือ

๑. **กามุปาทาน** ยึดมั่นถือมั่นในกามคุณ ๕
๒. **ทิฏฐูปาทาน** ยึดมั่นถือมั่นในมิจฉาทิฏฐิ
๓. **สีลัพพตูปาทาน** ยึดมั่นถือมั่นในศีลและพรต ไม่ตรงตามจุดมุ่งหมาย คือประพฤตศีลและวัตรเพื่อลาภสักการะและชื่อเสียง ไม่ตรงตามจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายเพื่อความบริสุทธิ์ เพื่อลดละกิเลส
๔. **อัตตวาหูปาทาน** ยึดมั่นถือมั่นในลัทธิว่ามีตัวตน

เมื่อปลอดจากความยึดมั่นเหล่านี้ เรียกว่า **อนุปาทาน** พระปุณณมันตานีบุตรเคยตอบพระสารีบุตรว่า การปฏิบัติธรรมในศาสนานี้เพื่ออนุปาทาปรินิพพาน ไม่ใช่เพื่อสีลวิสุทธิ เป็นต้น (ดูธรวินิตสูตร มัชฌิมนิกาย)

คำถามที่ ๑๐

พระพุทธองค์ตรัสไว้หรือไม่คะว่า ในบรรดาตัณหา ๓ ประเภท คือ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา บุคคลควรละตัณหาประเภทใดก่อน หรือตัณหาประเภทใดละได้ง่ายที่สุดและยากขึ้นไปตามลำดับเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

ตอบ

ต้นหาโตเกิดขึ้นเมื่อใด ก็ละต้นหานั้นก่อนทันที ก็เลสตัวอื่นๆ ก็เหมือนกัน ตัวไหนเกิดขึ้นก็ต้องพยายามละตัวนั้นทันที การละได้ยากหรือง่ายสุดแล้วแต่ละบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน มีอธิมุตติไม่เหมือนกัน เปรียบเหมือนราคะ โทสะ โมหะ ถ้ามว่าตัวไหนละได้ยากกว่า ตอบว่าบางคนก็ละโทสะได้ง่าย ละราคะได้ยาก เป็นต้น

คำถามที่ ๑๑

เจริญพรอาจารย์ ได้ยินพูดกันอยู่เสมอว่า “คนที่มักพูดเท็จจะไม่ทำบาปอย่างอื่นเป็นไม่มี” นั้น อยากทราบว่ามีที่มาจากที่ใด
เจริญพร

ตอบ

มีที่มาในคัมภีร์ธรรมบท ข้อความเต็มๆ ว่า “บุคคลผู้ล่วงธรรมอันเอกเสียแล้ว มักพูดเท็จอยู่เสมอ ไม่เชื่อปรโลก จะไม่ทำบาปเป็นไม่มี”

อรรถกถาธรรมบทแล้วว่า พระพุทธเจ้าตรัสพระพุทธพจน์นี้ เพราะทรงปรารถนาเรื่องนางจิญจมาณวิกาซึ่งใส่ความพระองค์ เรื่องนี้เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายอยู่แล้ว

คำว่า “ล่วงธรรมอันเอก” นั้น หมายถึง ล่วงสังขจะคือไม่มีสังขจะ คำว่า “ไม่เชื่อปรโลก” นั้น หมายความว่าไม่เชื่อโลกหน้า ไม่เชื่อสังสารวัฏ อธิบายโดยย่อเพียงเท่านี้ ขอกราบขอบพระคุณพระคุณเจ้าที่ถามมา

คำถามที่ ๑๒

สวัสดีครับเพื่อนๆ ผมช็อคกับข่าวที่มีพระอาจารย์ชื่อดังลาสิกขาเพื่อนๆ พี่ที่ทำงานบอกว่าคุณน่าจะเสียดายพระดีๆ แต่ส่วนใหญ่จะสงสัยในเชิงตีเตียน ผมก็ตอบเพื่อนๆ พี่ๆ ไปว่าหากเกิดเหตุการณ์อย่างนี้แล้วรู้สึกเสียดาย พอเจอข่าวพระทำไม่ดีก็เสียศรัทธา แสดงว่ายังผูกศรัทธาไว้กับตัวบุคคล พอสูญเสียสิ่งที่ยึดมั่นไปก็โหว่หวั่น เราควรฝากศรัทธาที่มีปัญญาประกอบไว้ด้วยกัน พร้อมกันนั้นเราก็มั่นใจไปที่พระธรรมเป็นที่ตั้ง พอเรามีพระธรรมเป็นที่ยึดเหนี่ยวแล้วเราก็จะวางใจ มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นก็เช่นนั้นเอง มันเกิดเพราะเป็นไปตามเหตุปัจจัย ไม่ต้องไปสงสัยอะไรให้มันยุ่งยาก เราก็ปฏิบัติไป โลกจะเป็นอย่างไรก็เป็นไป เราเป็นผู้ดูอยู่เฉยๆ เพราะทั้งตัวเราและสิ่งต่างๆ รอบตัวไม่ใช่สิ่งที่จะไปยึดมั่นได้ เป็นไปตามกฎไตรลักษณ์ เช่นนั่นเอง อาจารย์ช่วยแนะนำเพิ่มเติมด้วยครับ (ผมว่าเหตุการณ์นี้ดี หากเรามองเป็นธรรมะ อะไรก็ไม่แน่นอนครับ)

ตอบ

ผมคงจะตอบได้เท่าที่คุณพูดมา เพราะว่าคุณพูดมาดีแล้ว ขอให้ทุกคนยึดพระธรรมเป็นหลัก พระพุทธเจ้าก็ตรัสสอนไว้ว่า “ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีธรรมเป็นที่พึ่ง มีตนเป็นที่พึ่ง อย่าได้มีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย” เมื่อมีธรรมและมีตนเป็นที่พึ่งแล้ว ศรัทธาก็จะไม่หวั่นไหว ไม่คลอนแคลนในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับพระสงฆ์

คำถามที่ ๑๓

สวัสดิ์ค่ะอาจารย์ หนูรู้สึกใจคอไม่ดีเลยเมื่อได้ฟังข่าวพระเถระที่บวชมานานต้องมาลาสิกขา อาจารย์คะ มีเหตุการณ์ที่พระโสดาบันที่บวชเป็นพระแล้วสึกออกมาใช้ชีวิตทางโลกหรือเปล่าคะ รบกวนตอบด้วยค่ะ ขอขอบคุณ

ตอบ

เท่าที่ทราบมา ไม่เคยพบในคัมภีร์ว่า พระสงฆ์ที่เป็นพระโสดาบันแล้วสึกออกมาครองเพศฆราวาส แต่ฆราวาสที่เป็นพระโสดาบันจนถึงพระอนาคามีที่ครองเรือนอยู่ในเพศฆราวาสตลอดชีวิต โดยมีได้บวชเป็นพระมีมากมาย คุณของพระรัตนตรัยที่เราสวดมนต์อยู่ทุกเช้าเย็น หมายถึงคุณของพระอรหันต์ทั้งหลายที่เป็นบรรพชิตและเป็นฆราวาส เพราะฉะนั้นคุณไม่ต้องตกใจไม่ต้องห่วงไหวในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ เรื่องทำนองนี้มีมาเรื่อยๆ ตั้งแต่อดีตกาลนานไกลมาจนถึงปัจจุบัน และยังจะมีต่อไปอีกภายหน้า

คำถามที่ ๑๔

เรียนถามท่านอาจารย์ ได้ยินคำว่า “สัญญาคาร” เสมอๆ ส่วนมาก ได้ยินแปลว่า “เรือนว่าง” ถูกไหมคะ หรือมีคำแปลอย่างอื่น กรุณาตอบด้วย ขอขอบคุณมากค่ะ

ตอบ

ตามรูปศัพท์แปลว่าเรือนว่างก็ได้ แต่ที่ถูกต้องน่าจะแปลว่าสถานที่ซึ่งว่างจากเรือน คือห่างไกลจากบ้านเรือน เทียบคำว่า

“สุญญาภาศ” ซึ่งหมายถึงที่ไม่มีอากาศ ในพระบาลีชั้นพุทธพจน์ มีตรัสถึงบ่อยครั้งว่า *อรรณฺญคโต वा รุกขมฺลคโต वा สุญฺญาคารคโต वा* แปลว่า ผู้ปฏิบัติไปสู่ป่าบ้าง ไปสู่โคนไม้บ้าง ไปสู่สุญญาคารบ้าง คิดอีกปริยายหนึ่งว่า ในอินเดียเรือนว่างหรือเรือนร้างไม่มีคนอยู่น่าจะหาได้ยากมาก คำว่า “สุญญาคาร” ที่แปลว่า สถานที่ห่างจากบ้านเรือนนั้น ถ้าพูดตามภาษาไวยากรณ์บาลีก็ค่อนข้างจะพูดยาก และฟังยาก จึงไม่พูดไว้ในที่นี้

คำถามที่ ๑๕

กราบเรียนท่านอาจารย์ค่ะ มีหนังสือของท่านอาจารย์หรือของผู้เขียนท่านอื่นเล่มใดที่รวบรวมเรื่องทีพระพุทธองค์กล่าวถึงบุพกรรมของบุคคลต่างๆ ในครั้งที่ยังทรงพระชนม์อยู่ไหมคะ

ตอบ

หนังสือที่รวบรวมบุพกรรมของบุคคลต่างๆ มีในพระสูตรต้นตปิฎก เล่ม ๓๒-๓๓ **ชื่อคัมภีร์อุปทาน** รวบรวมเอาบุพกรรมของพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระสาวก ทั้งฝ่ายภิกษุและภิกษุณี เจ้าของบุพกรรมเป็นผู้เล่าเอง เช่น บุพกรรมของพระสารีบุตร เป็นต้น

คำถามที่ ๑๖

ที่กล่าวว่าผู้เป็นปุถุชนยังมีความเห็นผิด รู้ผิด จำผิดอยู่ ในเรื่องความจริงของชีวิต แตกต่างจากพระอริยบุคคล หมายถึงความเห็นผิด รู้ผิด จำผิด ในเรื่องใดบ้างคะ

ตอบ

ขอให้ทราบเรื่อง วิปัสสนาส ๔ คือ สำคัญผิด เห็นผิด คิดผิด (สัญญาวิปัสสนาส, ทิฏฐิวิปัสสนาส, จิตตวิปัสสนาส) โดยลำดับดังต่อไปนี้

๑. ในสิ่งที่ไม่งามว่างาม
 ๒. ในสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง
 ๓. ในสิ่งที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข
 ๔. ในสิ่งที่ไม่เป็นตัวตนว่าเป็นตัวตน
- เหล่านี้มีในปุถุชน แต่ไม่มีในพระอรหิยะ

คำถามที่ ๑๗

เรียนอาจารย์ที่นับถือ ผมสงสัยในอานาปานสติ ๑๖ ชั้น ช่วง กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ชั้นที่ ๑-๔ กำหนดคุณลมที่ปลายจมูก คือ สติตั้งอยู่กับกาย (ลม) แต่พอชั้นที่ ๕-๘ เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน กำหนดดูเวทนา (บีติ สุข) ให้สติมาอยู่ที่เวทนา แต่ยังกำหนดรู้ลม เข้าออกอยู่ด้วย แสดงว่าให้กำหนดสติตั้งไว้ทั้ง ๒ ที่ คือที่เวทนา และ กาย (ลม) ผมเข้าใจผิดถูกอย่างไรครับ

ตอบ

ถ้าเทียบตามพระบาลีพระพุทธพจน์ในมหาสติปัฏฐานสูตร ความเข้าใจของคุณก็ถูกต้องแล้ว

คำถามที่ ๑๘

เรียนอาจารย์ที่นับถือ ผมได้อ่านและฟังหลายๆ ท่าน พูดถึงผู้รู้ เวลาปฏิบัติสมาธิ เจริญสติ แต่อยากทราบว่าพระพุทธรูปเจ้าท่านเคยเทศน์สอนเรื่องสมาธิวิปัสสนากับผู้รู้ไว้อย่างไรบ้างครับ ผมอ่านดูในอานาปานสติ ๑๖ (สติปัฏฐาน ๔) ไม่เห็นมีขั้นตอนไหนพูดถึงผู้รู้เลยครับ

ตอบ

ในกายนุปัสสนา อิริยาปถบัพพะและสัมปชัญญบัพพะก็มีตรัสว่า เมื่อยืน เดิน นั่ง นอนอยู่ ก็รู้อยู่ สัมปชัญญบัพพะ ยังขอละเอียดลงไปอีก เช่น ทำอะไรอยู่ก็รู้ว่าทำอะไรอยู่ เช่น จะกิน จะดื่ม ก็รู้ตัวอยู่เสมอ อย่างนี้จะเรียกว่าพูดถึงผู้รู้ได้หรือไม่ ในเวทนานุปัสสนาก็มีตรัสถึงว่า ย่อมรู้ ในเมื่อเสวยสุขเวทนาหรือทุกขเวทนา เป็นต้น

คำถามที่ ๑๙

เข้าใจแจ่มแจ้งที่อาจารย์กล่าวว่า **ไม่มีใครในโลกที่สมควรจะได้รับการอิจจาริษยา** ได้โปรดชี้แนะให้หายโกรธลูกน้องที่ต่อว่าเราอย่างที่เรานึกไม่ถึง ทั้งที่เราช่วยเหลือส่งเสริมให้โอกาสจนมีความสามารถและเป็นคนที่จะขึ้นมาแทนตำแหน่งเรา พยายามให้อภัย แต่ยังไม่จำคำพูดนั้นได้ ทำให้ไม่อยากจะวิสาสะด้วยและอยากลาออกเร็วๆ เพื่อจะได้พ้นไปจากบรรยากาศที่ทำให้จิตเป็นอกุศล ทั้งที่ลูกน้องคนอื่นก็ยังไม่พร้อมที่จะให้เราทิ้งไป

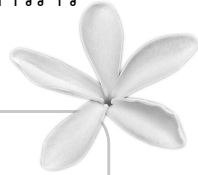

ตอบ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ความอดทนเป็นตบะอย่างยิ่ง ขอให้คุณคิดว่ากำลังบำเพ็ญตบะ ตรัสไว้อีกว่า **สามารถอดทนต่อผู้ที่ต่ำต้อยกว่าเป็นความอดทนที่ดีเยี่ยม** และตรัสไว้อีกว่า ในหมู่มนุษย์ด้วยกัน ผู้ที่ฝึกตนให้อดทนต่อคำล่วงเกินของผู้อื่นได้เป็นผู้ประเสริฐที่สุด ความอดทนเป็นอารมณ์ของนักปราชญ์ ฯลฯ

เพราะฉะนั้นขอให้คุณอดทนเพื่อสร้างที่ดีต่อไป ผู้ที่ก้าวร้าวเรา จักปรากฏด้วยกรรมของตนเอง

คำถามที่ ๒๐

การเจริญอนิจจสัญญา มีประโยชน์อย่างไร ได้ทราบที่ท่านอาจารย์มีปกติเจริญอนิจจสัญญาอยู่เสมอ ขออนุญาตเรียนถามวิธีเจริญอนิจจสัญญาที่ได้ผลจากท่านอาจารย์ กราบอนุโมทนาและขอบพระคุณอย่างสูงค่ะ

ตอบ

เจริญอนิจจสัญญา ก็คือ ภาวนาอยู่เสมอว่าทุกอย่างไม่เที่ยง (สพเพ สงขารา อนิจจา) พระพุทธเจ้าเคยตรัสถามปัญจวัคคีย์ว่า “รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เที่ยงหรือไม่เที่ยง”

ปัญจวัคคีย์ทูลตอบว่า “ไม่เที่ยง”

ตรัสถามต่อไปว่า “สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นเป็นทุกข์หรือเป็นสุข”

ทูลตอบว่า “เป็นทุกข์” ตรัสถามว่า “สิ่งใดไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ควรหรือที่จะยึดถือสิ่งนั้นว่าเป็นของเรา เป็นเรา เป็นตัวตนของเรา”

ทูลตอบว่า “ไม่ควรเลยพระเจ้าข้า”

(นัย อนัตตลักษณะสูตร)

มีสุภาษิตอยู่อีกบทหนึ่งว่า ความไม่เที่ยงเป็นธรรมดาของโลก ทั้งปวง รวมทั้งเทวโลกด้วย (สัพพสุตฺต โลกสุตฺต สเทวโลกสุตฺต เอเสว รมฺโม ยทิทฺถิ อนิจฺจํ) การเจริญอนิจจสัญญาอยู่เสมอ มีอานิสงส์มากกว่า การให้ทาน กว่า การรักษาศีล กว่า การเจริญเมตตา (นัย พระพุทธพจน์) ทั้งนี้เพราะเหตุที่ว่า การเจริญอนิจจสัญญาเป็นวิปัสสนากาวนา ส่วน เมตตาภาวนานั้นเป็นสมถะ

คำถามที่ ๒๑

ในปัจจุบัน มีบทธวดมนต์จำนวนมาก บ้างก็มาจากพุทธพจน์ บ้างก็แต่งขึ้นภายหลัง และในสิ่งที่แต่งขึ้นภายหลัง ก็มีที่ตรงตาม พุทธพจน์ และที่ไม่ตรงตามพุทธพจน์ พวกเราชาวพุทธจะมีวิธีสังเกต และเลือกบทธวดมนต์อย่างไร จึงจะได้ประโยชน์ที่สุดคะ หากต้องการ น้อมนำพระสัทธรรมจากบทธวดมนต์มาใส่ใจและปฏิบัติตาม

ตอบ

ต้องทำความเข้าใจ สอบถามท่านผู้รู้ว่ บทใดเป็นพระพุทพพจน์ บทใดแต่งขึ้นภายหลัง ถ้าได้สวดที่เป็นพระพุทพพจน์ก็จะดี ถ้ารู้ ความหมายด้วยก็จะดียิ่งขึ้น ถ้านำไปปฏิบัติด้วยก็จะได้ประโยชน์ อย่างยิ่ง ที่มีผู้แต่งขึ้นภายหลังที่มีความหมายดีถูกต้องตามพระ พุทพมติกีมีอยู่มาก เช่น พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพะพระจอม เกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงแต่งเป็นภาษาบาลีไว้ เป็นต้น

คำถามที่ ๒๒

เรียนถามท่านอาจารย์ มีผู้สงสัยกันมากว่าสมควรถวายเงินแก่พระหรือไม่ ตอนนี้มีเรื่องพระร่ำรวย เล่าลือกันอยู่มาก

ตอบ

สมัยนี้พระสงฆ์ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินเหมือนกัน ถวายก็ไม่ใช่ไร แต่การนำเงินไปใช้จ่ายเรื่องอะไรนั้น ขึ้นอยู่ที่วิจารณ์ญาณของพระ ควรใช้ในเรื่องที่จำเป็นที่สุด โดยเฉพาะเกี่ยวกับปัจจัย ๔ แต่ไม่ควรให้หรูหราฟุ่มเฟือยเกินไป อันเป็นเหตุให้ชาวบ้านไปติเตียนและเสื่อมศรัทธา

ในสมัยพุทธกาลเคยมีพระพวกหนึ่งเรียกกันว่า จัณฑคิยี่ สร้างกุฎิสวยงามมาก ชาวบ้านตื่นตื่นชวนกันมาดูมาก พระพุทธเจ้าทรงทราบเรื่องนั้น ตรัสสั่งให้ทุบทิ้งเสีย น่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีของพระสงฆ์ในสมัยนี้

พระพุทธเจ้าเคยตรัสแก่เทพธิดาผู้หนึ่งซึ่งมาอุปัฏฐากพระมหากัสสป แต่พระมหากัสสปไม่ยอมให้ทำเช่นนั้น เกรงจะเป็นที่ติเตียนของคนทั้งหลาย นางเสียใจร้องไห้ เพราะเหตุที่นางได้ทิพยสมบัติมา เพราะได้ถวายข้าวตอกแก่พระมหากัสสป พระพุทธเจ้าทรงเห็นเหตุนี้จึงตรัสกับเทพธิดาว่า “การทำบุญเป็นหน้าที่ของผู้ต้องการบุญ แต่การสำรวมเป็นหน้าที่ของพระ” หมายความว่าทรงส่งเสริมการกระทำของพระมหากัสสปว่าถูกต้องดีแล้ว คนส่วนมากมักเข้าใจว่า ถ้าเป็นพระแล้ว ใครถวายอะไรก็ต้องรับ แต่ความจริงพระสมควรใช้ปัญญาพิจารณาว่า สิ่งนั้นเหมาะสมแก่สมณะหรือไม่ ถ้าเห็นว่าจะไม่สมควรแก่สมณะก็ไม่ควรรับสิ่งนั้น เรียกว่า ยถาสารูปสันโดษ แปลว่า ยินดีพอใจตามสมควรแก่สมณะ

คำถามที่ ๒๓

เรียนถามท่านอาจารย์ว่า การทำสมาธิโดยไม่ต้องเดินจงกรมได้หรือไม่ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ได้ แต่โดยธรรมดา มนุษย์เราต้องอยู่ด้วยอิริยาบถ ๔ อยู่แล้ว คือ ยืน เดิน นั่ง นอน เพราะฉะนั้นจะทำสมาธิโดยอิริยาบถใดก็ได้ นอนทำก็ได้

คำถามที่ ๒๔

ขอเรียนถามท่านอาจารย์ว่า ผู้ต้องการพุทธภูมิเป็นความอยากหรือไม่ เป็นกิเลสหรือไม่ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

การต้องการพุทธภูมิ คือ ปรรตณนาที่จะเป็นพระพุทธรเจ้าในอนาคต เป็นความอยาก ความปรารถนาอย่างหนึ่ง แต่ไม่เป็นกิเลส ความอยากเช่นนี้ท่านเรียกว่า **ธรรมฉันทะ** แปลว่า ความพอใจในธรรม ความอยากที่เป็นกิเลสก็มี ที่ไม่เป็นกิเลสก็มี คนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่า ถ้าอยากแล้วเป็นกิเลสทั้งหมด ความจริงนักปราชญ์ท่านสอนให้เราอยากในสิ่งที่เป็นธรรมฉันทะ เช่น อยากให้ท่าน อยากรักษาศีล อยากเจริญภาวนา อยากทำความดี อยากเป็นคนดี

แม้แต่อยากได้เงิน ถ้าจุดมุ่งหมายดีก็ยังเป็นธรรมฉันทะอยู่ เช่น อยากได้เงินไปทำความดีไปบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น ความอยากนี้ต้องดูที่แรงจูงใจ (motive) แรงจูงใจให้ออยาก คืออยากได้เพื่ออะไร เช่น คน ๒ คนอยากได้เงินเดือนขึ้นเหมือนกัน คนหนึ่ง

คิดว่า เพื่อจะได้นำไปเลี้ยงดูพ่อแม่ ช่วยเหลือญาติพี่น้องเป็นต้น
อย่างนี้ไม่เป็นกิเลส แต่เป็นไปเพื่อความดี ซึ่งบัณฑิตท่านสอน
ให้ทำ อีกคนหนึ่งอยากได้เงินเดือนขึ้นเหมือนกัน แต่เพื่อเอาเงินไป
เที่ยวเตร่ สัมมะเลเทเมา สนองกิเลสต่างๆ ความอยากอย่างนี้เป็น
กิเลส พระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้า เพื่อจะได้
พ้นทุกข์และเพื่อโปรดสัตว์ให้พ้นทุกข์ด้วย

คำถามที่ ๒๕

พระพุทธองค์ทรงเปรียบนิรณธรรมไว้อย่างไร กราบขอความ
กรุณาท่านอาจารย์อธิบายด้วย ขอธรรมคุ้มครองท่านอาจารย์
ตลอดไปนะคะ

ตอบ

นิรณ แปลว่า สิ่งที่กั้นจิตไม่ให้บรรลุคุณงามความดี ทำปัญญา
ให้ถดถอย มี ๕ ประการคือ

๑. **กามฉันทะ** ความพอใจในกามคุณ ๕
๒. **พยาบาท** ความคิดเบียดเบียนผู้อื่น
๓. **ถีนมิทธะ** ความมัวง่วงจนเกียจคร้าน
๔. **อุทธัจจะกุกกุจจะ** ความฟุ้งซ่านรำคาญ

๕. **วิจิกิจฉา** ความลังเลสงสัย ไม่อาจตกลงใจได้ในกุศลธรรม
และในกิจที่จะต้องทำ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ผู้ที่ได้ฉานตั้งแต่ปฐมฉานขึ้นไป ย่อมละ
องค์ ๕ กล่าวคือนิรณ ๕ นี้ และประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. *วิตก* การที่จิตจับอารมณ์ได้ คือ อยู่กับอารมณ์กรรมฐานข้อใดข้อหนึ่ง

๒. *วิจาร์* การที่จิตเคล้าเคลียอยู่กับอารมณ์นั้น

๓. *ปีติ* ความอิมใจ

๔. *สุข* ความสุขกายสบายใจ

๕. *เอกัคคตา* ความที่จิตมีอารมณ์เดียว”

เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้นั้นย่อมรู้สึกสุขสำราญ เหมือนคนที่เคยเป็นหนี้แล้วพ้นจากหนี้ เคยเป็นโรคแล้วหายจากโรค เคยติดคุกถูกจองจำแล้วพ้นจากทุกข์ พ้นจากเครื่องจองจำ เคยเป็นทาสแล้วพ้นจากความเป็นทาส เคยเดินทางไกลอันกันดารแล้วถึงที่หมาย พระพุทธเจ้าทรงเปรียบเทียบผู้ที่พ้นจากนิรวรณ ๕ ไว้ดังที่กล่าวมานี้ ผู้แสดงธรรมส่วนมากมักจะจับคู่คือ เอานิรวรณ ๕ ไปจับคู่กับคำเปรียบเทียบ เช่น กามฉันทะเปรียบเหมือนคนเป็นหนี้ เป็นต้น แต่ความเห็นผมว่า ไม่จำเป็นต้องนำไปจับคู่เพราะพระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงแสดงโดยการจับคู่ไว้ ถ้าจับคู่จะต้องมีคำอธิบายอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการคาดคะเนและทำให้ยุ่งยาก เรื่องนี้พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่พระเจ้าอชาตศัตรู ปรากฏในสามัญญผลสูตร ที่ฉนิกาย สีลขันธวรรค พระไตรปิฎก เล่ม ๙ พระสูตรที่ ๒

คำถามที่ ๒๖

ขรราวาส มีข้อดีข้อเสียอย่างไรบ้างในการประพฤติปฏิบัติธรรม
ให้ก้าวหน้า รบกวนอาจารย์วศินช่วยอธิบายด้วยครับ

ตอบ

ข้อเสียก็คือ ขรราวาสมีกิเลสมากมีภาระมาก มีเรื่องยุ่งยากมาก
ตั้งพุทธศาสนสุภาษิตซึ่งแปลความว่า ขรราวาสเป็นทางคับแคบ
ยัดเยียด เป็นบ่อเกิดแห่งทุกข์คือกิเลส การบวชเป็นโอกาสที่ว่าง
เห็นดังนี้แล้วจึงได้บวช (เพื่อได้โอกาสที่ว่าง)

ผมจำเป็นคำภาษาบาลีไว้ แต่ตอนนี้ยังไม่ได้ค้นหาคำพูด
ของท่านผู้ใด หรือของพระรูปใด ข้อดีของขรราวาสก็มี คือ เป็นผู้ที่มี
ประสบการณ์ชีวิตมาก มีปัญหามาก มีความทุกข์มาก สำหรับผู้ที่ใคร่
ในธรรมย่อมจะนำปัญหาต่างๆ มาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผล
เพราะว่าความทุกข์ทำให้คนคิด ความคิดทำให้คนฉลาด ความ
ฉลาดทำให้คนทำถูก การทำถูกทำให้มีความสุข เมื่อมีความสุขแล้ว
ถ้าไม่ประมาทก็จะเป็นปัจจัยให้ทำความดียิ่งขึ้นไป

ในสมัยพุทธกาลจึงมีขรราวาสที่เป็นพระอริยบุคคลจำนวนมาก
แม้ในสมัยปัจจุบัน ผมก็เชื่อว่ามีขรราวาสที่บรรลุนิพพานเป็นพระอริย-
บุคคลอยู่ไม่น้อย

บางคนแม้มีโอกาสดีแต่ไม่ฉวยโอกาสนั้นไว้เพื่อความดี เช่นผู้
ที่ได้บวชแล้วนับว่าเป็นโอกาสอันปลอดโปร่งที่จะทำความดีให้ยิ่งขึ้น
ขึ้นไป แต่กลับทำความเสียหายให้แก่พระศาสนาก็มีอยู่ปรากฏอยู่
บ่อยๆ ส่วนขรราวาสบางคนแม้จะมีโอกาสน้อย แต่ก็พยายามเจียด
เวลาประพฤติปฏิบัติธรรมให้เหมาะสมแก่ฐานะของตนๆ เข้าถึง

ศาสนาได้รับความสุขและความสำเร็จในชีวิต ทั้งเป็นตัวอย่งในการปฏิบัติชอบ ก็มีอยู่ไม่น้อย ด้วยเหตุนี้เมื่อมีผู้มาถามว่า เป็นพระกับเป็นฆราวาสอย่างไรหน่อดีกว่า ท่านผู้รู้ ผู้เป็นปราชญ์ผู้เป็นบัณฑิตจึงมักจะตอบว่า อยู่ที่การปฏิบัติชอบ แปลอีกทีหนึ่งว่า ผู้ปฏิบัติชอบไม่ว่าอยู่ในเพศใดย่อมจะดีกว่าผู้ปฏิบัติไม่ชอบ

คำถามที่ ๒๗

ขอเรียนปรึกษาท่านอาจารย์ว่า ในสถานการณ์ปัจจุบัน มีข่าวเรื่องพระสงฆ์วุ่นวายอยู่มีช่น้อย ในฐานะฆราวาสควรวางตัวอย่างไรควรจะเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยอย่างไรหรือไม่ หรือปล่อยให้คณะสงฆ์ท่านจัดการกันเอง ขอกราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ผมขอตอบปัญหานี้โดยอ้างพระพุทธพจน์ที่ว่า “พรหมจรรย์ คือศาสนานี้จะดำรงอยู่ได้นานและมั่นคงก็ต้องอาศัยพุทธบริษัท ๔ เป็นผู้รั้งธรรมและปฏิบัติตามธรรม อุบาสกอุบาสิกาทั้งที่เป็นผู้ครองเรือนและไม่ครองเรือนก็ต้องเป็นผู้รั้งธรรม และปฏิบัติตามธรรม พรหมจรรย์หรือศาสนาจึงจะดำรงมั่นคงอยู่ได้”

เพราะฉะนั้นเมื่อมีเหตุการณ์ไม่เหมาะสมเกิดขึ้นในพระศาสนา พุทธบริษัทจึงต้องช่วยกันดูแลรักษาพระศาสนา ในสมัยพุทธกาลฆราวาสได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการประพฤติไม่ดีของพระสงฆ์เป็นจำนวนมาก เป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติสิกขาบทต่างๆ มากมาย เมื่อทรงทราบว่าภรรยากระทำอย่างใดของพระสงฆ์ ฆราวาสติเตียนก็ทรงบัญญัติห้ามไม่ให้ภิกษุทำเช่นนั้นอีก เป็นพระพุทธรบญญัตติที่

ถือต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน เป็นการรักษาพระศาสนา และทำ
หมู่คณะให้คงงามที่เรียกว่า สังฆโสภณ

คำถามที่ ๒๘

สวัสดีครับอาจารย์ ทุกครั้งทุกวันที่ผมทำงาน ผมจะตั้งใจทำงาน
เต็มที่ มุ่งมั่น พยายามตั้งใจ แต่ก็ยังมีความผิดพลาดอยู่ หัวหน้าและ
เพื่อนร่วมงานก็จะมาตำหนิติเตียน ว่าทำไมทำผิดพลาด ผมก็ไม่รู้จะ
อธิบายอย่างไรดี ผมยอมรับว่าในเรื่องงานผมเก่งไม่เท่าคนอื่น ๆ แต่
ความขยันและความมุ่งมั่น ผมมั่นใจว่าผมมีมากกว่าคนอื่น แต่
หัวหน้าที่ผมเขาเองไม่ค่อยต้องการความขยันและความมุ่งมั่น
เท่าไร เขาต้องการคนที่เก่งและไม่ผิดพลาดเลย

อาจารย์ครับ สมองและปัญญาของคนเราไม่เท่ากัน ผมยอมรับ
ว่าตัวเองโง่เป็นเต่า เดินงุ่มง่ามตามกระต่ายไม่ทัน แต่ผมก็จะ
เดินไม่หยุด ทำงานด้วยความขยันและมุ่งมั่นไปเหมือนเดิม ส่วน
เรื่องความเข้าใจในงาน ผมคงต้องยอมรับไปตามสภาพ ไม่ใช่ผมไม่
ยอมปรับตัวหรือไม่ต้องการพัฒนานะครับ ปรับตัวไม่ได้แต่ใจของผม
ผมปรับมันทุกวัน ฝึกดูมันทุกวัน พยายามใช้ ศิล สมาธิ ปัญญาใน
ทางหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์กับชีวิตประจำวันในทุกๆ ลม
หายใจ เรื่องที่เพื่อนและหัวหน้าชอบตำหนิผม ผมไม่โกรธและให้อภัย
พวกเขาครับ อย่างที่อาจารย์บอกว่าทำเหตุให้เต็มที่ ผลมันจะออกมา
อย่างไรก็แล้วแต่ธรรมะจะจัดสรรให้ ทำมันไปด้วยความมุ่งมั่น มีสติ
ผมคงทำได้เพียงเท่านี้ใช้ใหม่ครับ ส่วนว่าการทำงานอย่างเต็มที่ของผม
มันจะถูกใจหรือถึงใจพวกพี่หัวหน้าหรือเปล่า อันนี้มันแล้วแต่เขาครับ
อาจารย์มีคำแนะนำเสริมเพิ่มเติมกรุณาด้วยครับ

ตอบ

ในการทำงานทุกอย่างก็ต้องมีผิดพลาดบ้าง ต้องให้อภัยกัน ผมจำได้ว่าประธานาธิบดีโรสvelt เวลของอเมริกาเคยพูดว่า ในการทำงาน ๑๐๐ ครั้งถ้าถูกสัก ๔๐ ครั้งก็ควรจะพอใจแล้ว ขนาดประธานาธิบดีโรสvelt เวลยังต้องการเพียงเท่านี้ เราควรจะต้องการสักเท่าใด พวกเรามักได้ยินอยู่เสมอว่า คนที่ทำอะไรไม่ผิดคือคนที่ไม่ทำอะไรเลย ขอให้พยายามแก้ไขให้ดีที่สุดเท่าที่กำลังความสามารถของเรามีอยู่

คำถามที่ ๒๙

สวัสดีค่ะ ช่วงนี้มีข่าวเหตุการณ์ไม่ค่อยสู้ดีเกี่ยวกับพระสงฆ์มากมาย หนูเห็นโทษของศรัทธาแบบไม่ลืมหูลืมตาของบรรดาญาติโยม ลูกศิษย์ลูกหาของบรรดาพระเกจิทั้งหลาย โทษของศรัทธาที่ไปฝากไปยึดไว้กับตัวบุคคล ทั้งๆ ที่พระพุทธเจ้าฝากศาสนานี้ไว้กับพุทธบริษัท ๔ ให้ปฏิบัติตามพระธรรม ซึ่งเป็นของดีของจริงแท้ว่าเป็นศาสนาแทนพระองค์ พอรู้เห็นได้ยึนว่บุคคลที่ตนเองนับถือศรัทธามาเป็นอย่างอื่นไปในทางไม่ดี หรือนำคำหุนิติเตียน ก็สูญเสยศรัทธาจะทิ้งศาสนาเอาดีอู่ บ้างบอกว่าจะไม่ทำบุญใส่บาตรแล้ว จะไม่ไปวัดแล้ว พาลเหมาเอาว่าพระทั้งหมดเป็นแบบนี้กันหมด ไม่เคยได้ใช้บัญญัติตรวจสอบใครครวญ ว่าพระสงฆ์ท่านก็เป็นคนธรรมดาที่กำลังศึกษาเรื่องทางจิตใจอยู่ แต่บางท่านก็เอาใจไปไม่รอดต่อกิเลส ทำให้ต้องลาสิกขาบ้าง หรือปฏิบัติไม่สมควรบ้าง

หนูว่าเราเหล่าพุทธบริษัทควรมีโยนิโสมนสิการ ควรโอบนโยกันให้หนักๆ ว่าเราทำนุบำรุงศาสนากันอย่างไร เราปฏิบัติกันตรงตามพุทธประสงค์หรือไม่ ถูกตรงหรือไม่ดีกว่าคะ มองเหตุการณ์นี้ให้เป็นโอกาสในการทบทวนบทบาทหน้าที่ของเราว่าปฏิบัติธรรม สมควรแก่

ธรรมกันหรือไม่ หนูว่าพวกเราในตอนนี้เป็นเหมือนคนขอทาน(บุญ) ยากจนได้แต่ไปแบมือขอบุญจากพวกเศรษฐี (พระเกจิอาจารย์ต่างๆ) ที่เรามองว่าท่านมีบุญมากเป็นเนืองนาบุญ เป็นอริยสงฆ์ พวกเรามักงายได้แต่แบมือขอกันไปวันๆ ไม่คิดอยากจะเป็นเศรษฐีบุญ เหมือนพวกท่านเหล่านั้นบ้าง ทั้งๆ ที่หนทางแห่งการเป็นเศรษฐี (อริยมรรค) ก็มีอยู่

แต่ก็อย่างว่าแหละค่ะ พวกเราล้วนมักง่าย ชอบขอ ไม่ชอบลงมือทำ เลยได้เป็นแต่คนอดอยาก หิวกระหาย ลงทุนปัจจัยไปมากมาย แต่สิ่งที่ได้กลับมาไม่คุ้มค่าเลย ชอบบุญแต่ไม่ชอบศึกษาเรื่องบุญ หากพวกเขารู้ว่าบุญที่สูงที่สุดคือการขุดเกลากิเลส ทุกๆ ที่ ทุกๆ เวลา เราก็สามารถสร้างบุญได้ตลอดเวลา และเห็นผลแห่งการปฏิบัติธรรม โดยได้ลิ้มรสชาติแห่งความสดชื่นของความสงบ อย่างเรียบง่าย แดมทำประโยชน์ให้คนอื่นได้อย่างเต็มที่อีกด้วย

ต้องกราบขอโทษอาจารย์ด้วยค่ะ ที่หนูทำตัวเป็นยายแก่ขี้บ่น แต่ศาสนาเป็นของพวกเราทุกคน หนูเลยถือโอกาสนี้ออกความคิดเห็นที่ไม่รู้ว่าตลกตะกอนหรือยัง ผิดถูกอย่างไรกราบเรียนอาจารย์ช่วยแนะนำเพิ่มเติมด้วยค่ะ ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

เห็นด้วยกับความเห็นของคุณทุกอย่าง คุณพูดแทนผมหมดแล้ว ผมจึงไม่จำเป็นต้องพูดอะไรอีก ขอให้คุณอ่านหนังสือเรื่อง “ศรัทธากับปัญญา” หรือฟังซีดีเรื่องเดียวกัน ซึ่งผมได้พูดไว้มากพอสมควรแล้วเกี่ยวกับเรื่องทำนองนี้ เรื่อง “ชาวพุทธกับวิกฤติศรัทธา” ดูเหมือนผมเคยพูดและเคยเขียนไว้ แต่ตอนนี้ยังนึกไม่ออกว่าหนังสือเรื่องนี้อยู่ที่ไหน

คำถามที่ ๓๐

กราบเรียนถามท่านอาจารย์ที่เคารพอย่างสูง อยากรู้เรื่องปฏิบัติของพระโพธิสัตว์ว่าเป็นอย่างไรบ้าง มีบ้างไหมที่พระโพธิสัตว์จะตั้งใจทำผิดศีลผิดธรรมและทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน โดยอ้างว่าเพื่อพระโพธิสัตว์ท่านจะได้ลงไปนรก เพื่อไปช่วยคนในนรก

ตอบ

ผมไม่เคยได้ยินเรื่องทำนองนี้ ถ้าไปตกนรกเสียเองแล้วจะช่วยคนอื่นได้อย่างไร ข้าดีเหมือนกัน

คำถามที่ ๓๑

ข่าวคราวทางศาสนาในปัจจุบัน ทำให้ผู้ไม่รู้เกิดความเสื่อมศรัทธาในพระรัตนตรัย ยิ่งหนีไกลห่างจากศาสนธรรม เราจะช่วยแนะนำเขาเหล่านั้นให้มีสัมมาทิฐิได้อย่างไร

ตอบ

ขอให้ยึดพระธรรมเป็นหลักเอาไว้ พระพุทธเจ้าทรงย้ำแล้วย้ำอีกว่า ให้ท่านทั้งหลายพึงธรรมและพึ่งตน สำหรับพระสงฆ์นั้นที่พึ่งได้ก็มี พึ่งไม่ได้ก็มี เราเลือกเคารพนับถือเฉพาะที่พึ่งได้ ถ้าท่านทำตัวไม่ดี ท่านจักปรากฏด้วยกรรมของตนเอง อย่างที่พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ว่า “เขาจักปรากฏด้วยกรรมของเขาเอง” นอกจากนี้องค์ปกครองคณะสงฆ์ก็มีอยู่ตามลำดับชั้น ท่านคงจัดการไปตามที่เห็นเหมาะสมได้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย

คำถามที่ ๓๒

เมื่อเราตั้งใจทำความดีอย่างบริสุทธิ์ใจ กลับถูกตำหนิและกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรม เราควรวางใจอย่างไรและรักษากำลังใจในการทำดีต่อไปได้อย่างไร บางครั้งรู้สึกท้อแท้

ตอบ

เมื่อเรารู้ว่าถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นธรรม ก็วางเฉยเสียเถอะ ไม่ต้องไปต่อความยาวสาวความยืด พระพุทธเจ้าเองก็เคยถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นธรรม เช่น เรื่องนางจิญจมาณวิกา และเรื่องนางมาคันทิยา เป็นต้น แต่ถึงทรงนิ่งเฉย ในที่สุดผู้กล่าวหา ก็พ่ายตนเอง ขอให้สบายใจเถอะ ความท้อแท้เป็นเรื่องธรรมดาซึ่งทุกคนต้องมีอยู่บ้าง กาลเวลาล่วงไปก็จะหายไปเอง บางอย่างเราต้องอาศัยกาลเวลาเป็นยารักษา ขอให้มีความสุขและประสบความสำเร็จในกิจการที่ทำ

คำถามที่ ๓๓

กราบเรียนถามอาจารย์ค่ะ เคยได้ยินมาว่า ลากยศชื่อเสียงเป็นของแสບเผ็ด แล้วอะไรนะคะที่เป็นแก่นสาร และมีคำกล่าวทำนองว่า ลากยศเหมือนบพตะครเล่น อาจารย์กรุณาเติมเต็มคำกล่าวทั้งสองนี้ให้ด้วยนะคะ ไม่ทราบว่าใครกล่าวไว้คะ อาจารย์กรุณาอธิบายและยกตัวอย่างให้ด้วยค่ะ ขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

คำว่า ลากสักการะ ยศ ชื่อเสียงเป็นของแสບเผ็ดนั้น พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในลากสักการสังยุตต์ สังยุตตนิกาย พระไตรปิฎกเล่ม ๑๖

ทรงเตือนไม่ให้ภิกษุทั้งหลายพอใจในลาภยศและชื่อเสียง ไม่หมกมุ่น
 พัวพันในสิ่งนั้น ให้พอใจในธรรม ในความหลุดพ้นจากกิเลสต่างๆ
 เพราะความหลุดพ้นเป็นรสที่ดีเยี่ยมของพระธรรมวินัย ทรงเปรียบเทียบ
 เหมือนมหาสมุทรซึ่งมีรสเดียวคือรสเค็ม

คำกล่าวที่ว่า ลาภยศเหมือนบทละครเล่น เต็มเต็มว่า ธรรม
 นั้นแหละที่เป็นแก่นสาร ผมเคยอ่านเจอข้อความนี้ตั้งแต่อายุยังน้อย
 และจำไว้ แต่นึกไม่ออกว่าจากหนังสืออะไร และใครเป็นคนพูด

พระพุทธเจ้าเคยตรัสกับพระนาคิตะว่า “ขอยศอย่าได้มาเกี่ยวข้องกับ
 กับเรา และขอเราอย่าได้ไปเกี่ยวข้องกับยศ” ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข
 เป็นโลกธรรมคือสิ่งประจำโลก มีทั้งคุณและโทษ ถ้าใช้เป็นก็พอให้คุณ
 อยู่บ้าง ถ้าใช้ไม่เป็นก็ให้โทษมาก เมื่อได้ส่วนที่น่าปรารถนาใจก็พวยขึ้น
 หลงไหลไปในสิ่งนั้น เมื่อเสื่อมลาภ เสื่อมยศ ถูกนิทนาและประสบ
 ทุกข์ใจก็แพบลง เศร้าโศกเสียใจพิโรธรำพันถึงกับฆ่าตัวตายก็มี

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในโลกธรรมสูตรว่า “โลกธรรมทั้ง ๘ มีลาภ
 และเสื่อมลาภ เป็นต้น ย่อมเกิดขึ้นทั้งแก่ปุถุชนผู้มีได้สดับธรรม และ
 เกิดขึ้นแก่สาวกของพระอริยะผู้ได้สดับธรรม ข้อแตกต่างก็คือว่า ปุถุชน
 ผู้มิได้สดับธรรมมิได้สำเหนียกว่า สิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ก็แต่ว่ามัน
 ไม่เพียง เป็นทุกข์ มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา ส่วนอริยสาวกย่อม
 สำเหนียกว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา ก็แต่ว่ามันไม่เพียง เป็นทุกข์ มี
 ความแปรปรวนเป็นธรรมดา” แปลว่า รู้เท่าทันธรรมดาของโลก เข้าใจ
 โลกตามความเป็นจริง จิตใจจึงมั่นคง ไม่ขึ้นลงไปตามกระแสแห่ง
 โลกธรรม

คำถามที่ ๓๔

ดูเหมือนอาจารย์เคยกล่าวไว้ว่าให้ทำตัวเหมือนดวงดาว อย่าเป็นแบบใบไม้ร่วง ผมว่าเรื่องราวของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกราวในปัจจุบันนี้คงทำให้มีใบไม้ร่วงตามมาอีกมาก เพื่อนผมก็กำลังใจเหี่ยวอยู่ด้วยเรื่องนี้เหมือนกันครับ อาจารย์กรุณาช่วยแนะนำผมหน่อยครับว่าผมจะจุดใจเขาขึ้นมาได้อย่างไรครับ เขาจึงจะใช้ชีวิตแบบดวงดาวได้ นะครับ ผมดีใจมากๆ ครับที่ได้อ่านหนังสือที่อาจารย์เขียน เหมือนได้เห็นดวงดาวที่สุกสกาวในที่มีดมิดเลยครับ กราบขอบคุณอาจารย์อย่างสูงครับ ขอบุญกุศลอันไพบุลย์ที่อาจารย์ได้สร้างสรรค์อย่างงดงามยิ่งใหญ่นี้แก่พุทธศาสนิกชนนุสนส่งอาจารย์ให้ถึงธรรมอันสูงสุดโดยเร็วด้วยเทอญ

ตอบ

อ่านข้อเขียนของคุณแล้วปลื้มใจจัง ปลื้มใจที่คุณเข้าใจโลกและชีวิตได้ดี เคยตอบเรื่องนี้เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาว่า ให้ชาวพุทธเรามั่นคงในพระธรรม มีหลักใจคือพระธรรม ไม่ยึดติดในตัวบุคคลมากเกินไป เหตุการณ์เกี่ยวกับพระสงฆ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทำให้เรามองเห็นสังฆธรรมหลายอย่าง เช่น โทษของลาภยศและชื่อเสียง

ผมเคยจำกลอนบทหนึ่งว่า

*อันยศศักดิ์ชื่อเสียงเพียงความฝัน อีกรูปโฉมในมพรรณฉันนุปผา
ทั้งชีวิตคิดหมายเหมือนสายฟ้า อนิจจาใดมีจรั้งกาล*

เห็นจะไม่ต้องอธิบายคุณก็คงจะเข้าใจความหมายได้ดี ผมจำได้ว่า เมื่อผมบวชเป็นสามเณรอยู่ ทางวัดออกหนังสือวารสารเล่มเล็กๆ ให้พระเณรช่วยกันเขียนข้อคิดต่างๆ ผมได้เขียนอธิบายความหมาย

ของกลอนบทนี้ลงในหนังสือของวัด เป็นข้อเขียนเรื่องแรกที่สุดของผม
เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๔ อายุ ๑๗ ปี

ขอขอบคุณมากๆ ที่ให้พรอันประเสริฐสุดแก่ผม ขอให้คุณได้รับพร
อันประเสริฐเช่นเดียวกัน

คำถามที่ ๓๕

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ อยากทราบว่า การเปลี่ยนชื่อช่วยให้
ดวงชะตาดีขึ้นจริงหรือคะ

ตอบ

การเปลี่ยนชื่อทำได้ถ้าเรายังไม่พอใจชื่อเก่า ต้องการเปลี่ยนชื่อให้
มีความหมายดีขึ้น หรือเป็นที่พอใจของเรามากขึ้น แต่จะเปลี่ยนชะตา
ชีวิตได้หรือไม่ยังสงสัยอยู่ แต่ถ้าถือตามหลักพุทธศาสนาแล้ว ชะตา
ชีวิตของคนจะดีหรือไม่อยู่ที่การกระทำ ถ้าทำดีชะตาชีวิตก็ดี ถ้าทำชั่ว
ชะตาชีวิตก็ไม่ดี อย่างที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “บุคคลจะเป็นคนเลว
เพราะชาติตระกูลก็หาไม่ได้ จะเป็นคนประเสริฐเพราะชาติตระกูลก็
หาไม่ได้ แต่บุคคลจะเป็นคนเลวหรือเป็นคนประเสริฐก็เพราะการกระทำ

(น ชจจา วสโล โหติ น ชจจา โหติ พราหมโณ

กมฺมุนา วสโล โหติ กมฺมุนา โหติ พราหมโณ)”

จาก วสลสูตร พระไตรปิฎกเล่ม ๒๕ หน้า ๓๕๒ ข้อ ๓๐๖

ผมจำได้ว่า ในหนังสือชื่อ Buddhism ของคุณคริสตัมัส ฮัมฟรีย์
ได้เขียนไว้อย่างน่าสนใจในเรื่องกรรมว่า

“ความคิดก่อให้เกิดการกระทำ

การกระทำก่อให้เกิดเป็นนิสัย

นิสัยพัฒนาเป็นอุปนิสัย

อุปนิสัยสร้างชะตาชีวิต”

ถือเอาความว่า เราสร้างชะตาชีวิตเริ่มต้นด้วยความคิดก่อน ตามมาด้วยการกระทำ นิสัย อุปนิสัยและชะตาชีวิต นิสัยคือการกระทำจนเคยชิน อุปนิสัยคือลักษณะเฉพาะของบุคคล บางที่เรียกเป็นศัพท์ว่า อັตตลักษณฺ์ (Character) เรื่องทำนองนี้ มีเรื่องที่จะต้องพูดกันมากพอสมควร แต่ผมขอพูดเพียงเท่านี้ก่อน

คำถามที่ ๓๖

อาจารย์คะ เราจะอุทิศผลบุญเมื่อไหร่จึงจะดีคะ บางท่านว่า ต้องอุทิศขณะที่ทำทันทีจึงจะดีที่สุดคะ หรือจะอุทิศได้บ่อยๆ หรือเปล่าคะ

ตอบ

ก็อุทิศขณะที่ทำทันทีด้วย และอุทิศได้บ่อยๆ ด้วย ควรจะอุทิศบ่อยๆ เท่าที่นึกได้ ทำให้จิตเป็นกุศลบ่อยๆ การอุทิศส่วนบุญก็เป็นบุญอย่างหนึ่ง พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า “ถ้าจะทำบุญให้ทำบ่อยๆ ควรทำความพอใจในบุญนั้น เพราะการสั่งสมบุญเป็นเหตุให้เกิดสุข”

คำถามที่ ๓๗

เรียนท่านอาจารย์ที่เคารพยิ่ง เกี่ยวกับโอวาทปาฏิโมกข์ ธรรมส่วนไหนสำคัญที่สุดคะ และจะนำมาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันในยุคปัจจุบันนี้อย่างไรคะ

ตอบ

ตามความเห็นของผม สำคัญเท่ากันทุกข้อ นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันทุกข้อ และควรจะใช้อย่างยิ่ง แม้แต่เรื่องนิพพานก็นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ แม้จะเป็นนิพพานชั่วคราวก็ตาม กล่าวคือ ดับกิเลสและดับทุกข์ได้ชั่วคราวก็เป็นนิพพานชั่วคราว

คำถามที่ ๓๘

กราบเรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ คำว่า โมทนาสาธุกับอนุโมทนาสาธุ ใช้อย่างไร ความหมายอย่างไร ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ใช้ได้เหมือนกัน มีความหมายว่า ขอแสดงความยินดีด้วย จะมีคำว่า “อนุ” หรือไม่มีก็ได้

คำถามที่ ๓๙

อาจารย์คะ ไม่ว่าจะยุคใดสมัยใด มนุษย์ก็กินกันเองอย่างที่อาจารย์เคยกล่าวจริงๆ นะคะ กลัวจะดีจะสุขจะมีเกินหน้ากัน การแข่งขันกันทั้งในเรื่องการงาน และการดำรงอยู่ของชีวิตมีอยู่เสมอ ทั้งที่ก็มีคำกล่าวว่า “แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร” เพื่อให้ตระหนักว่า การแก่งแย่งแข่งดีกันไม่ทำให้ใครได้อะไรเลย แต่ถ้าแข่งกับตนเองในอดีตว่า เราในวันนี้พัฒนาตนขึ้นตามทางในอุดมคติที่ตั้งใจไว้หรือไม่ ก็จะทำให้เราเข้าไปใกล้จุดสุดท้ายแห่งการทำความดีของเราแล้ว พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า *อตตา หเว ชิตฺตํ เสยฺยิ* ชนะตนนั้นแหละเป็นดี เหตุผลที่ท่านตรัสอย่างนั้นเป็นเพราะการจ้องเอาชนะผู้อื่นนั้นเป็นการเสริม สร้าง

มานะปฏิญญาให้ตนไซ้ใหม่คะ ไม่ทราบว่าคุณเข้าใจผิดหรือไม่ อาจารย์
กรุณาอธิบายให้เพื่อน ๆ รวมทั้งหนูด้วย ให้เห็นโทษของการตั้งหน้า
ตั้งตาเอาชนะกัน ประโยชน์ของการเอาชนะตนเอง รวมทั้งวิธีเอา
ชนะใจตนเองไม่ให้กิเลสครอบงำให้ด้วยนะคะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

การพยายามเอาชนะกันทำให้เกิดการยื้อแย่งกันแข่งดีกัน เป็น
กิเลสทั้งนั้น ถ้าแย่งกันจะเสียหายหมดทุกคน ถ้าแบ่งกันจะได้ทุกคน แม้
จะได้คนละนิดคนละหน่อยก็ยังดีกว่าแย่งกัน ลองดูสุนัขที่มันแย่ง
อาหารกัน บางทีไม่ได้กินสักตัวหนึ่ง อาหารมันกระจัดกระจายไปหมด
แถมยังกัดกันเจ็บตัวอีกด้วย ถ้าแบ่งกันก็จะได้ทุกคน และได้น้ำใจ
ซึ่งกันและกันด้วย เรียกว่าได้ทั้งของได้ทั้งใจ เพราะฉะนั้นให้ทุกคน
ฝึกใจให้รู้จักแบ่ง เห็นคุณค่าของการแบ่งปัน ก็จะได้ความสุขเสมอ
หน้ากัน มีนกตัวหนึ่งได้ขึ้นเนื้อไปก้อนหนึ่ง นกตัวอื่นก็ไล่ตามจิกตี
ต้องการจะแย่งขึ้นเนื้อ นกตัวนั้นเจ็บตัวก็ปล่อยขึ้นเนื้อ นกตัวหนึ่ง
ได้ไปอีกนกตัวอื่นก็ตามจิกตี อยู่อย่างนั้นเป็นเวลานาน จนก้อนเนื้อ
หมดสภาพที่จะกินได้ ตกลงนกก็เจ็บตัวตามๆ กันไป ขึ้นเนื้อก็เสีย
การแย่งลาภผลกันทำให้เป็นศัตรูต่อกัน เสียหมดทุกคนไม่มีใครได้ดี

คุณได้อ้างสุภาษิตมาแล้วที่ว่า ชนะตนนั้นแลดีกว่า และคุณก็
เข้าใจดีแล้วว่า ถ้าจะมีการแข่งขันก็ให้แข่งขันกับตัวเอง ว่าเราเมื่อ
ก่อนกับเราเดี๋ยวนี้ อย่างไรดีกว่า พยายามพัฒนาตนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป
พระพุทธภาษิตที่ว่า “ชนะตนนั้นแลดีกว่า” มีต่อไปว่า “การชนะผู้อื่น
จะประเสริฐอะไร ชนะผู้อื่นเป็นหมิ่นเป็นแสนก็สู้ชนะตนผู้เดียวไม่ได้
ผู้ชนะตนได้ชื่อว่าป็นยอดนักรบในสงคราม (ส เว สงฺคามชุตฺตโม)” การ

ที่จะเอาชนะตนเองโดยไม่ให้กิเลสครอบงำก็คือ พิจารณาบ่อยๆ ถึงโทษของกิเลส ผมได้พูดไว้ในหนังสือหลายเล่มว่า **ศัตรูหมายเลขหนึ่งของมนุษย์คือกิเลส** เราต้องพยายามเอาชนะมันเท่าที่กำลังความสามารถของเรามีอยู่ คราวใดเราแพ้แก่กิเลส เช่นความโกรธ เป็นต้น ให้รู้สึกเสียใจและสมานานใหม่ว่า ต่อไปจะไม่โกรธอีก ให้สมานานว่า *อกุโภธํ สมายามิ* แปลว่า ข้าพเจ้าขอสมานานความไม่โกรธ ความโกรธจะค่อยๆ เบาลงลง ใช้น้ำคือเมตตาเข้ามาหล่อเลี้ยงจิตใจ ให้จิตใจชุ่มอยู่ด้วยเมตตา ความโกรธย่อมจะเกิดได้ยาก มีพุทธศาสนสุภาษิตอยู่บทหนึ่งว่า “ผู้โกรธตอบ เลวกว่าผู้โกรธก่อน ผู้ไม่โกรธตอบ ชื่อว่าชนะสงครามที่ชนะได้ยาก”

โดยนัยนี้ มนุษย์เราเข้าสงครามกันอยู่แทบจะทุกวัน ถ้าจำเป็น ต้องโกรธก็อย่าโกรธพร้อมกัน ให้คนหนึ่งโกรธไปข้างเดียว ผมเคยไปงานแต่งงาน เจ้าภาพขอให้ให้โอวาทเจ้าบ่าวเจ้าสาว มีอยู่ประโยคหนึ่งที่ผมพูดว่า “ถ้าจำเป็นต้องโกรธก็อย่าโกรธพร้อมกัน” ปรากฏว่าเป็นที่ชอบใจของคนทุกคน และเขาเอาไปพูดต่อๆ กันไป เหตุผลก็คือว่า ถ้าโกรธพร้อมกันก็ต้องทะเลาะกัน ฯลฯ

คำถามที่ ๔๐

กราบสวัสดิ์ครับท่านอาจารย์ อาจารย์ครับเมื่อเราถูกตำหนิว่าทำงานบกพร่อง หรือว่าอะไรที่เราทำนั้นยังทำอย่างไม่ฉลาด ทำให้ท้อใจครับ เราจะทำอย่างไรดีครับ ทั้งๆ ที่ก็พยายามทำเต็มที่แล้วนะครับ ทำอย่างไรจึงจะทำงานได้อย่างคนฉลาดทำละครับ ขอขอบคุณในความเมตตากรุณาครับ

ตอบ

ก็ต้องให้มีปัญญาก่อน อบรมปัญญาให้ดี เมื่อมีปัญญาแล้วก็จะทำอย่างคนฉลาดทำ มีพระพุทธานุญาตอยู่บทหนึ่งว่า “ปัญญาย่อมเกิดเพราะมีความเพียรพยายาม ปัญญาสิ้นไปเพราะไม่มีความเพียร บุคคลรู้ความจริงอย่างนี้แล้ว คือรู้ทางเจริญและทางเสื่อมของปัญญาแล้ว พึงตั้งตนไว้โดยประการที่ปัญญาจะเจริญ”

ในหมวดธรรมที่เรียกว่า **ปัญญาวิมุตติธรรม** แปลว่า หลักธรรมซึ่งเป็นไปเพื่อความเจริญแห่งปัญญา พระพุทธองค์ทรงให้หลักไว้ ๔ อย่างคือ

๑. คบคนดี
๒. หมั่นฟังคำสั่งสอนของคนดี
๓. มีโยนิโสมนสิการ คือ คิดเป็น มีวิธีคิด (โปรดอ่านประกอบหนังสือชื่อ “โยนิโสมนสิการ” ของ วศิน อินทสระ)
๔. ปฏิบัติธรรมเหมาะสมแก่ฐานะของตน

มีกลอนอยู่บทหนึ่งขอฝากไว้ในที่นี้ว่า
*ใครชอบใครชังช่างเกิด ใครเชิดใครชูช่างเขา
ใครด่าใครบ่นทนเอา ใจเราร่มเย็นเป็นพอ
เพราะฉะนั้น ขอคุณอย่าท้อถอย ทำให้ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถ
ของคุณมีอยู่ก็พอแล้ว*

คำถามที่ ๔๑

สวัสดีครับอาจารย์ มีมงคลข้อหนึ่งใน ๓๔ ข้อที่พระพุทธองค์สอนไว้คือ **จิตไม่โศก** ทำอย่างไรถึงจะไม่โศกครับ ผิดหวังกับโศกนี้เหมือนกันไหมครับ ผมมักจะไม่ชอบใจตัวเองบ่อยๆ ครับ เมื่อทำอะไรไม่ได้ตั้งใจเพราะต้องคอยดูแลความต้องการของผู้อื่นอยู่เสมอ จนไม่มีเวลาทำงานตั้งหลายอย่างที่อยากทำนะครับ อาจารย์ช่วยผมด้วยนะครับ ขอขอบคุณมากๆ ครับ

ตอบ

ส่วนมากความโศกมาจากความผิดหวัง ไม่ได้สิ่งที่รักบ้าง ประสบกับสิ่งที่ไม่เป็นที่รักบ้าง พลัดพรากจากสิ่งที่รักบ้าง ก็ผิดหวัง เสียใจ น้อยใจ อายาหวังอะไรให้มาก เราทำเหตุให้มากแต่อย่าหวังผลให้มาก ปล่อยให้ผลมันเกิดขึ้นตามเหตุ เหมือนเราปลูกต้นไม้ หน้าที่ของเราคือ รดน้ำพรวนดินดูแลต้นไม้ ส่วนการเจริญเติบโตให้ดอกไม้ให้ผลให้ร่มเงา เป็นหน้าที่ของต้นไม้ เราไปบังคับไม่ได้ ถ้าทำใจได้อย่างนี้ คุณจะไม่ค่อยผิดหวังและไม่ค่อยโศก สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเป็นไปตามเหตุปัจจัย ไม่ได้เป็นไปอย่างที่เรานึกให้เป็น เพราะฉะนั้นหมั่นทำเหตุดีๆ ไว้ ผลดีจะเกิดขึ้นเอง ความต้องการของผู้อื่นไม่มีที่สิ้นสุด คุณทำไปตามหน้าที่ก็แล้วกัน

คำถามที่ ๔๒

เรียนท่านอาจารย์ แม่ของหนูเป็นเจ้าภาพเลี้ยงพระ แต่ไม่ได้ประเคนเอง แม่รู้สึกเสียใจเกรงว่าจะไม่ได้บุญเต็มที่ อาจารย์โปรดแนะนำด้วย

ตอบ

แม้จะไม่ได้ประเคนอาหารเองก็ได้บุญเต็มที อย่าเสียใจเลย ขอให้แม่ของคุณตั้งเจตนาให้ดีทั้ง ๓ กาล คือ ก่อนให้ กำลังให้ และหลังจากให้แล้ว

คำถามที่ ๔๓

การออกเงินให้เขาгүйโดยคิดดอกเบี้ยต่ำ จะเป็นบาปหรือไม่ ผิดศีลหรือไม่

ตอบ

ไม่บาป ไม่ผิดศีล สำคัญที่ว่า ที่คุณว่าต่ำนั้นต่ำเท่าไร ถ้าตามกฎหมายก็ไม่เป็นไร ขอให้คุณคิดว่าให้เขาгүйเพื่อจะอนุเคราะห์เขา เอาดอกเบี้ยบ้างเท่าที่ธนาคารจะจ่ายให้คุณถ้าคุณเอาเงินนั้นไปฝากธนาคาร ถ้าให้เขาгүйด้วยคิดว่าจะอนุเคราะห์เขาเพราะเขามีความจำเป็นต้องใช้เงิน คิดว่าจะได้บุญเสียอีก

คำถามที่ ๔๔

“นิโรธกรรม” กับ “นิโรธสมบัติ” ต่างกันหรือไม่ มีกล่าวไว้ในคัมภีร์อย่างไร

ตอบ

ไม่เคยพบคำว่า “นิโรธกรรม” เคยพบแต่ “นิโรธสมบัติ” ผู้ที่จะเข้านิโรธสมบัติได้ต้องได้ฌาน ๘ และเป็นพระอนาคามีขึ้นไป ถ้าได้ฌาน ๘ แต่ไม่ได้เป็นพระอนาคามีก็เข้าไม่ได้ หรือถ้าเป็นพระอนาคามี แต่ไม่ได้ฌาน ๘ ก็เข้าไม่ได้

คำถามที่ ๔๕

กราบสวัสดีค่ะอาจารย์ ต้นไม้ถูกตัดแล้วยังงอกขึ้นใหม่ได้ เพราะยังไม่ถูกถอนรากนะคะ หนูเข้าใจถูกไหมคะว่า สิ่งสำคัญของคนในหน้าที่เป็นนามธรรมคือ **คุณธรรม** เราจะบำรุงรักษาและพัฒนาคุณธรรมในตนให้ถึงจุดสูงสุดที่มนุษย์พึงปรารถนาเป็นหลักชัยไว้ได้อย่างไรคะ

ตอบ

คำพูดของคุณตรงกับพระพุทธานุญาต ที่ว่า “เมื่อรากของต้นไม้ยังไม่ถูกทำลาย ยังไม่ถูกถอนขึ้น ต้นไม้แม้ถูกตัดแล้วก็งอกงามขึ้นได้อีกฉันใด เมื่อตัดหนาสัຍยังไม่ถูกทำลายก็ฉันนั้น ความทุกข์ย่อมเกิดขึ้นบ่อยๆ”

คำว่า “ตัดหนาสัຍ” หมายถึง ตัดหน่าที่อยู่ในส่วนลึกของจิตคุณธรรม คือ อุปนิสัยอันดีงาม ความเลอเลิศแห่งอุปนิสัย การที่เราจะปลูกพืชต้องเตรียมดินก่อนฉันใด การที่เราจะปลูกคุณธรรมในตัวบุคคลก็ฉันนั้น ต้องสร้างสรรคอุปนิสัยให้ดีก่อน หมายความว่า เป็นผู้มีจิตใจงดงามด้วยกัลยาณธรรมต่างๆ แล้วพัฒนาให้สูงยิ่งๆ ขึ้นไปในที่สุดก็จะเป็นผู้หมดอยาก สิ้นตัณหา ก็จะเอาชนะทุกข์ทั้งปวงได้ สมพระพุทธานุญาตที่ว่า “ตณฺหุขโย สัพพทุกข์ํ ชินาติ แปลว่า การสิ้นตัณหาย่อมชนะทุกข์ทั้งปวง” และตรัสอีกว่า “เมื่อถอนตัณหาพร้อมทั้งมูลราก (อวิชชา) ได้แล้วก็จะเป็นผู้หมดอยาก ปรินิพพานคือดับกิเลสโดยสิ้นเชิง” การดับกิเลสได้หมดเป็นคุณธรรมอันสูงสุดในพุทธศาสนา ชาวพุทธควรตั้งจุดมุ่งหมายไว้ที่นั่นแล้วพยายามไปให้ถึง

คำถามที่ ๔๖

อาจารย์ครับ ในสมบัติทั้ง ๔ อย่างที่พระพุทธองค์ตรัสถึงนั้น ความเพียรพยายามอยู่ในสมบัติข้ออะไรครับ ความขยันหมั่นเพียรนี้ สามารถทำให้เกิดขึ้นจนถึงที่สุดได้ทุกคนไหมครับ หรือว่าต้องเป็นผู้เคยสร้างนิสัยนี้มาเป็นเวลาหลายชาติครับ ความเพียรเป็นอย่างหนึ่งในปุพพเพกตบุญญตาได้ไหมครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

ก่อนอื่นขอพูดถึง **สมบัติ ๔** ก่อนคือ

๑. *คติสมบัติ* ได้กำเนิดดี เช่น เกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดา เป็นต้น
๒. *อุปธิสมบัติ* ร่างกายดี รูปร่างดี มีโรคภัยไข้เจ็บน้อย
๓. *กาลสมบัติ* ได้กาลดี เช่น ทำดีถูกกาล หรือเกิดในกาลที่สังคมยกย่องคุณธรรม

๔. *ปโยคสมบัติ* ได้ความเพียรดี คือ มีความบากบั่นมั่นคง

สมบัติทั้ง ๔ ประการนี้ เมื่อมีแล้วทำให้การทำความคิดเป็นไปโดยสะดวกมีรายละเอียดมาก โปรดอ่านเพิ่มเติมในหนังสือ “ปัญญารัตนะ” ของวศิณ อินทสระ ซึ่งเขียนไว้ทั้งสมบัติและวิบัติ

ความเพียรเป็นบารมีอย่างหนึ่งซึ่งสืบเนื่องมาจากที่เคยทำไว้ในชาติก่อนก็มี ที่เรียกว่า **วิริยบารมี** ถือว่าเป็นบุญที่ได้สะสมไว้ในชาติก่อน เป็น**ปุพพเพกตบุญญตา** เป็นความดีที่ทำต่อเนื่อง พระพุทธเจ้าตรัสถึงบ่อยๆ ในเรื่องนี้ มีโพธิสัตว์ภาษิตบทหนึ่งว่า “ขึ้นชื่อว่าความเพียรอันบุคคลควรทำโดยแท้ (*วิริยํ นามेतํ สุตเตหิ กตตพฺพํ*)”

คำถามที่ ๔๗

สวัสดีครับอาจารย์ ปัญญา กับ สัมมาทิฏฐิ เป็นอย่างเดียวกันไหมครับ หรือว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรครับ วิมังสาในข้อย่อยของอิทธิบาท ๔ ก็เป็นปัญญาเหมือนกันใช่ไหมครับ ถ้าเป็นอย่างเดียวกันหรือเหมือนกัน ทำไมจึงใช้คนละคำล่ะครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

สัมมาทิฏฐิ กับ สัมมาสังกัปปะ ในมรรคมงคล ๘ ท่านจัดรวมเข้าใน ปัญญาสิกขา เพราะฉะนั้นสัมมาทิฏฐิจึงมีความหมายเท่ากับปัญญาได้ ส่วนวิมังสา ในข้อสุดท้ายของอิทธิบาท ๔ นั้นจัดเป็นปัญญาเหมือนกันเรียกว่าเป็นไวพจน์ของปัญญา ไวพจน์ หมายความว่า ใช้แทนกันได้ ข้อความที่หมายถึง ปัญญา มีใช้อยู่หลายคำ เช่น โภธิหรือพุทธิโพชฌาธนา ฯ

คำถามที่ ๔๘

กราบสวัสดีค่ะอาจารย์ อาจารย์คะความเพียรที่ทำได้ยาก ๒ อย่างคือ ความเพียรของคฤหัสถ์ที่จะอำนวยการบิณฑบาต ๔ และความเพียรของบรรพชิตที่จะไถ่ถอนกองกิเลสนั้น ดูเหมือนจะเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำสำหรับคฤหัสถ์ที่ต้องการหมดกิเลสด้วยนะคะ ในขณะที่กำลังทำให้ชีวิตรอดด้วยการหาบิณฑบาต ๔ ก็ต้องจัดการกับกิเลสไปด้วย ต้องแบ่งเวลาอ่านหนังสือดีๆ เพื่อสร้างและเพิ่มพูนปัญญาในการทำชีวิตให้ดีที่สุดในฐานะเป็นครูคะ เห็นลูกศิษย์วัยรุ่นใช้ชีวิตให้ทันสมัยทั้งการใช้เทคโนโลยี การใช้ข้าวของเครื่องใช้ที่ไม่เหมาะสมเกินฐานะเกินความจำเป็น หนูจะสอนเขาอย่างไรดีคะอาจารย์ ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

ความเข้าใจของคุณถูกต้องแล้วที่ว่า แม้จะเป็นฆราวาสต้องมีความเพียรเพื่อหาทรัพย์ และต้องพยายามไถ่ถอนกิเลสไปด้วย สำหรับเด็กที่หมกมุ่นในเทคโนโลยีนั้น ขอให้คุณพยายามอธิบายให้เขาเข้าใจถึงเรื่องคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมของชีวิต ซึ่งให้เขาเห็นชัดว่าอะไรเป็นคุณค่าแท้ อะไรเป็นคุณค่าเทียม อะไรเป็นความดีโดยตรงที่เขาจะต้องทำก่อน อะไรเป็นความดีโดยอ้อมซึ่งเขาจะต้องทำทีหลัง คือละเว้นไม่ต้องทำก็ได้ ข้อนี้เป็นเรื่องยากมาก น่าหนักใจสำหรับครูพูดให้เขาเข้าใจว่า การใช้ชีวิตให้ทันสมัยนั้นย่อมจะสู้การใช้ชีวิตให้ดั้งเดิมถูกต้องไม่ได้ เพราะความนิยมตามสมัยนั้นย่อมเปลี่ยนไปเรื่อยๆ แต่ความถูกต้องดั้งเดิมเป็นสิ่งยั่งยืนและให้ประโยชน์เสมอ ฯลฯ

ผมขอแสดงความยินดีที่คุณเป็นครูและสนใจอ่านหนังสือธรรมะซึ่งจะเป็นประโยชน์มากฯ ต่อตัวคุณครูเองและเยาวชนด้วย

คำถามที่ ๔๙

อาจารย์ครับ ผมขอความรู้หน่อยนะครับ พระภิกษุในพระพุทธศาสนาทุกรูปต้องเข้าพรรษาหรือเปล่าครับ ที่พำนักอยู่ในประเทศอื่นๆ เข้าในช่วงเวลา ๓ เดือนตรงกันไหมครับ การเข้าพรรษาของพระเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อใดและเพราะอะไรครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

ถึงฤดูเข้าพรรษา พระทุกรูปไม่ว่าจะอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ ต้องเข้าอยู่จำพรรษาในวัดใดวัดหนึ่ง หรือที่ใดที่หนึ่ง ถ้าไม่ยอมเข้าพรรษา มัวไปเที่ยวเตร่เสีย ท่านปรับเป็นอาบัติทุกกฏ แปลว่า ไม่ดี

ไม่งาม ตอนต้นพุทธกาลยังไม่มีประเพณีจำพรรษา พระสงฆ์คงเที่ยวจาริกไปตลอดปี ต่อมาชาวบ้านติเตียนว่าฤดูฝนไม่สะดวกในการเดินทาง แม้พวกพ่อค้าสัตว์พาหนะยังต้องหยุดในที่นั้นๆ เมื่อถึงฤดูฝนแต่ทำไมสมณศากยบุตรจึงไม่ยอมหยุดการเดินทาง เทียวจาริกไปเหยียบย่ำนาข้าวเขาบ้าง ทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น พระพุทธเจ้าทรงทราบเรื่องนี้จึงทรงบัญญัติพระวินัย ให้พระอยู่จำพรรษาตลอดเวลา ๓ เดือนในฤดูฝน อันที่จริงฤดูฝนมี ๔ เดือน แต่เหลือไว้เดือนหนึ่งเพื่อได้มีโอกาสแสวงหาจีวร เพื่อเตรียมตัวจาริกไปสั่งสอนประชาชนต่อไปในฤดูหนาวและฤดูร้อน

อันที่จริง การจำพรรษาต้องการให้พักการเดินทางในฤดูฝน บางประเทศฤดูฝนไม่ตรงกับประเทศไทยและประเทศอินเดีย พระสงฆ์ก็คงถือธรรมเนียมเข้าพรรษาในกลางเดือน ๘ อยู่นั่นเอง (โปรดอ่านเพิ่มเติมในหนังสือ ปัญญารัตนะ ของ วศิน อินทสระ เรื่องประโยชน์ที่พึงได้จากการเข้าพรรษา ได้เขียนไว้ละเอียดพอสมควร)

คำถามที่ ๕๐

อาจารย์ครับ มีครูอาจารย์หลายท่านทางพุทธศาสนา คงจะมีชาวต่างชาติด้วยหรือเปล่าครับที่กล่าวว่าให้เป็นอยู่อย่างต่ำแต่กระทำอย่างสูง เพราะตรงกับภาษาอังกฤษว่า plain living high doing ผมคิดว่ามีหลักธรรมหลายข้อนะครับที่ต้องมีจึงจะดำเนินชีวิตได้ตามนั้น ผมไม่แน่ใจว่าผมจะวิเคราะห์ได้ครบถ้วน จึงขอความเมตตาจากท่านอาจารย์ช่วยหน่อยครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

ก็มีหลักธรรมเรื่องสันโดษ พอใจในปัจจุบัน ๔ ตามมีตามได้ ท่านว่าเป็นเหตุให้เกิดสุขอย่างหนึ่ง และว่า**ความสันโดษ**เป็นทรัพย์อย่างยิ่ง (*สนฺตุภฺจฺสิ ปรมํ ฌนํ*) มัตตัญญุตตา **ความพอประมาณในทุกสิ่งทุกอย่าง ความมักน้อย** อับปิจจตา คือเป็นผู้ไม่มักมาก สัลลหุกุตติ **ประพฤติตนเป็นผู้เบากายเบาจิต** ธรรมเหล่านี้ล้วนแต่สอนให้อยู่อย่างต่ำทำอย่างสูง ซึ่งผมชอบใช้คำว่า บินอย่างนกอินทรีย์แต่อยู่อย่างนกกระเจอกได้ นักปราชญ์ทุกชาติทุกภาษามีความเป็นอยู่แบบนี้ทั้งนั้น

คำถามที่ ๕๑

สวัสดิ์คะอาจารย์ ศิลที่ดีคือการกระทำดีทางกาย วาจา ใจ ใจ ใจ ใจ ใหม่คะ แล้วทำไมกายภาวนาจึงไม่เป็นข้อย่อยในศีลภาวนาละคะ แล้วจิตตภาวนาก็น่าจะอยู่ในศีลภาวนาด้วยไหมคะ

ตอบ

ความหมายไม่ได้เป็นอย่างที่คุณพูดมา **กายภาวนา** หมายถึง การอบรมตนให้เป็นผู้ใช้ปัจจัย ๔ ตรงตามจุดมุ่งหมาย คือไม่ฟุ้งเพื่อฟุ้งเพื่อยเกินไป และไม่เหนียวแน่นเกินไปจนเป็นการเบียดเบียนตนเอง กินอาหารเพื่ออะไร ใช้เสื้อผ้าเพื่ออะไร ใช้เสนาสนะเพื่ออะไร ใช้ยารักษาโรคเพื่ออะไร ตรงตามจุดมุ่งหมายที่เป็นปฐมภูมิ เห็นใช้ในภาษาอังกฤษว่า Primary needs ส่วน**ศีลภาวนา** หมายถึง การอบรมกายวาจาให้อยู่ในสุจริต แม้ศีล ๒๒๗ ของพระสงฆ์ก็ควบคุมเพียงกายกับวาจาเท่านั้น เพียงแต่คิดไม่เป็นอาบัติ มีศีลกรรมบท ๑๐ เท่านั้นที่ควบคุมไปถึงจิตด้วย แต่อยู่ในระดับสามัญ เช่น เว้นจาก

ความโลภอยากได้ของผู้อื่น เว้นจากพยายามปกป้องร้ายผู้อื่น เว้นจาก
 มิฉฉาทิฏฐิ เห็นไปว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว ความเห็นนี้เป็นมิฉฉา
 ติฏฐิ **จิตตภาวนา** การอบรมจิตให้สูงยิ่งๆ ขึ้นไปจนกิเลสต่างๆ ครอบงำ
 ไม่ได้ **ปัญญาภาวนา** การอบรมปัญญาให้รู้เห็นตามเป็นจริง (ยถาภูต
 ญาณทัสสนะ) จนสามารถตัดกิเลสได้เด็ดขาด เป็นผู้บริสุทธิ์หมดจด
 จากกิเลสทั้งหลาย

ภาวนาทั้ง ๔ นี้ (กายภาวนา ศีลภาวนา จิตตภาวนา และปัญญา
 ภาวนา) เกื้อกูลซึ่งกันและกันอาศัยกัน ทำให้บุคคลผู้อบรมตนด้วย
 ภาวนาทั้ง ๔ นี้เป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นปุชนียบุคคล

คำถามที่ ๕๒

อาจารย์คะ การจะเลิกนิสัยที่ไม่ดีของตนเองต้องทำอะไรคะ
 หนูชอบทานทุเรียนมากเลยคะ ทั้งๆ ที่ทานแล้วจะไม่สบาย ก็เห็นโทษ
 ที่เกิดแก่ตัวเองเสมอเลย แต่ก็อดใจซื้ออดใจทานไม่ได้คะ ตากับจุมูก
 เหมือนจะให้เห็นได้กลิ่นเสมอเลยคะ เวลานี้ก็อยากรับประทาน เคย
 ทราบมาว่าต้องตั้งใจจะเลิกและเห็นโทษของนิสัยนั้น เห็นข้อดีของ
 การเลิกนิสัยไม่ดี หนูก็พยายามแล้วนะคะ หนูขาดคุณธรรมข้อใดคะ
 ขอบคุณอาจารย์มากๆ ค่ะ

ตอบ

คุณก็เข้าใจดีแล้วว่า ต้องการจะเว้นสิ่งใดก็ตั้งใจที่จะเว้นสิ่งนั้น
 แล้วทำตามที่ตั้งใจนั้น คิดบ่อยๆ ว่า ไม่เอา ไม่ทำ หัด SAY NO เสียบ้าง

คำถามที่ ๕๓

สวัสดีครับอาจารย์ รอบตัวผมมีแต่ญาติเจ็บป่วยครับ ไม่อยากเกิดแล้วครับ ทำอย่างไรดีครับ ผมก็ทราบครับว่าเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดา ดำเนินชีวิตตามมรรคมีองค์ ๘ แล้วก็ไม่ต้องเกิดเอง แต่มีวิธีอย่างไรให้หยุดการเกิดทุกข์โศกโรครภัยได้เร็วๆ หน่อยครับ อาจารย์ช่วยแนะวิธีที่ฟังง่ายๆ แบบฟังซาตกหน่อยนะครับ กราบขอบคุณอาจารย์อย่างสูงครับ

ตอบ

ธรรมดาของชีวิตทั้งหลายเป็นเช่นนั้นเอง คือทั้งน้อย ทั้งผิดเคือง ทั้งประกอบด้วยทุกข์ โดยเฉพาะชราทุกข์และพยาธิทุกข์ คุณเข้าใจดี อยู่แล้วว่า การที่จะไม่ทุกข์ก็คือไม่เกิดมา วิธีที่จะไม่เกิดก็คือ ดำเนินตามมรรคมีองค์ ๘ ตอนนี่เกิดมาแล้วก็ต้องทนไปจนกว่าจะตาย ระหว่างนี้ได้เรียนรู้สัจจะแห่งชีวิตไปด้วย บ่มอินทรีย์ให้แก่กล้าขึ้นทุกวันๆ นับว่าเป็นกำไร สัตว์ผู้เกิดแล้วที่จะไม่ตายไม่เคยมี ปลงเสียเถิด ผมเองก็อยู่ในฐานะเดียวกับคุณ คือตัวเองก็มีทุกข์มากเพราะชราและพยาธิ คนที่อยู่แวดล้อมก็ตกอยู่ในฐานะเดียวกัน รวมความแล้ว ทั้งโลกเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น น่าเบื่อจริงๆ พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนให้มี **สัพพโลเก อนภิรตสัจญญา** คือพิจารณาความไม่น่ายินดีในโลกทั้งปวง

คำถามที่ ๕๔

อยากเรียนถามเรื่อง ปล่อยเงินกู้บาปใหม่คะ คือดิฉันปล่อยเงินกู้ให้คนที่กู้ไปปล่อยต่ออีกที พอมีการทวงถามต้นก็ถูกปฏิเสธคะ ให้ดิฉันแต่ดอก แต่ให้ดอกก็ไม่เคยครบหรือตรงเลย ดิฉันที่ต้องทวงเพราะเดือดร้อนเหมือนกัน ทุกวันนี้จะใช้จ่ายยังไม่พอเลย แต่ดิฉันทวงแบบธรรมดานะคะไม่ว่าไม่ด่า เพราะเห็นใจสามีเขาพิการคะ อยากปล่อยวางมากเลยคะ แต่พอเงินไม่พอใช้ดิฉันก็เครียด ทุกวันนี้ดิฉันก็พยายามปลงและประหยัดเอาคะ แต่พอเห็นเขาไม่เดือดร้อนหรือไม่พูดว่าจะคืนยังไงก็เครียดอีก ดิฉันควรทำอย่างไร?

ตอบ

ผมฟังคำถามของคุณแล้วก็พลอยเครียดไปด้วย การปล่อยเงินให้กู้ไม่คิดดอกเบี้ยแพง คิดตามกฎหมายก็ไม่บาป ถ้ายังคิดว่าให้เขากู้เพื่ออนุเคราะห์เขาในคราวที่เขาจำเป็นต้องใช้เงิน ก็ยังได้บุญเสียอีก สำคัญอยู่ที่ว่า เงินจำนวนมากน้อยเท่าใด ถ้าเป็นเงินก้อนใหญ่ และคุณต้องสูญเสียไป ได้ดอกเบี้ยมาบ้างไม่ได้บ้าง ทวงต้นคืนก็ไม่ได้คุณก็ยิ่งลำบากและเครียด ผมเห็นใจคุณจริงๆ คุณทำเป็นอาชีพเสียด้วย ถ้าเลิกอาชีพนี้เสียได้ก็จะดี ไม่ต้องลำบากใจ ไม่ต้องกลัวถูกโกง

มีอยู่คนหนึ่ง ออกเงินให้เขากู้จำนวนเงินเป็นล้าน ต่อมาเขาไม่ส่งคืนทั้งดอกทั้งต้น ก็ไปซื้อปืนเพื่อจะไปยิงลูกหนี้คนนั้น บังเอิญผ่านไปทางบ้านนักปราชญ์ผู้หนึ่ง จึงแวะเข้าไปคุยกับท่านและเล่าให้ท่านฟัง ท่านบอกว่า คุณนี่แปลกนะ มีคนจำนวนมากที่ยอมเสียเงินจำนวนล้านเพื่อจะได้ออกจากคุก หลายล้านก็มี แต่คุณนี่เสียเงินไป

หนึ่งล้านแล้ว แถมยังจะต้องไปติดคุกอีก ผู้นั้นได้คิดจึงเลิกล้มความตั้งใจที่จะไปยิงลูกหนี้ พุดออกมาว่า เพราะเราอยากได้ดอกเบียเขาด้วยแหละ แปลว่าชุกคิดขึ้นมาได้เมื่อได้มาเจอท่านผู้รู้ เป็นนักปราชญ์เป็นอันว่ายอมเสียเงิน จะได้หรือไม่ได้ก็ช่างเถอะ ต่ต่อไปจะไม่ทำอีก คือหมายความว่าจะไม่ออกเงินให้ใครๆอีก

มีบางคนเมื่อมีใครมาขอกู้เงินก็บอกว่าไม่ให้กู้ แต่ให้ยืมไม่คิดดอกเบีย แต่ทุกครั้งที่ให้คนยืม เขาก็ตั้งใจไว้แล้วว่าจะใช้คืนก็ได้ไม่ใช้คืนก็ไม่เป็นไร เขาก็สบายใจอยู่ตลอด ถ้าเห็นว่ามันหนักแล้ว เขาไม่ยอมให้ยืมเสียทีก็ประกาศยกให้ไปเลย ขอให้คุณคิดว่าเขาเป็นหนี้เราดีกว่าเราเป็นหนี้เขา ถ้าเขาไม่ใช้ชาตินี้ก็ต้อไปใช้เอาชาติหน้า ดอกเบียทบต้นแพงด้วย น่ากลัว เป็นหนี้กรรมซึ่งจะต้องชดใช้ไม่รูปใดก็รูปหนึ่ง บางคนเป็นหนี้เขาเพียง ๓๐ กว่าบาทยังไม่ได้ใช้ ตายแล้วไปเกิดเป็นวัวให้เขาใช้สำหรับบดยาโดยใช้แรงวัว เขาใช้มันจนแก่จึงเอาไปปล่อยที่วัดทองนพคุณ ฝั่งธนบุรี เพื่อให้มันสบาย แต่เข้าซัณฑ์เห็นมันมายืนอยู่หน้าร้าน เขาก็นำไปปล่อยอีก มันก็ว่ายน้ำกลับมา อีกคืนหนึ่งได้เข้าฝันเจ้าของร้านว่า เขาเป็นลูกหนี้เก่า ที่อนั้นๆ เคยยืมเงินไป ๓๐ กว่าบาท ยังไม่ได้ใช้ จะขอมาใช้หนี้ตอนที่เป้นวันนี้ จินเจ้าของร้านลองไปเปิดบัญชีลูกหนี้ดูก็ตรงตามที่ฝันทุกอย่าง แต่ก็สงสัยว่ามันเลี้ยงมันไว้โดยไม่ใช้มันอีก จนวัวแก่ตายไป เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงไม่ใช่นิทาน (ขอแนะนำให้คุณอ่านหนังสือเรื่อง หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด ของวศิน อินทสระ เพื่อความเข้าใจเรื่องกรรมที่ขึ้นมากชั้น)

พระพุทธเจ้าตรัสถึงลักษณะของคนไม่ดีไว้หลายประการในวสลสูตร ขุททกนิกาย ในหลายประการนั้นมีอยู่ประการหนึ่งว่า ผู้ใดกู้หนี้เขาไปบริโภคใช้สอยแล้วหนี เมื่อถูกทวง กลับกล่าวว่าข้าพเจ้า

มิได้เป็นหนี้ ฟังทราบว่าคนนั้นเป็นคนไม่ดี จากพระไตรปิฎกเล่ม ๒๕ หน้า ๓๔๙ ขอให้คุณตั้งใจไว้ว่า เขาต่ำเราดีกว่าเราต่ำเขา เขาโกงเราดีกว่าเราโกงเขา ดังนี้เป็นต้น แล้วคุณจะสบายใจขึ้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ความชั่วไม่ทำเสียเลยดีกว่าเพราะมันตามแฝดเผาในภายหลังได้ ความดีทำไว้นั้นแหละดีกว่า เพราะไม่ตามแฝดเผาในภายหลังระลึกขึ้นมาแล้วมีแต่ความชื่นใจ”

ขอให้คุณยืนหยัดยึดมั่นอยู่ในทางแห่งความดี ไม่นานนักสิ่งร้ายๆ จะหายไป สิ่งดีๆ จะเข้ามาแทนที่ ขออวยพรให้คุณหายเครียดหายวิตกกังวล มีความสุขด้วยการได้ทำความดีตลอดไป

คำถามที่ ๕๕

ภาเวตัพพธรรมกับอริยสัง ๔ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรคะ

ตอบ

ในอริยสัง ๔ ทุกข์เป็นปริณิญาธรรม แปลว่า ควรกำหนดรู้คือ ควรทำความเข้าใจ สมุทัยเป็นปหัตตัพพธรรม แปลว่า สิ่งที่เราควรละ นิโรธเป็นสังจิกาทัพพธรรม แปลว่า ธรรมที่เราควรทำให้แจ้ง มรรคเป็นภาเวตัพพธรรม แปลว่า ธรรมที่เราควรเจริญ อริยสังกับภาเวตัพพธรรมเกี่ยวข้องกันอย่างนี้ จัดเป็นกิจจญาณใน ญาณ ๓ ของอริยสัง ๔

คำถามที่ ๕๖

ในสมัยพุทธกาล มีการสวดพระพุทธรูปมนต์และสวดพระปริตรใหม่คะ หากมี มีถ้อยคำเหมือนกับที่เราใช้สวดในปัจจุบันใหม่คะ

ตอบ

ตามนัยอรรถกถามีการสวดพระปริตรเหมือนกัน เช่น อรรถกถา-รัตนสูตรเล่าว่า เกิดภัย ๓ อย่างขึ้นในนครเวสาลี คือ โรคภัย อมฤตภัย และทูปภิกขภัย กษัตริย์ลิจฉวีแห่งนครเวสาลีได้นิมนต์พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ ให้เสด็จไปโปรดเพื่อระงับภัยเหล่านั้น พระพุทธเจ้ารับสั่งให้พระอานนท์สวดรัตนปริตร และพรมน้ำมนต์ไปทั่วนคร ภัยทั้งหลายก็ระงับไป อีกเรื่องหนึ่งปรากฏในอรรถกถาธรรมบท เรื่อง आयुวัฒนกุมารว่า ยักษ์ตนหนึ่งได้รับพรจากท้าวเวสสุวรรณให้จับเด็กกินภายใน ๗ วัน พระพุทธเจ้าทรงทราบ โปรดให้ภิกษุสงฆ์ไปสวดพระปริตรที่บ้านของอายุวัฒนกุมารอยู่ถึง ๗ วัน ในวันที่ ๗ พระองค์เสด็จไปเองด้วย เด็กคนนั้นปลอดภัยและมีอายุยืนถึง ๑๒๐ ปี เรื่องนี้เป็นต้นเค้าให้พระสวดให้ศีลให้พรตามพระพุทธพจน์ที่ว่า

“อภิวาทนสีลิสฺส นิจจํ วุฑฺฒาป/จจาโยโน

จตุตทาโร ธมฺมา วุฑฺฒนติ อายุ วรฺณเณ สุขํ พลํ”

แปลว่า ธรรม ๔ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ความเจริญแก่บุคคลผู้มีปกติกราบไหว้ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้เจริญอยู่เป็นนิตย์ ฯลฯ

(โปรดอ่านรายละเอียดใน “ทางแห่งความดี เล่ม ๒” เรื่อง ธรรมเป็นเหตุให้อายุยืน หรือเรื่อง आयुวัฒนกุมาร หน้า ๒๕๔ - ๒๕๗ ฉบับของสำนักพิมพ์ธรรมดา)

คำถามที่ ๕๗

อยากทราบคติธรรมประจำใจของท่านอาจารย์ในวัยต่างๆ ค่ะ ตั้งแต่ปฐมวัยจนปัจจุบันนี้ มีคติธรรมใดที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเน้นเป็นพิเศษในช่วงชีวิตที่ต่างๆ กันบ้างไหมคะ กราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างยิ่งค่ะ

ตอบ

คติธรรมประจำใจมีหลายอย่าง เช่น ความอดทน ความเพียร เป็นต้น ส่วนอุดมคตินั้นมีความตั้งใจที่แน่วแน่มาตั้งแต่ปฐมวัยจนบัดนี้ว่า จะศึกษาธรรมปฏิบัติธรรมตามสมควรแก่ธรรม และทำงานเผยแผ่ศาสนา อุดมคตินี้ไม่เคยเปลี่ยนแปลง แม้โรคพาธจะเบียดเบียนอยู่มากมายก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของพระศาสนาและสังคมที่อุปการะผมมาโดยตลอด ขอบใจมากๆ ที่ถามคำถามดีๆ มาให้ตอบ ขอให้เจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๕๘

สวัสดีครับอาจารย์ ผมเข้าใจถูกไหมครับว่า อาบัติปาราชิก แปลว่า ขาดจากความเป็นภิกษุ

ตอบ

ปาราชิก แปลว่า ทำให้ผู้ที่ต้องอาบัตินั้นพ่ายแพ้ คือ ขาดจากความเป็นภิกษุ อย่างที่คุณเข้าใจถูกต้องแล้ว มี ๔ ข้อคือ

๑. เสพเมถุน
๒. ลักทรัพย์

๓. ช่างมนุษย์

๔. อดอดุตริมนุสสรธรรมที่ไม่มีในตนแก่ศฤหส์ถ์ เช่น ฌาน
วิปัสสนา มรรค ผล ถ้ามีจริงได้จริงก็เป็นอาบัติปาจิตติย์

คำถามที่ ๕๙

เรียนถามอาจารย์ เมื่อปฏิบัติธรรมแยก รูป นาม ดุจิตตนเองได้
ชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ คำว่า เกิดอะไรขึ้นกับกายใจนี้ก็รู้ รู้อย่างต้งมั่นและ
เป็นกลาง ไม่แทรกแซงหรือทำลาย ไม่นินดียินร้าย แล้วกำหนดจิตผู้รู้
อีกชั้นหนึ่ง คำว่า ดูผู้รู้ หมายถึงอะไรครับ

ตอบ

จิตรู้จิต

คำถามที่ ๖๐

ขอกราบเรียนถามว่า แม่ของลูกเป็นคนดีทำทุกอย่างเพื่อ
ครอบครัว ญาติพี่น้อง คนรอบข้างอยู่เสมอ แต่เป็นคนพูดจาตรงไป
ตรงมา หรือบางทีก็เก็บอารมณ์ ไม่ยอมพูด กลายเป็นคนรอบข้าง
พากันเกลียด ทั้งๆ ที่แม่ทำดีด้วย ตอนนี้รู้สึกสงสารแม่มาก แต่ไม่รู้
จะช่วยแก้สิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะตอนนี้กำลังจะกลายเป็น
ปัญหาครอบครัวเสียแล้ว ขอขอบพระคุณอาจารย์ล่วงหน้าด้วยค่ะ

ตอบ

ขอให้คุณพิจารณาพระพุทโธวาท ๓ ข้อที่ว่า

๑. ไม่ทำความชั่วทั้งปวง

๒. ทำความดีหรือกุศลให้ถึงพร้อม

๓. ทำจิตของตนให้ผ่องแผ้ว

ที่ว่า “ไม่ทำความชั่วทั้งปวง” นั่นคือ ไม่ทำทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ที่ว่า “ทำความดีหรือกุศลให้ถึงพร้อม” นั้นหมายความว่า ต้องทำดีทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ นอกจากนี้ยังต้องทำจิตใจให้สะอาดผ่องแผ้ว การทำดีโดยไม่ละชั่วนั้นเหมือนเอาน้ำโคลนไปล้างพื้นห้องมันจะสะอาดได้อย่างไร การทำดีกับคนมีเงื่อนไขมาก จำเป็นต้องมีวิธีการและความฉลาดในการทำ จึงจะประสบผลดี มิเช่นนั้นอาจจะกลายเป็น “ทำคุณได้โทษ โปรดสัตย์ได้บาป” ทั้งนี้เพราะวิธีการไม่ถูกต้อง ต้องปรับปรุงให้ถูกต้อง จึงจะได้ดีสัมความมุ่งหมาย

คำถามที่ ๖๑

กราบเรียนถามค่ะ ดิฉันไม่เข้าใจตัวเองว่า ทำไมเวลาเจอกับเรื่องของความตายที่ไร ต้องร้องไห้ทุกที ทั้งๆ ที่จิตใจรู้ว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา ได้ดูวีซีดีที่พระท่านโปรดนำทางคนใกล้ตาย ท่านสงบมาก แต่ดิฉันดูไปร้องไห้ไปทั้งๆ ที่ไม่รู้จักคนตายด้วยซ้ำไป ทำอย่างไรจึงจะไม่ร้องไห้เวลาเมื่อได้พบกับเรื่องของความตาย กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

เมื่ออยากจะร้องไห้ก็ร้องไห้ไปเถอะ ไม่ผิดไม่เสียหายอะไร การร้องไห้เป็นทางระบายความทุกข์อย่างหนึ่ง ร้องไห้แล้วทำให้โล่งใจ ถึงคราวทำใจได้ก็จะหยุดร้องไห้ไปเอง คุณไม่ต้องกังวลอะไร

คำถามที่ ๖๒

โดนผู้บังคับบัญชาตำหนิเรื่องงาน โดยใช้ถ้อยคำที่ดูถูกเหยียดหยามเรามาก รู้สึกหมดกำลังใจเพราะเป็นคนทำงานไม่เคยเหลวไหล แต่ด้วยภาระงานที่มาก จึงทำให้เกิดความล่าช้าทำไม่ทันตามกำหนดเวลา นายไม่เปิดโอกาสให้ชี้แจง และดูเหมือนว่าไม่มีประโยชน์ที่จะอธิบาย เพราะถ้าพูดจะโดนว่าเถียงอีก ตอนนีรู้สึกแย่ ไม่อยากไปทำงาน จิตใจห่อเหี่ยว ไม่รู้จะเรียกความมุ่งมั่นและกำลังใจกลับมาได้อย่างไร จะไปเล่าให้เพื่อนฟัง ก็เหมือนเอาเรื่องตัวเองไปขาย เดี่ยวจะกลายเป็นเรื่องเม้าท์กันทั้งหน่วยงานอีก จะทำอย่างไรดีคะ

ตอบ

เมื่อคุณรู้สึกว่าได้ทำถูกต้องและได้ทำเต็มที่แล้ว ก็ควรจะวางเฉยต่อสิ่งรอบตัว ไม่มีใครจะทำให้ถูกใจคนอื่นไปได้ทั้งหมด สุภาชิตฝรั่งบพหนึ่งบอกว่า “Only a fool can please everybody. คนโง่เท่านั้นที่สามารถทำให้ทุกคนพอใจได้” ขอให้คุณทำไปตามหน้าที่ หมดหน้าที่แล้วก็ไปอันจบ ไม่ต้องคิดอะไร เมื่ออภัยยศไม่ต้องกัน ทำอะไรก็ไม่ดีไปหมด เมื่ออภัยยศต้องกันทำอะไรก็ดีไปหมด ท่านเจ้าคุณนรรัตน์ ราชมานิต แห่งวัดเทพศิรินทราวาส หรือธัมมวิติกโกภิกขุ ได้ให้คติไว้ว่า “ถ้าเขาไม่ชอบ ดีแสนดีเขาก็ติ ถ้าเขาชอบ ชั่วแสนชั่วเขาก็ชม”

มีสุภาชิตในชาดกบพหนึ่งว่า “ดีสำหรับคนหนึ่ง ไม่ดีสำหรับอีกคนหนึ่ง เพราะฉะนั้นสิ่งทั้งหลายจะดีทั้งหมดก็ไม่หา ไม่ จะชั่วทั้งหมดก็ไม่หาไม่”

คำถามที่ ๖๓

“ธรรมะเปรียบได้กับงูพิษ หากจับไม่ดีอาจจะกัดเจ้าของได้” เป็นพุทธพจน์หรือไม่คะ มีความหมายว่าอย่างไรคะ

ตอบ

เรื่องนี้ปรากฏใน**อลคัททูปมสูตร** (พระสูตรเปรียบเทียบด้วยการจับงูพิษ) มัชฌิมนิกาย มูลปณณาสกั พระพุทธเจ้าตรัสว่า “การศึกษาธรรมของบางคนเพื่อยกตนข่มผู้อื่น ย่อมเป็นโทษแก่บุคคลผู้นั้น เปรียบเหมือนคนจับงูพิษข้างหาง มันอาจเอี้ยวตัวมากัดผู้นั้นถึงตายหรือปางตาย”

อรรถกถาได้ขยายความว่า การศึกษาธรรมมี ๓ แบบ คือ

๑. **อลคัททูปมปริยัติ** การศึกษาเปรียบเทียบเหมือนการจับงูพิษ ดังกล่าวแล้ว

๒. **นิสสรณัตถปริยัติ** การศึกษาเพื่อสลัดตนออกจากภพ คือศึกษาเพื่อปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

๓. **ภันทาคาจาริกปริยัติ** หมายถึง การศึกษาธรรมของพระอรหันต์ศึกษาเพื่อสะสมความรู้ไว้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เหมือนเรือคนค้ำหรือขุนค้ำ

โปรดดูรายละเอียดใน อลคัททูปมสูตร ใน “พระไตรปิฎกฉบับทำให้ง่าย” ของวศิน อินทสระ

คำถามที่ ๖๔

เคยทราบเรื่องนางทาสีที่ได้ฟังธรรมพระพุทธเจ้าแล้วบรรลुโสดาบัน ต่อมาได้รับมอบหมายให้ไปฟังธรรมพระพุทธเจ้าทุกวัน และนำมาแสดงต่อให้เจ้านาย และคนที่บ้านคนอื่นๆ อยากทราบว่านางทาสีนั้นชื่ออะไร ธรรมที่นางได้ฟังแล้วได้บรรลุโสดาบัน และที่นำมาสอนต่อในเวลาต่อมา มีปรากฏที่ใดไหมคะ

ตอบ

ทาสีคนนั้นชื่อ “ชุกชุกตรา” เป็นหญิงรับใช้ของพระนางสามาวดี เรื่องปรากฏในอรรถกถาธรรมบท อัปปมาทวรรค เรื่อง พระนางสามาวดี (โปรดดูรายละเอียดใน “ทางแห่งความดี เล่ม ๑” ของวศิน อินทสระ)

คำถามที่ ๖๕

เราควรรู้ใช้ธรรมข้อใดดูแลตนเองให้บริสุทธิ์หมดจด (เท่าที่จะพอเป็นไปได้สำหรับฆราวาส) เพื่อให้อยู่ในสังคมที่เต็มไปด้วยกิเลสและความทุกข์คะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่งค่ะ

ตอบ

ก็น่าจะเป็น “ฆราวาสธรรม ๔” พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้สำหรับฆราวาส คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ นอกจากนี้ก็มีธรรมอื่นๆ อีก เช่น พรหมวิหาร ๔, สังคหวัตถุ ๔, สาราณียธรรม ๖ เป็นต้น

คำถามที่ ๖๖

หนูเกิดมาในครอบครัวที่เป็นมิชฌาปฏิภูลิ แต่หนูมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีขึ้นจริงๆ หนูขอแนะนำพระรัตนตรัยเป็นสรณะสูงสุดของดวงจิตนี้ตลอดไป รบกวนขอความเมตตาอาจารย์ช่วยแนะนำอย่างละเอียดดังนี้ค่ะ

๑. วิธีการฝึกสติ ในชีวิตประจำวัน
๒. วิธีการพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง
๓. วิธีการลดทิฏฐิ และอัตตาในตนเอง
๔. วิธีการปราบความอิจฉาริษยา ขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงค่ะ

ตอบ

๑. ให้มีสติยับยั้งก่อนทำ ก่อนพูด ก่อนตกลงใจ อะไรไม่จำเป็นแก่ชีวิตตัดออก เหมือนตัดกิ่งไม้ที่ไม่มีประโยชน์ออกไป เพื่อให้กิ่งที่เหลืออยู่ได้น้ำเลี้ยงสมบูรณ์

๒. ใช้หลักกัทธิบาท ๔ มองเห็นคุณและโทษของสิ่งต่างๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

๓. ใช้ความอ่อนน้อมถ่อมตน และการให้เกียรติผู้อื่น

๔. หมั่นเจริญธรรมข้อ “มุกิตา” ไว้บ่อยๆ มากๆ และบริกรรมไว้เสมอว่า ไม่มีใครในโลกที่ควรริษยาเลย เพราะแต่ละคนล้วนแต่แบกทุกข์ไว้เต็มที่ทั้งนั้น

คำถามที่ ๖๗

เรื่องของศีล ผมตั้งสัจจะไว้ในใจตอนที่ปฏิบัติว่า จะไม่พูดจาที่
ส่อเสียด พูดเพื่อเจ้อ ตามศีลห้าข้อสี่ เพราะศีลข้อนี้ที่ผมดูแลแล้วจะ
ผิดมากที่สุด นอกนั้นไม่กระทำอยู่แล้วครับ ก็เลยตอนนี้พูดระวัง
มากครับ แต่ถ้าผมอธิบายในเรื่องของการปฏิบัติให้ผู้ที่ต้องการฟัง
ถึงความ เป็นจริงตามที่ตัวเองเข้าใจ จะผิดหรือเปล่าครับ

ตอบ

ศีล ๕ ให้เว้นมุสาวาทอย่างเดียว ส่วนพูดส่อเสียด พูดคำหยาบ
พูดเพื่อเจ้อ ไม่ผิดศีลข้อมุสาวาท แต่ผิดศีลกรรมบถ ๑๐ ซึ่งได้บัญญัติ
ห้ามพูดเท็จ ห้ามพูดส่อเสียด ห้ามพูดคำหยาบ และห้ามพูดเพื่อเจ้อ
ศีลแต่ละข้อมีขอบเขตจำกัดของตนๆ

คำถามที่ ๖๘

กราบเรียนถามอาจารย์วศิณ ที่เคารพอย่างสูงค่ะ คุณแม่เป็น
อัลไซเมอร์ค่ะ แต่ชอบไปวัดเพื่อสวดมนต์แต่จำบทสวดไม่ได้ แม้แต่
อ่านบางคำก็อ่านไม่ได้ อยากให้คุณแม่ได้ปฏิบัติธรรมเพื่อให้มีสติ
ดีขึ้น ไม่ทราบว่าแนวการเจริญสติแบบไหนที่จะเหมาะกับแม่บ้างคะ

ตอบ

ต้องหาทางแก้ปัญหาเรื่องอัลไซเมอร์ให้ได้ก่อน ถ้าแก้ไม่ได้
อย่างอื่นก็ทำไม่ได้

คำถามที่ ๖๙

ธรรมสากัจฉากับธรรมปฏิสังขาร ต่างกันอย่างไรคะ

ตอบ

ธรรมสากัจฉา แปลว่า การสนทนาธรรม **ธรรมปฏิสังขาร** แปลว่า ต้อนรับด้วยธรรม การต้อนรับด้วยธรรมอาจเป็นการสั่งสอน โดยที่ผู้ฟังไม่ได้พูดอะไรเลยก็ได้ อาจจะถูกด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่ายก็ได้ ก็จะเป็นการสนทนาธรรม เป็นธรรมสากัจฉา

คำถามที่ ๗๐

สวัสดิ์คะอาจารย์ที่เคารพ หนูมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการตั้งโต๊ะหมู่บูชา ๑. หนูอยู่แพลต มีพื้นที่จำกัด มีหิ้งพระก็เล็ก หนูเลยนำพระหน้าตัก ๕ นิ้ว ๓ นิ้ว รวม ๑๑ องค์ มาวางบนหลังตู้แทนหิ้งพระ จะเป็นอะไรไหมคะ? ๒. หิ้ง หรือ โต๊ะหมู่ อาจารย์ว่าควรหันไปทางทิศใดจึงจะเหมาะสมคะ? หรือไม่จำเป็น? เพียงเลือกพื้นที่วางในที่ๆ เหมาะสม ซึ่งหนูได้ปรึกษาพระอาจารย์ที่สอนกรรมฐาน ท่านบอกว่า จะวางทิศไหนก็ได้ทั้งนั้น ถือเอาสะดวกวางในที่ๆ อนุควร

ตอบ

๑. ได้ ๒. ตามที่พระท่านแนะนำนั้นถูกต้องแล้ว

คำถามที่ ๗๑

มหาทาน มีความหมายครอบคลุมแบบใดบ้าง

ตอบ

มหาทาน แปลว่า ทานที่ยิ่งใหญ่ เช่น ถวายของแก่ภิกษุสงฆ์จำนวนมาก สงเคราะห์คนยากจนจำนวนมาก ต้องลงทุนลงแรงมาก การรักษาศีล ๕ ให้บริบูรณ์ ท่านจัดเป็นมหาทานเหมือนกัน เหตุผลก็คือว่า ให้ความปลอดภัยแก่ผู้อื่นและแก่ตนเอง บรรดาวัตถุทานทั้งหลายท่านกล่าวว่า “เสนาสนะทาน เป็นทานที่ยิ่งใหญ่เพราะให้สำเร็จประโยชน์มาก เป็นถาวรทาน มีพระพุทธรูปชาติบทหนึ่งว่า

“ให้ข้าวน้ำชื่อว่าให้กำลัง

ให้เสื้อผ้าชื่อว่าให้ผิวพรรณ

ให้ดวงประทีปโคมไฟชื่อว่าให้จักขุ

ให้ที่อยู่อาศัยหรือเสนาสนะชื่อว่าให้ทุกอย่าง

ให้ธรรมชื่อว่าให้อมตะ”

คำถามที่ ๗๒

การมองแบบพระโสดาบัน ที่สอนให้เห็นสิ่งงามว่าไม่งาม และเห็นสิ่งไม่งามว่างามได้ มีรายละเอียดอย่างไรบ้างคะ

ตอบ

ไม่ใช่มองอย่างพระโสดาบันอย่างเดียว แต่เป็นการมองอย่างผู้มีโยนิโสมนสิการ ตามแนวของพระอรหันต์ แม้ปุถุชนก็มองได้ โดยใช้ปัญญาที่แยบคาย สิ่งที่ปรากฏว่างาม มองให้ไม่งามก็ได้ โดย

การพิจารณาถึงส่วนที่ไม่งาม สิ่งที่ไม่งามพิจารณาให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่งามก็ได้ โดยพิจารณาถึงโทษของสิ่งนั้น เคยมีญาติติได้วาทิว่า “อุจจาระดีกว่าทองคำ” ปรากฏว่าฝ่ายเสนอชนะ พระสารีบุตรเคยชี้ให้ภิกษุทั้งหลายดูกองฟืนกองหนึ่ง แล้วบอกว่า กองฟืนนี้เห็นเป็นดินก็ได้ เพราะมีธาตุดินอยู่ เห็นเป็นน้ำ ลม หรือไฟก็ได้ เพราะมีธาตุน้ำ ธาตุลม และธาตุไฟอยู่ด้วย ธรรมดาชาคคพเป็นที่รังเกียจของคนทั้งหลาย แต่ท่านถือวาทิว่าเป็นดอกไม้ของพระอริยะ นี่คือการมองให้เห็นเป็นงามในสิ่งที่ไม่งาม ทุกอย่างมีแง่ดีแง่เสีย สุดแล้วแต่จะมอง

คำถามที่ ๗๓

จริตมีกี่แบบคะอาจารย์ การที่เราจะสรุปว่าใครเป็นคนมีจริตอย่างไหนั้น จะสังเกตจากอะไรคะ และมีผลต่อการปฏิบัติธรรมให้บรรลุมรรคผลนิพพานอย่างไรบ้างคะ

ตอบ

ตามนัยแห่งคัมภีร์วิสุทธิมรรค กล่าวไว้ ๖ แบบ คำถามของคุณ ช่วงหลัง ต้องอธิบายยาวมาก จึงขอแนะนำให้อ่านหนังสือ “สาระสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค” ของ วศิน อินทสระ เรื่องจริต ๖ ฉบับพิมพ์ของสำนักพิมพ์บรรณาคาร โทร. ๐๒-๒๒๒๒-๗๗๙๖ ตอนที่ว่าด้วยการรวมฐานคนหนนิตเทศ อธิบายถึงจริต ๖ ไว้อย่างละเอียดตั้งแต่หน้า ๒๗ จะตอบคำถามของคุณได้ทั้งหมด

คำถามที่ ๗๔

การทำสมาธิให้วัดหรือโรงเรียน มีอานิสงส์อะไรบ้างคะ

ตอบ

คิดว่ามีอานิสงส์มากมายสุดจะพรรณนาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำให้ผิวงาม ซึ่งเป็นที่ต้องการของคนทั้งหลาย

คำถามที่ ๗๕

คนคริสเตียน ไม่รู้จักศีล ๕ ไม่ได้ทำบุญ จะตกอบายภูมิไหมคะ

ตอบ

สำคัญอยู่ที่ว่า แม้เขาไม่รู้จักศีล ๕ แต่เขามีศีล ๕ หรือเปล่า วิธีทำบุญมีมากมาย ไม่เพียงแต่ถวายของให้พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเพียงอย่างเดียว เขาอาจทำบุญโดยวิธีอื่น เช่น ตั้งเป็นมูลนิธิ ช่วยเหลือคนยากจน เป็นต้น การให้ทานเป็นวิธีทำบุญอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะให้แก่ใคร คนที่รู้จักศีล ๕ แต่ไม่มีศีล ๕ ก็มีอยู่มาก จุดสำคัญอยู่ที่ ได้บำเพ็ญคุณงามความดีตามฐานะของตนๆ

คนที่ จะตกอบายภูมิหรือไม่หลังจากตายแล้ว ตามนัยแห่งพระพุทธพจน์ในกรณียากรณ์สูตร “คนใดก็ตามประพตีสัจธรรมด้วยกาย วาจา ใจ พยากรณ์ได้ว่า ตายแล้วไปทุกคติ ส่วนผู้ประพตีสัจธรรมด้วยกาย วาจา ใจ พยากรณ์ได้ว่า ตายแล้วไปสุคติ” สำหรับผู้ประพตีสัจธรรมยังมีอานิสงส์อีก ๔ อย่างคือ

๑. ตนเองตีเตียนตนเองไม่ได้
๒. ผู้รู้ใคร่ครวญแล้วสรรเสริญ
๓. เกียรติคุณอันดีงามย่อมฟุ้งซ่านไป
๔. ไม่หลงตาย

คำถามที่ ๗๖

สวัสดิ์ศรีครับอาจารย์วศิน อินทสระ ผมสงสัยเรื่องเทพครับ อยากให้อาจารย์ตอบผมเป็นข้อๆ ด้วยครับ

๑. เทพที่อยู่บนสวรรค์สามารถรู้ได้ไหมว่า พระที่อยู่บนโลกมนุษย์พระรูปไหนเป็นพระอรหันต์ครับ

๒. เทพที่อยู่บนสวรรค์นานๆ ต้องทำบุญอย่างไร ทำตนอย่างไรถึงจะอยู่บนสวรรค์นานๆ ครับ

๓. สงสัยว่า เทวดาชั้นดาวดึงส์สามารถขึ้นมาเที่ยวสวรรค์ชั้นดุสิตได้หรือไม่

๔. สงสัยว่า เมื่อเกิดเป็นเทวดาแล้ว สามารถมองเห็นนรกได้หรือเปล่าครับ

๕. สงสัยเทวดาสามารถลงมาเที่ยวในนรกได้หรือเปล่าครับ

๖. สงสัยเทวดาสามารถเลือกเกิดบนโลกมนุษย์ได้หรือเปล่า เช่นอยากเกิดเป็นคนรวย คนรูปงาม คนปัญญาดี ถ้าเทวดาสามารถเลือกเกิดได้ เทวดาองค์นั้นต้องสะสมบุญด้านใดบ้างครับ ขอขอบคุณอาจารย์วศิน อินทสระ มากครับที่ตอบ

ตอบ

ผมไม่มีความรู้เรื่องเทวดามากพอที่จะตอบคำถามทั้งหมดของคุณได้ ตอบไปก็เป็นการเดา ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่อยากทำ

คำถามที่ ๗๗

เรียน อ.วศิณที่เคารพอย่างสูง อยากเรียนถามว่า นางอุบลวรรณนาภิกษุณีพระอรหันต์ด้านฤทธิ์ มีวิบากกรรมอะไรจึงโดนข่มขืนคะ ขอขอบคุณมากคะ

ตอบ

ในตำราท่านไม่ได้บอกไว้ ผมไม่เคยพบในตำราเล่มใดว่าท่านได้ทำกรรมอะไรไว้ อาจจะเป็นกรรมใหม่ของนันทมาณพก็ได้

คำถามที่ ๗๘

ขอเรียนถามท่านอาจารย์ว่า ความทุกข์ที่กล่าวถึงในอริยสัจมีอะไรบ้าง ขอขอบคุณ

ตอบ

ความทุกข์ที่กล่าวถึงในอริยสัจ ๔ มี ๑๑ อย่างคือ

๑. ความเกิด
๒. ความแก่
๓. ความตาย
๔. ความเศร้าโศก
๕. ความรำไรรำพัน (ปริเทวนา)
๖. ความทุกข์กาย
๗. ความทุกข์ใจ (โทมนัส)
๘. ความคับแค้นใจ
๙. การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก (ปิยวิปโยค)

๑๐. การต้องประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รัก (อัปปิยสัมปิโยค)

๑๑. ปรรณาสีงใดไม่ได้สิ่งนั้นตามทีหวัง เรียกว่าอิจฉาวิฆาตะก็ได้

กล่าวโดยย่อ ความยึดมั่นถือมั่นในขันธ ๕ เป็นความทุกข์โดยรวมยอด นี่คืความทุกข์ที่ตรัสไว้ในอริยสัจ ปราภฏในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ซื่อว่า “ปรรณาสีงใดไม่ได้สิ่งนั้นตามทีต้องการ” นั้นมีคำขยายใน มหาสติปัฏฐานสูตรว่า สัตว์ผู้มีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดา จะปรรณาว่า ขอเราอย่าได้เกิด แก่ เจ็บ ตาย เลย ย่อมเป็นไปไม่ได้ ถ้าจะตั้งคำถามว่า ในทีนี้ไม่ได้กล่าวถึงพยาธิ คือ ความเจ็บป่วย ว่าเป็นทุกข์ ตอบว่า พยาธิหมายถึงความทุกข์ทางกาย มีอยู่แล้วในคำว่า “ทุกข์ะ” คำว่า “ทุกข์ะ” ถ้ามาคำเดียวโดดให้หมายถึง ทั้งทุกข์กายและทุกข์ใจ แต่ถ้ามาคู่กับโทมนัสสะ อย่างในอริยสัจนี้ทุกข์ะให้หมายถึงทุกข์ทางกาย โทมนัสสะ หมายถึงทุกข์ทางใจ แต่มีพระบาลีบางแห่งกล่าวว่า “พยาธิปีทุกข์า” แปลว่า แม้ความเจ็บป่วยก็เป็นทุกข์

ส่วนความทุกข์ในขันธ ๕ นั้น หมายถึง ทุกขเวทนาต่างๆ อยู่ในเวทนา ๓ คือ สุขเวทนา และอทุกขมสุขเวทนาหรืออุเบกขาเวทนา ส่วนความทุกข์ในไตรลักษณ์นั้น ครอบคลุมเอาความทุกข์ทั้งหมด ทั้งสิ่งทีมีชีวิตและสิ่งทีไม่มีชีวิต ตามพระบาลีพุทธพจน์ทีว่า “สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา” สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์

คำถามที่ ๗๙

ขอเรียนถามว่า ทุภขี ๓ ตา คืออะไร สุญญตาและอตัมมยตา มีความหมายอย่างไร ขอขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ทุภขี ๓ ตา คือ

๑. *ทุภขทุภขตา* แปลว่า ทุภขีเพราะมันเป็นทุภขี เช่น ทุภขเวทนา ในขันธ ๕ อย่างที่ท่านกล่าวว่า “ทุภขีเท่านั้นเกิดขึ้น ทุภขีเท่านั้นตั้งอยู่ ทุภขีเท่านั้นดับไป นอกจากทุภขีไม่มีอะไรเกิด นอกจากทุภขีไม่มีอะไรดับ” คำว่า “ทุภขี” ในที่นี้หมายถึง ขันธ ๕ นั่นเอง

๒. *วิปริณามทุภขตา* แปลว่า ทุภขีเพราะเปลี่ยนแปลง เช่น สุขแปรเป็นทุภขี ตัวอย่างเช่น เป็นสุขเพราะได้ลาภ เป็นทุภขีเพราะเสียลาภ เป็นต้น

๓. *สังขารทุภขตา* เป็นทุภขีเพราะเป็นสังขาร ดังกล่าวแล้วในไตรลักษณ์

สุญญตา แปลว่า ความว่าง ฝ่ายที่เป็นโลกียะ หมายถึง สิ่งที่มีเหตุปัจจัยให้เกิดขึ้น ดับไปเพราะสิ้นเหตุปัจจัย ในซีกโลกุตตระ หมายถึง พระนิพพาน ดังที่ท่านกล่าวว่า “นิพพานชื่อว่าสุญญตา เพราะว่างจากราคะ โทสะ โมหะ”

อตัมมยตา หมายถึง นิพพานอันไม่มีเหตุปัจจัยปรุงแต่ง พระอรหันต์มีอีกชื่อหนึ่งว่า อตัมมโย เป็นคุณศัพท์ แปลว่า ผู้มั่นคง อตัมมยตา เป็นนามศัพท์ แปลว่า ความมั่นคง ความคงที่ ความที่ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงได้ หมายถึง นิพพาน นั่นเอง

มีอีกคำหนึ่งซึ่งน่าสนใจมาก คือคำว่า “ตถตา” แปลว่า ความเห็นนั่นเอง เช่น สิ่งทั้งปวงไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ถามว่าทำไม ตอบว่า มันเห็นเช่นนั้นเอง ไม่เป็นอย่างอื่นไปได้ (อนัญญตา) ยังมีตาอีกหลายตาที่มีความหมายดีๆ แต่ขอยุติไว้เพียงเท่านี้ก่อน ขอให้ผู้ถามมีความสุขความเจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นๆ ไป

คำถามที่ ๘๐

เมื่อเราตั้งใจทำความดีอย่างบริสุทธิ์ใจ แต่กลับถูกตำหนิและกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรม เราควรวางใจอย่างไรและรักษากำลังใจในการทำดีต่อไปได้อย่างไร บางครั้งรู้สึกท้อแท้ค่ะ

ตอบ

เมื่อเรารู้ว่าถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นธรรม ก็วางเฉยเสียเถอะไม่ต้องไปต่อความยาวสาวความยืด พระพุทธเจ้าเองก็เคยถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นธรรม เช่นเรื่องนางจิญจมาณวิกา และเรื่องนางมาคัณฑิยา เป็นต้น แต่ก็ทรงนิ่งเฉย ในที่สุดผู้กล่าวหา ก็พ้ภัยตนเอง ขอให้สบายใจเถอะ ความท้อแท้เป็นเรื่องธรรมดาซึ่งทุกคนต้องมีอยู่บ้าง กาลเวลาล่วงไปก็จะหายไปเอง บางอย่างเราต้องอาศัยกาลเวลาเป็นยารักษา ขอให้มีความสุขและประสบความสำเร็จในทุกกิจการที่ทำ

คำถามที่ ๘๑

ที่บ้านมีศาลพระภูมิครับ เมื่อผมยึดถือพระรัตนตรัยแล้ว แต่ผมอยากให้ท่านช่วยคุ้มครองคนในบ้าน ผมจะสามารถนำอาหารมาถวาย หรือแผ่บุญกุศลให้ โดยไม่กราบไหว้ได้ไหมครับ

ตอบ

คิดว่าได้ กราบไหว้ด้วยก็ไม่ใช่ไร สรรณคมนี้อคือการถึงพระรัตนตรัย ก็ยังคงอยู่

คำถามที่ ๘๒

อยากทราบว่าเราเกิดมา ชีวิตเราต้องการอะไรกันแน่คะ หนูควรจะให้หลักธรรมข้อไหนเป็นเครื่องคอยยึดเอาไว้เตือนสติ เพราะท่านอาจารย์ผ่านโลกมามาก ท่านมีแนวทางดำเนินชีวิตอย่างไรให้ชีวิตไม่วุ่นวาย มีหลักคิดและวิธีปฏิบัติอย่างไร

ตอบ

ควรจะดำเนินชีวิตให้ได้ประโยชน์ทั้ง ๓ คือ ประโยชน์ในโลกนี้ ประโยชน์ในโลกหน้า และประโยชน์สูงสุด คือมรรค ผล นิพพาน เพื่อให้ได้ประโยชน์ในโลกนี้ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ใช้หลัก ๔ ประการ คือ

๑. ขยันหมั่นเพียรในการศึกษาและการหาทรัพย์ในการทำความดี
๒. เมื่อทำตามข้อ ๑ แล้ว ก็ควรรักษาทรัพย์สมบัติ เป็นต้นไว้ไม่ให้เสื่อม
๓. รู้จักคบคนดี

๔. ใช้ชีวิตเหมาะสมแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้ ไม่ให้ฟุ่มเฟือยเกินไป หรือฝืดเคืองเกินไป

หลักทั้ง ๔ ประการนี้ท่านเรียกว่า**ทิวฐธัมมิกัตถะ** คือประโยชน์ที่เห็นได้ในปัจจุบัน เพื่อความสุขความสำเร็จแห่งชีวิตในปัจจุบัน

เพื่อบรรลุประโยชน์ในโลกหน้าท่านสอนให้ยึดหลัก ๔ ประการ คือ

๑. **สัทธาสัมปทา** มีความเชื่อที่ถูกต้อง มีเหตุผล ไม่เชื่อมงาย

๒. **ศีลสัมปทา** มีศีลสมบูรณ์ตามฐานะของตนฯ

๓. **จาคสัมปทา** มีการเสียสละแบ่งปัน ตามสมควรแก่ฐานะของตน

๔. **ปัญญาสัมปทา** สมบูรณ์ด้วยปัญญา รู้จักผิดชอบชั่วดี มีชีวิตอยู่อย่างผู้มีปัญญาซึ่งเป็นชีวิตที่ประเสริฐ

ทั้ง ๔ ประการนี้ท่านเรียกว่า **สัมปรายิกัตถะ** คือหลักธรรมเพื่อบรรลุประโยชน์ในโลกหน้า และเป็นประโยชน์เกื้อกูลในโลกนี้ด้วย เพื่อได้บรรลุประโยชน์สูงสุด คือ มรรค ผล นิพพาน ท่านสอนให้ดำเนินชีวิตตามมรรคมืองค์ ๘ มีสัมมาทิฐิความเห็นที่ถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งย่อลงเป็น ปัญญา ศีล และสมาธิ

มีหลักธรรมสำคัญอีกหลายข้อที่ควรยึดถือไว้ เช่น ความไม่ประมาท ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงยกย่องมาก ว่าเป็นมูลรากแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย

คำถามที่ ๘๓

เมื่อมีอะไรเข้ามาในชีวิตให้เราต้องตัดสินใจ เราจะรู้ได้อย่างไรว่าเราจะตัดสินใจถูกหรือผิด ท่านอาจารย์มีหลักอย่างไรคะ

ตอบ

เรื่องนี้ยากมาก บางทีเราต้องคอยดูผลว่าผลออกมาดีหรือไม่ดี ถ้าผลออกมาดีแสดงว่าเราตัดสินใจถูก ถ้าผลออกมาไม่ดีแสดงว่าเราตัดสินใจผิด เรื่องนี้สิ่งสำคัญก็คือ **วิจารณ์ปัญญา** แต่ก็ยังมีเงื่อนไขอื่น ๆ อีกมาก ซึ่งเราไม่อาจรู้ได้เป็นไปตามหลักที่ว่า **เราสามารถจะเรียนรู้กฎของสิ่งทั้งหลายได้ทั้งหมด แต่เราไม่อาจรู้ข้อยกเว้นได้ทั้งหมด** อีกอย่างหนึ่งลองใช้หลักกุศลมูล (รากเหง้าของกุศล) คือ ความไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลง มาตัดสินใจว่าเราทำไปด้วยความไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่หลงหรือไม่ หรือว่าทำไปด้วยความโลภ โกรธ หลง ซึ่งเป็นอกุศลมูลรากเหง้าของอกุศล นี่เป็นหลักหนึ่งในการตัดสินใจ ความดีความชั่ว ความถูกความผิด

ปรัชญาตะวันตกฝ่ายประโยชน์นิยมบอกว่า ให้ถือเอาประโยชน์เป็นหลัก ถ้าสำเร็จประโยชน์ก็ถือว่าดี ถูกต้อง ส่วนนักปรัชญาชาวเยอรมันชื่อคานท์เห็นว่า ความดีก็คือความดี ความชั่วก็คือความชั่ว สำเร็จในตัวเอง ไม่ต้องคอยดูผล

ขอแนะนำให้อ่านหนังสือจริยศาสตร์ (ศาสตร์ที่ว่าด้วยคุณความดี และศิลปะในการตัดสินใจ) ของ วศิน อินทสระ ของสำนักพิมพ์ บรรณาคาร หรือบรรณกิจ

คำถามที่ ๘๔

ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับบุพการีของตน ขาดความเคารพนอบน้อม และเคยใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ เคยवाद ตะคอก หรือโต้เถียงบ่อยๆ จะมีวิธีใดแก้ไข เพื่อนำพาจิตใจให้ไม่โมโหหรือเกิดอารมณ์เสียเวลาคุยกัน หรืออยู่ด้วยกัน หากพาตัวไปนั่งสมาธิ จะสามารถเข้าถึงได้หรือไม่คะ ถ้าไม่มีการขอขมาต่อพ่อแม่เสียก่อน

ตอบ

ควรจะขอขมาต่อพ่อแม่เสียก่อน การขอขมาต่อพ่อแม่และทำให้ท่านพอใจ เป็นความดีที่ลูกควรทำ สำหรับการทำสมาธิวิปัสสนาไว้ที่หลังก็ได้ ประการแรกเป็นหน้าที่โดยตรง ส่วนประการหลังเป็นหน้าที่โดยอ้อม

คำถามที่ ๘๕

หนูได้ศึกษาธรรมะมาได้ระยะหนึ่งคะ หนูได้พอลูกศิษย์มาจากครูอาจารย์ที่ว่า ตายแล้วเกิดทันทีซึ่งการจุติแล้วไปปฏิสนธิในภพภูมิใหม่ทันที เช่น อรูปภูมิ รูปภูมิ สวรรค์ มนุษย์ อบายภูมิ (นรก เปรต อสุรกาย เดรัจฉาน) แล้วคำกล่าวเรื่องราวที่ว่าเมื่อตายแล้วจะมีมทูตมารับตัวไปตัดสินกรรม ทำให้หญิงและสืบสนคะ ว่าคืออะไร แล้วถ้าเรื่องนี้มีจริง ตัวจิตที่ปฏิสนธิใหม่ตัวนั้นมันเกิดในภูมิไหนกันคะ ยมทูตถึงต้องรับไปตัดสินก่อนว่าจะส่งไปภูมิไหนต่อไป หรือเรื่องนี้ไม่ได้มีอยู่จริงคะ หนูสงสัยและเป็นข้อข้องใจที่สุดคะ พยายามหาคำตอบในเว็บไซต์ต่างๆ แต่ไม่กระจ่างคะ หนูจึงมาขอคำชี้แนะจากท่านอาจารย์คะ

ขอความเมตตาจากท่านอาจารย์ได้โปรดเมตตา กรุณาชี้แนะคำตอบให้หนูด้วยนะคะ

ตอบ

ปัญหาของคุณตอบยากมาก ผู้ที่จะตอบปัญหานี้ได้ชัดเจนคือ ผู้ที่ได้ทิพจักขุญาณหรือจตุปปาตญาณ คือญาณที่รู้การจุติและอุบัติของสัตว์ทั้งหลาย เท่าที่ผมทราบมาบ้างจากตำราก็คือ ผู้ที่ตายแล้วจะต้องไปเกิดเลย เป็นอย่างไรใดอย่างหนึ่งสุดแล้วแต่กรรมที่ทำไว้ในชาติก่อนและชาตินี้ บางคนต้องผ่านไปทางยมโลก ให้ยมบาลพิจารณา (โปรดดูเทวทูตสูตร มัชฌิมนิกาย อุपरินิพพานสก์) บางคนไม่ต้องผ่านทางยมโลก แต่ไปเทวโลกเลย มีเทวดามารับบ้าง ไม่มีบ้างเหมือนหลับแล้วตื่นขึ้น บางคนเที่ยวเร่ร่อนอยู่ในโลกมนุษย์ แต่ก็ถือว่าได้เกิดแล้ว อาจเป็นเทวดาในภูมิต่ำหรือเป็นอสุรกาย หรือเป็นลูกขเทวดา (ขอแนะนำให้อ่านเพิ่มเติมหนังสือเรื่อง “หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด” ของวศิน อินทสระ ชมรมกัลยาณธรรมจัดพิมพ์)

ครั้งหนึ่งพระมหากัสสปณ์พิจารณาจุติและอุบัติของสัตว์ทั้งหลายในภพภูมิต่างๆ พระพุทธเจ้าทรงทักพระมหากัสสปว่า เรื่องนี้แม้พุทธญาณก็กำหนดได้ยาก แสดงว่าเป็นเรื่องลึกซึ้งสลับซับซ้อนเกินกว่าปัญญาของคนธรรมดาจะรู้ได้ ผมขอขอบคุณที่คุณได้ถามมา และขอโทษที่ไม่สามารถตอบปัญหาของคุณให้แจ่มแจ้งได้

คำถามที่ ๘๖

ผมเริ่มศึกษาธรรมะจริงๆ ได้ประมาณ ๕ ปี ศึกษามาเรื่อยๆ และลงมือปฏิบัติเองที่บ้านมาโดยตลอด มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับความคิดที่มีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว มีคำถามเรียนถามอาจารย์ดังนี้ครับ

ทุกวันนี้ถ้ามีเวลว่าง ใจมักคิดถึงแต่วัด อยากเข้าไปในวัด อยากที่จะไปสนทนาพูดคุยกับพระ อยู่บ้านขณะทำกิจในชีวิตประจำวัน

มักนำธรรมมาพิจารณา ไตรลักษณ์บ้าง ปฏิจจสมุปบาทบ้าง หรือ
ขันธห้า โพธิปักขิยธรรม โดยนำมาวิเคราะห์เทียบกับสิ่งที่กำลัง
เกิดกับตัวเองขณะนั้น

ดูที่วีก็ไม่สนุก (เคยสนุก) ฟังเพลงก็ไม่สนุก (เคยชอบมาก) แต่
ฟังธรรมะกลับมีความสุข เกิดอาการอยากบอกอยากเล่าในธรรมต่างๆ
ที่ตนเข้าใจ (ที่คิดว่าตนเข้าใจ) ให้กับเพื่อนๆ แต่ก็ไม่สามารถทำได้
เพราะเพื่อนๆ ไม่รู้เรื่อง มุมมองของเพื่อนต่อสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนเรา
ทำให้คุยกันคนละเรื่อง เลยกลายเป็นคุยกับเพื่อนๆ ไม่ได้ เพราะ
คุยกันคนละเรื่อง คนละภาษา ผมว่าสิ่งนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิด
ข้อ ๑ เพราะไม่รู้จะคุยกับใคร

แต่การอยากบอก อยากเล่า หรืออยากพูดคุยสนทนาธรรม
ทำไม่ได้อย่างที่ใจต้องการทุกครั้งก็จะวางครับ หันกลับมาอยู่กับ
ตัวเอง ปรกติแล้วผมก็ไม่พูดคุยกับใครอยู่แล้ว พิจารณาจิต
ตัวเองขณะมีอารมณ์มากระทบ รู้สึที่ดีที่รู้เท่าทันการปรุงแต่งของจิต
แม้วางไม่ได้ทันทีแต่ก็รู้ว่าจิตกำลังทำหน้าที่อะไรอยู่ และวางได้ในที่สุด
ว่าเทคโนโลยีในปัจจุบันช่วยให้ได้เข้าถึงธรรมะได้ง่ายขึ้นขณะอยู่ที่บ้าน
หลายข้อที่ถามอาจารย์คิดว่าเป็นสิ่งดี แต่อยากเห็นมุมมองอาจารย์
ครับ อีกอย่างผมเกรงว่าตนจะเตลิดไปนอกกลุ่มนอกรับ
กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงครับ

ตอบ

การปฏิบัติธรรมต้องให้เป็นไปในลักษณะที่ว่า **โลกไม่ให้เข้า ธรรม
ไม่ให้เสีย** เรื่องโลกก็คุยกับเขาได้ เรื่องธรรมก็คุยกับเขาได้ ใครไม่
อยากคุยเรื่องธรรมเราก็ไม่คุย ธรรมเป็นของมีค่าสูง เราควรให้เฉพาะผู้ที่

ต้องการรับเท่านั้น อย่าไปยึดเยียด อย่างไรก็ตามขออนุโมทนาต่อ การปฏิบัติของคุณที่ทำมาได้ถึงขนาดนี้ แต่ถึงอย่างไรก็ต้องพยายาม ให้เข้ากับคนอื่นได้ ไม่แปลกแยกจากหมู่คณะ มิฉะนั้นแล้วคน ทั้งหลายจะมองผู้ปฏิบัติธรรมไปในทางลบว่าเป็นคนแปลกๆ เราต้อง อยู่อย่างธรรมดาสามัญที่สุด ที่ท่านเรียกในภาษาอังกฤษว่า Plain living high doing คืออยู่อย่างต่ำแต่กระทำอย่างสูง เราบินอย่าง นกอินทรีก็ได้ แต่ก็อยู่อย่างนกกระจอกได้

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระสังฆราชองค์หนึ่ง ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงประทานพระโอวาท ไว้ว่า “ผู้ปฏิบัติธรรมควรปฏิบัติยึดประโยชน์ไว้ได้ ทั้งทางโลกและทางธรรม นั้นแลเป็นที่ จักว่าเป็นคนมีปัญญา พระศาสนาย่อมสำเร็จประโยชน์ แก่คนตามชั้น ผู้ใดขาดหรือบกพร่องทางใด ผู้นั้นควรชวนขยายในทาง นั้น เพื่อทำคุณที่ขาดให้มีขึ้น ทำคุณที่บกพร่องให้บริบูรณ์ พระศาสดา ก็ทรงตั้งพระหฤทัยจะให้เป็นอย่างนั้น” (จากหนังสือ ธรรมคดี หน้า ๙๗)

คำถามที่ ๘๗

พุทธประวัติที่เราได้ศึกษากันมา อยากทราบว่า

๑. มาจากพระโอษฐ์ของพระพุทธเจ้าหรือว่ารวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งใด

๒. ความน่าเชื่อถือมีมากน้อยเท่าใด

ขอพบพระคุณอาจารย์ที่ให้ความกระจ่าง และขอคุณพระศรีรัตนตรัยได้ดลบันดาลให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรง มีความสุขตลอดไปครับ

ตอบ

รวบรวมข้อมูลมาจากพระไตรปิฎกและอรรถกถาต่างๆ ฉบับที่คณะสงฆ์ใช้เป็นตำราหลักสูตรนักเรียนธรรมอยู่ในเวลานี้ เป็นผลงานการเรียบเรียงของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส บ้าง ของสมเด็จพระสังฆราช (สา) บ้าง เชื่อถือได้มากที่สุด เพราะท่านรวบรวมและเรียบเรียงอย่างทันสมัย

คำถามที่ ๘๘

ผมสงสัย

๑. เสพเมถุน คือ อะไร

๒. เสพเมถุนธรรม คือ อะไร

ขอบคุณอาจารย์วศิน อินทสระ มากครับ

ตอบ

เสพเมถุน คือ การร่วมเพศระหว่างหญิงชาย แม้แต่กับสัตว์เดรัจฉาน สำหรับภิกษุท่านปรับเป็นอาบัติปาราชิก คือขาดจากความเป็นพระ บางทีก็เรียกว่าเมถุนธรรม ความหมายเดียวกัน ในหมู่พวกกะเทยก็เรียกว่าเสพเมถุนเหมือนกัน ก็คงมีเท่านี้ รายละเอียดมีมาก

คำถามที่ ๘๙

สวัสดีครับ อาจารย์วศิณ อินทสระ

คนที่เผยแพร่ธรรมะผิดๆ เขาจะได้รับโทษอย่างไร ยกตัวอย่าง เช่น พระพุทธเจ้า บอกว่า สิ่งนี้ถูก แต่คนเผยแพร่ธรรมะคนนั้น บอกว่า สิ่งนี้ผิด คนที่เผยแพร่ธรรมะผิดๆ แบบนี้ เขาจะได้รับโทษอย่างไร แล้วคนที่เผยแพร่ธรรมะที่ถูกต้อง ตามแนวพระไตรปิฎกฉบับเถรวาท เขาจะได้รับบุญกุศลอย่างไรครับ ขอขอบคุณอาจารย์มากครับ

ตอบ

คนที่เผยแพร่ธรรมะผิดๆ โทษประการแรกก็คือ ทำให้คนหลงผิด เข้าใจผิดจากความเป็นจริง พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลเช่นนั้นเกิดมา เพื่อให้โทษแก่ชาวโลก ไม่เป็นประโยชน์แก่ชาวโลก คดีสัมปรายภพของเขาหลังจากตายแล้ว น่าจะเป็นทุกคติ ส่วนผู้ที่เผยแพร่ธรรมะถูกต้องย่อม ประสพบุญเป็นอันมาก เขาเกิดมาเพื่อประโยชน์แก่ชาวโลก สัมปรายภพของเขาน่าจะเป็นสุคติอย่างแน่นอน ถ้าไม่มีบาปกรรมอย่างอื่นเหนี่ยวรั้งไว้ เรื่องของกรรมในชีวิตคนเป็นเรื่องสลบซับซ้อนมาก พยากรณ์ได้ยาก สิ่งที่น่ากลัวมากคือมิจฉาทิฎฐิ ทำให้คนดำเนินชีวิตผิดจากทำนองคลองธรรม พระพุทธเจ้าตรัสว่า “มิจฉาทิฎฐิเป็นโทษอย่างยิ่ง” คนที่เป็นมิจฉาทิฎฐิเสียเอง แล้วจะสอนผู้อื่นให้เป็นสัมมาทิฎฐิได้อย่างไร ส่วนสัมมาทิฎฐิเป็นคุณอย่างยิ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้ที่เป็นสัมมาทิฎฐิด้วยตนเองแล้ว เมื่อชักนำผู้อื่นก็ย่อมจะชักนำไปในทางสัมมาทิฎฐิเหมือนกัน เป็นผู้เกิดมาเพื่อประโยชน์แก่ชาวโลก

คำถามที่ ๙๐

ปมที่ถูกผูกว่าแม่ไม่รัก แก่ไขความรู้อีกน้ออย่างไรดีคะ คุณแม่เสียได้ ๕ ปีแล้ว แต่ปมในใจยังลบไม่ได้ เพราะมีคนคอยตอกย้ำ ทั้งพี่น้องและเพื่อนบ้าน

ตอบ

ต้องประพุดิตตนเป็นผู้ไม่มีปม ไม่มีทั้งปมด้อยและปมเชื่อง ไม่นำตนไปเทียบกับใคร ไม่นำใครมาเทียบกับตน นี่คือวิถีแห่งผู้ไม่มีปม ปมด้อยทำให้น้อยเนื้อต่ำใจ ปมเชื่อง ทำให้ยกตนข่มผู้อื่น ปมด้อยและปมเชื่องเกิดเพราะการเปรียบเทียบ คือเปรียบเทียบ ตนกับผู้อื่น ทางจิตวิทยาท่านสอนว่า ถ้าจะเปรียบเทียบก็ให้เปรียบเทียบกับตนเอง คือ เราเมื่อก่อนกับเราเดี๋ยวนี้ อย่างไหนดีกว่ากัน ปมที่คุณมีอยู่นั้น เป็นเพราะความคิดปรุงแต่ง ถ้าไม่คิดก็ไม่ทุกข์ ตัวคุณก็คือตัวคุณ ในโลกนี้ไม่มีใครเหมือนใคร มีพระพุทธรูปจนวนุอยู่บทหนึ่งว่า

“เป็นผู้วางเฉย มีสติทุกเมื่อ

ไม่สำคัญตนว่าต่ำกว่าเขา

เสมอเขา หรือสูงกว่าเขา ก็เลสย่อมไม่มีแก่บุคคลเช่นนั้น”

คำตอบนี้อาจไม่ค่อยตรงคำถามทีเดียว ถ้าจะให้ตรงก็คือ ขอให้คิดเสียใหม่ว่า ที่ว่าแม่ไม่รักนั้น ไม่จริง ที่จริงแม่รักคุณ แต่ความรักของคนแสดงออกไม่เหมือนกัน ขอให้คุณถอนลิ้มเก่าออก แล้วตอกลิ้มใหม่เข้าไปโดยใช้ลิ้มตอกลิ้ม บัดนี้แม่ของคุณก็ได้เสียชีวิตไปแล้ว ขอให้คิดถึงท่านแต่ในทางที่ดี และน่าจะตรงต่อความเป็นจริง (โปรดอ่านเพิ่มเติมในหนังสือ “บนเส้นทางสีขาว” ของ วศิน อินทสระ เรื่องที่ ๑ ธรรมเพื่อชีวิต ๗ ประการ แนวคิดเพื่อให้อยู่เป็นสุขใน ๗ ประการนั้นมีเรื่อง “ปม” อยู่ด้วยเรื่องหนึ่ง)

คำถามที่ ๙๑

อาจารย์คะ การดักหนูกวาวจะบาปไหมคะ หนูไม่มีเจตนาจะให้เขาตาย แต่หนูมารุกรานที่อยู่อาศัยคะอาจารย์ แล้วถ้าเราเลี้ยงแมวเพื่อกำจัดหนู ยังสร้างบาปด้วยไหมคะ

ตอบ

ดักหนูเมื่อได้แล้วก็นำไปปล่อยไม่บาป ดีด้วยซ้ำไปให้มันได้อยู่ในที่ๆ ควรจะอยู่ การเลี้ยงแมวเพราะเรารักมันก็เป็นความดีอย่างหนึ่ง แต่การที่มันไปจับหนูนั้นเป็นเรื่องของแมว ไม่ใช่เรื่องของเรา เพราะหนูเป็นอาหารของแมว ที่วัดป่ามีใบไม้ให้หล่นลงกับพื้นมาก พระกวาดใบไม้เป็นหน้าที่ของท่าน อาจไปโดนตัวหนอนหรือแมลงสาบ เป็นต้นบ้าง ท่านก็ได้ตั้งใจ ชำรุดาไถนาอาจโดนสัตว์ในดินบ้าง แต่ก็ไม่บาปเพราะไม่ได้ตั้งใจ การเลี้ยงแมวเป็นหน้าที่ของเรา ส่วนการจับหนูเป็นหน้าที่ของแมว เราไม่เคยใช้ให้มันจับ ตอนที่มันจับเราไม่เห็นด้วยซ้ำไป ถ้าเราคิดมากในเรื่องอย่างนี้ เราจะทำอะไรไม่ได้เลย แม้แต่สร้างถนน ขายน้ำมันเพราะว่ามีถนนมีน้ำมัน รถจึงชนกันบ้าง คนตายเพราะรถชนกันบ้าง เราต้องรู้จักคิดแบบตัดตอน

คำถามที่ ๙๒

กราบเรียนถามอาจารย์ที่เคารพ ลูกสาวดิฉันถามว่ามนุษย์ฆ่าสัตว์ถือว่าเป็นบาป และถ้าสัตว์ฆ่าสัตว์กันเองจะบาปไหมคะตามพระพุทธศาสนา กราบขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

สัตว์ฆ่ากันเองก็บาปเช่นเดียวกัน เช่น เสือจับกวางกิน เสือก็บาป

คำถามที่ ๙๓

การทำบุญแบบไหน ได้บุญมากน้อยต่างกันอย่างไรครับ พระพุทธเจ้าตรัสไว้อย่างไรครับ

ตอบ

การทำบุญทุกอย่างได้บุญทั้งนั้น แต่จะได้มากได้น้อยอย่างไร ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่างๆ มากมาย ขอยกตัวอย่างสักปริยายหนึ่ง เช่น เรื่อง**สัมปทา ๔** (สัมปทา แปลว่า ความพร้อมพร้อม ความสมบูรณ์)

๑. **วัตถุสัมปทา** ได้ผู้รับทานที่มีศีลมีธรรม ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ทานที่ให้ แก่ผู้มีศีลย่อมมีผลมาก ที่ให้แก่ผู้ไม่มีศีลหาจะมีผลมากไม่” คำว่า “วัตถุ” ในที่นี้ หมายถึงตัวบุคคล

๒. **ปัจจัยสัมปทา** หมายถึง ของที่ทำบุญนั้นต้องเป็นของบริสุทธิ์ ได้มาโดยธรรม ถูกต้องตามธรรม ไม่ใช่คดโกงฉ้อฉลเขามา

๓. **เจตนาสัมปทา** พร้อมพร้อมด้วยเจตนาทั้ง ๓ กาล คือ ก่อนให้ ก็มีเจตนาดี กำลังให้ก็มีใจเลื่อมใส ให้แล้วก็มีใจชื่นบาน ไม่เสียตาย

๔. **คุณาติเรกสัมปทา** สมบูรณ์ด้วยบุคคลผู้รับที่มีคุณพิเศษ เช่น ผู้ที่ออกจาก นิโรธสมาบัติ ทำบุญต่อท่านเช่นนั้นย่อมมีผลมาก ผู้ที่จะเข้านิโรธสมาบัติได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติพิเศษ คือ เป็นพระอนาคามี หรือเป็นพระอรหันต์ที่ได้ฌาน ๘

มีปริยายอื่นๆ อีกมากมาย ในเรื่องการทำบุญให้มีผลมาก เช่น การรักษาศีล การเจริญภาวนา (โปรดดูบุญกิริยาวัตถุ ๑๐) ฯลฯ

คำถามที่ ๙๔

การปฏิบัติต่อคนที่ว่าร้าย คิดร้ายต่อเรา ควรทำอย่างไรจึงจะเหมาะสมคะอาจารย์

ตอบ

ต้องปฏิบัติตามพระพุทธโอวาทที่ว่า “เราจักอดทนต่อคำล่วงเกินของผู้อื่น เหมือนช้างศึกที่ก้าวลงสู่สงคราม ต้องอดทนต่อลูกศรที่มาจาก ๔ ทิศ เพราะคนส่วนมากในโลกนี้เป็นคนชั่ว ในหมู่มนุษย์ด้วยกัน ผู้ที่ฝึกตนให้อดทนต่อคำล่วงเกินของผู้อื่นได้ เป็นผู้ประเสริฐที่สุด”

นอกจากนี้พระพุทธองค์ยังตรัสสอนไว้ด้วยว่า “ขอให้เธอทั้งหลาย ทำจิตให้เหมือนแผ่นดิน ซึ่งใครจะขุดให้หมดไม่ได้ ใครจะทิ้งของสะอาดหรือไม่สะอาดลงไปแผ่นดินก็รับได้ ทำจิตให้เหมือนท้องฟ้า ซึ่งใครจะเขียนภาพให้ติดไม่ได้ หรือใครจะจุดไฟเผาฟ้าก็ตามใจ – (วศิน) ทำจิตให้เหมือนแม่น้ำซึ่งใครจะเอาคบเพลิงไปจุดให้ติดไม่ได้ ทำจิตให้เหมือนถุ้งหนังแมวซึ่งนายช่างพอกนุ้มนวลดีแล้ว ใครจะตีให้ดังไม่ได้ เมื่อทำจิตได้เช่นนี้จะไม่มีคำใดๆ ของใครๆ ที่เธอจะอดทนไม่ได้”

นอกจากนี้ขอให้คิดว่า ความร้ายเกิดขึ้นในผู้ใด มั่นยอมทำลายและทำร้ายบุคคลผู้นั้นเอง ความดีเกิดขึ้นในผู้ใดยอมจะอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลผู้นั้นเอง ขอให้เราทำดีไว้เสมอ เดินอยู่บนเส้นทางแห่งความดีอยู่เสมอ

คำถามที่ ๙๕

สวัสดิ์ค่ะ รบกวนเรียนสอบถามอาจารย์วศินค่ะ

เมื่อไม่นานมานี้ ดิฉันได้สูญเสียรุ่นน้องร่วมงานคนหนึ่ง น้องเป็นคนดี เป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัว กตัญญูและกำลังจะแต่งงานเร็วๆ นี้ น้องเขาประสบอุบัติเหตุร้ายแรงอันเนื่องมาจากความประมาทรถชนท้ายรถพ่วงและเกิดไฟลุกไหม้แทบหมดทั้งร่างทันที แต่เนื่องจากตอนที่ยังมีชีวิตอยู่เขาเป็นคนที่ดีมาก แต่ตอนเสียชีวิตน่าสงสารมาก จึงทำให้ตัดสินใจสงสัยว่า การเสียชีวิตแบบนี้ผู้เสียชีวิตจะไปทุกติหรือสุคติภพคะ? การที่เพื่อนหรือพี่ๆ ที่ร่วมงาน ทำบุญอุทิศให้ เขาจะได้รับหรือเปล่าคะ?

ตอบ

จะไปสุคติหรือทุกติก็สุดแล้วแต่จิตในขณะที่จวนตาย ถ้าจิตเศร้าหมองก็ไปทุกติได้ ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า “จิตเต สงกิลิฐุเส ทุกคติ ปาฏิกงขา” ถ้าจิตเขาไม่เศร้าหมองก็มีหวังไปสุคติได้ ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า “จิตเต อสงกิลิฐุเส สุคติ ปาฏิกงขา” นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับอาจิณณกรรมของเขาด้วย **อาจิณณกรรม** แปลว่ากรรมดีหรือชั่วที่เขาทำอยู่เป็นประจำ แต่ตามเรื่องที่คุณเล่ามานี้ เขาเป็นคนดีสะสมอาจิณณกรรมที่เป็นบุญมาตลอด อาจิณณกรรมนี้น่าจะส่งผลให้เขาไปสุคติ และเป็นผลที่ยั่งยืน บุญกุศลที่พวกญาติมิตรบำเพ็ญส่งไปให้ อาจจะได้รับหรือไม่ได้รับก็สุดแล้วแต่เงื่อนไขต่างๆ ถ้าเขาไปเกิดเป็นเปรตชนิดหนึ่งที่เรียกว่า “ปรทัตตูปชีวี” เขาทราบว่ามีญาติทำบุญอุทิศไปให้ และเขาอนุโมทนาย่อมจะได้รับ ถ้าไปเกิดเป็นอย่างอื่นก็ไม่ได้รับ คำตอบนี้ตอบตามนัยชาตุนุสโสณีสสูตร

คำถามที่ ๙๖

สวัสดีครับอาจารย์วศิณ อินทสระ

พระปัจเจกพุทธเจ้า จะเสด็จมาตรัสรู้ในคราวที่โลกกว้างเว้นพระ-
พุทธศาสนา ผมจึงสงสัยว่า คนในสมัยนั้น จะรู้ได้อย่างไรว่า เป็น
พระปัจเจกพุทธเจ้าครับ พระปัจเจกพุทธเจ้า จะมีลักษณะอย่างไร
ครับ ขอขอบคุณอาจารย์มากครับ

ตอบ

พระปัจเจกพุทธเจ้า เกิดในพุทธันดร คือ ช่วงที่ว่างจากศาสนา
ของพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง ท่านได้ตรัสรู้ธรรมด้วยตนเอง แต่
ไม่สั่งสอนผู้ใด ไม่ตั้งศาสนา พระปัจเจกพุทธเจ้ามีลักษณะเหมือน
พระอรหันต์ทั้งหลาย ต่างกันที่ท่านได้รู้ธรรมด้วยตนเอง ส่วนพระ-
อรหันต์นั้นเรียกว่า **สาวกพุทธะ** หรือ **อนุพุทธะ** เพราะได้ฟังธรรม
จากพระพุทธเจ้าจึงได้บรรลุธรรม โดยทั่วไปคนทั้งหลายไม่รู้ว่าท่าน
เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ต่อมาภายหลังเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ตรัสเล่าให้ฟังจึงได้รู้ เคยมีคนต่างจังหวัดมากรุงเทพฯ ต้องการได้เห็น
สมเด็จพระสังฆราช (ในที่นี่ผมไม่บอกว่าเป็นองค์ใด) พอได้เห็น
แล้วก็อุทานออกมาว่า “สมเด็จพระสังฆราชก็เหมือนพระบ้านเรา”
คือ พระในชนบทที่เขาอยู่

คำถามที่ ๕๗

กราบรบกวนถามท่านอาจารย์

เรื่องวิญญานที่กล่าวว่าเมื่อไม่มีการมาการไปของจิต วิญญานก็ไม่มีที่ตั้งอาศัย ไม่เป็นเหตุแห่งนามรูป เธอก็จะไม่ปรากฏ ทั้งภพนี้ภพหน้า และระหว่างภพทั้งสอง ในชีวิตประจำวัน ถ้าจิตไม่หยิบฉวย การกระทบทางอายตนะทั้งหลายมาเป็นอารมณ์ แคว้นแล้วปล่อย เช่นนี้ประจำได้ไหมคะ แล้วเวลาใกล้สิ้นลม ถ้าระลึกถึงลมเป็นกายคตาสติ เป็นกุศลจิต จะนับว่ามีกายวิญญาน มีที่ตั้ง เป็นเหตุแห่งนามรูปในภพต่อไปไหมคะ แม้ว่าค้นหาในอุปาทานชั้นนี้ทั้งห้าแทบจะไม่เหลือแล้ว กราบขอบพระคุณอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างสูงค่ะ

ตอบ

คุณพูดมาถูกต้องแล้ว ขอแก่นิดเดียวที่ว่า เมื่อนึกถึงลมเป็นกายคตาสติ ขอแก้เป็นอานาปานสติ ถ้ายังไม่สิ้นกิเลส วิญญานก็มีที่ตั้งที่อาศัย เป็นปัจจัยแห่งนามรูปได้ต่อไป แต่ถ้าสิ้นกิเลสแล้ว วิญญานก็ไม่มีที่ตั้งไม่มีที่อาศัย ย่อมไม่เป็นปัจจัยแก่นามรูป

คำถามที่ ๕๘

สวัสดีค่ะ อาจารย์วศิน อินทสระ

ดิฉันขอลถามว่า เราใส่บาตรพระตอนเช้า พระบางรูปให้พร พระบางรูปใส่เสร็จท่านก็ไม่ได้ว่าอะไรต่อ ระหว่างพระที่ให้พรกับพระที่ไม่ให้พร อย่างไหนถูกผิดคะ (อีกอย่าง วันหนึ่งดิฉันใส่บาตรมีคนก่อนหน้าใส่เป็นเงิน พระท่านให้พร ดิฉันใส่อาหารท่านกลับไม่ให้พร) ดิฉันสงสัยในเรื่องที่กล่าวมานี้ค่ะ

ตอบ

ถูกทั้ง ๒ อย่าง ให้พริกถูกไม่ให้พริกถูก ผู้ให้ย่อมได้รับพรตามกรรมที่ทำอยู่แล้ว ท่านจะให้หรือไม่ให้ เราก็ได้รับผลบุญเท่ากัน เพราะเราตั้งใจแน่วไว้ดีแล้ว

คำถามที่ ๙๙

การพูดนับว่าเป็นสิ่งที่สร้างคนหรือทำลายคนได้มาก พระพุทธองค์ทรงวางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไรบ้างคะ เช่น เรื่องจริงแต่เป็นเรื่องไม่ดีของคนอื่น ควรพูดหรือไม่ มีข้อยกเว้นหรือไม่คะ และหากเป็นเรื่องจริง แต่เป็นเรื่องสะเทือนใจผู้ฟัง ควรพูดหรือเปล่า และการไม่พูด จะเข้าข่ายทุกจริตทางวาจาได้ ในกรณีแบบไหนบ้างคะ

ตอบ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าทรงถือเอาประโยชน์เป็นหลัก เมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์ แม้ผู้ฟังจะพอใจบ้างไม่พอใจบ้าง ก็ทรงเลือกกาลเวลาตรัส ถ้าพูดอ่อนหวานด้วย ผู้ฟังพอใจด้วย เป็นเรื่องจริงด้วย และเป็นประโยชน์ด้วยก็ยิ่งดี ที่สำคัญอยู่ ๒ เรื่องคือ เรื่องจริงและมีประโยชน์ ที่ตอบนี้ตามนัยแห่ง อภัยราชกุมารสูตร ในมัชฌิมนิกาย ตรัสแก่อภัยราชกุมาร (โปรดดูรายละเอียดในพระสูตรตามที่อ้างแล้ว)

ถ้าเป็นเรื่องไม่จริงและไม่มีประโยชน์ หนึ่งเสียดีกว่า ไม่เป็นทวจุจริตแต่ประการใด ถ้าเป็นเรื่องจริงมีประโยชน์ แต่สะเทือนใจผู้ฟังก็ควรเลือกกาลเวลาพูด พูดด้วยคำอ่อนหวานและพูดด้วยเมตตาจิต

คำถามที่ ๑๐๐

พรหมวิหาร ๔ ต้องใช้อุเบกขาอันเป็นปัญญา ปล่อยวางในกรณีไหนที่จะไม่เป็นการไม่ใส่ใจ หรือปล่อยปละละเลย ไม่รับผิดชอบคะ

ตอบ

เมื่อเมตตาแล้วก็แล้ว กรุณาแล้วก็แล้ว มุทิตาแล้วก็แล้ว คือเราได้ทำ ๓ ข้อต้นแล้วแต่ไม่สำเร็จประโยชน์ เพราะความที่เขาดื้อหรือไม่เชื่อฟัง เราก็ต้องปฏิบัติในข้ออุเบกขา พิจารณาถึงกรรมของสัตว์ทั้งหลาย ที่ว่า สัพเพ สัตตา กम्मสฺสกา สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน ผู้ทำกรรมเช่นใดย่อมได้รับผลเช่นนั้น กล่าวคือ ผู้ทำดีย่อมได้รับผลดี ผู้ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่ว เราวางใจเป็นกลาง ไม่มีอคติ รักษาความยุติธรรม พรหมวิหารข้ออุเบกขานี้ เป็นธรรมเพื่อรักษาธรรม กล่าวคือ ความยุติธรรม ไม่รุ่มรวยเกินไป เป็นผู้ตั้งอยู่ในเหตุผล

คำถามที่ ๑๐๑

จะหัดวางใจอย่างไร ไม่ให้ต้องทุกข์เพราะรัก หรือไม่รักด้วยความยึดติดถือมั่น อันจะนำทุกข์โทษตามมา

ตอบ

ถ้าทำได้ก็ต้องไม่รักสิ่งใดและไม่ชังสิ่งใด จึงจะไม่มีทุกข์เพราะรักหรือไม่รัก ที่นี้ถ้ารักแล้ว ก็ต้องทำใจให้ยอมรับความทุกข์ที่เกิดจากความรัก

พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ว่า

“การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักก็เป็นทุกข์
การประสพกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์

สุขโสมนัสอันใดเกิดจากสิ่งอันเป็นที่รัก
อันนั้นเป็นส่วนที่เป็นอัสสาทะ คือ รสที่น่ายินดี
ทุกข์โสมนัสอันใดเกิดจากสิ่งอันเป็นที่รัก
อันนั้นเป็นโทษของความรักและสิ่งอันเป็นที่รัก (อาทีนะ)
ผู้ที่พ้นแล้วจากความรักและสิ่งอันเป็นที่รัก
ย่อมไม่ต้องเศร้าโศก ไม่ต้องกลัวภัย”

เรื่องนี้พูดยากมาก ทำยากด้วย ขอแนะนำให้อ่านเพิ่มเติมใน
ลัทธิปัญหสูตร ที่มณิกาย มหาวรรค ในหนังสือเรื่อง พระไตรปิฎก
ฉบับที่ทำให้ง่ายแล้ว ของ วศิน อินทสระ พระพุทธเจ้าตรัสตอบปัญหา
ของท้าวสักกะ เกี่ยวกับเรื่องทำนองนี้

คำถามที่ ๑๐๒

ช่วงชีวิตการทำงานเผยแผ่ธรรมของท่านอาจารย์ ย่อมต้อง
ประสบปัญหา อุปสรรคนานัปการ แต่ท่านอาจารย์ก็สามารถรักษา
ปฏิบัติา ตอบแทนคุณของพระพุทธเจ้า มาตราบนานทุกวันนี้ จนกลายเป็น
ปณูชนียบุคคลของศิษย์ทั้งหลาย เป็นเพชรแห่งการเผยแผ่ธรรมที่
มั่นคงในทางแห่งความดี

อยากทราบว่า เมื่อท่านอาจารย์ พบปัญหา อุปสรรค ท้อแท้
หมดกำลังใจ ท่านอาจารย์มีวิธีคิด พิจารณาอย่างไร วางใจอย่างไร
มีอุบายอย่างไร ให้สามารถทำความดีต่อไปได้ โดยไม่หวั่นไหวต่อ
สิ่งกีดขวางทั้งหลาย ทั้งๆ ที่ บางครั้ง อุปสรรคนั้นก็มาจากกิเลส
ภายในใจของเราเอง

กราบขอพระคุณในความเมตตาของท่านอาจารย์ ขอให้บุญกุศล
คุ้มรักษาท่านอาจารย์ตลอดไปค่ะ

ตอบ

ขอขอบคุณที่ให้พามา เมื่อมีอุปสรรคเกิดขึ้นในการเผยแผ่ธรรม ก็อาศัยระลึกถึงพระพุทธรูปคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ และนำเอาอธิษฐานธรรมมาใช้ **อธิษฐานธรรม** แปลว่า ธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ ๔ อย่างคือ

๑. ปัญญา ๒. สัจจะ ๓. จาคะ ๔. อุปสมะ (ความสงบใจ)

อาศัยหลักดังกล่าวนี้จึงพอเห็นภาวะไปได้ เหมือนพายเรือรั้วพายไปวิดน้ำไป พอยู่ได้และเป็นไปได้อย่างปัจจุบันนี้

ขอขอบคุณผู้ถามอีกครั้งที่ให้กำลังใจ

คำถามที่ ๑๐๓

กราบท่านอาจารย์ที่เคารพอย่างสูงค่ะ ดิฉันได้นำพาตัวเองเข้าไปปฏิบัติธรรมได้เป็นเวลาเกือบสองปีแล้วค่ะ มีความสุขมาก กับการได้ปฏิบัติธรรม มีปีติเบิกบานมากค่ะ ศรัทธาในคำสอนพระพุทธรเจ้ามาก แต่ในทางกลับกันในทางโลกจะรู้สึกเบื่อไปหมด ไม่ค่อยอยากได้ใครดีอะไร และไม่ค่อยอยากคุยกับใครเหมือนแต่ก่อน คิดว่ามันเสียเวลาชอบอยู่คนเดียวและจะพึงธรรมะตลอดถ้าว่าง คิดแต่ว่าเวลาเรามีน้อยต้องเร่งความเพียร ความสัมพันธ์กับเพื่อนก็น้อยลงไม่ค่อยคุยและไม่ค่อยโทรหาใคร จนเพื่อนบางคนน้อยใจ ถามอาจารย์ดังนี้ค่ะ

๑. การที่อยู่คนเดียว พึงธรรมะและพยายามทำความเพียร เป็นการหนีโลกไหมคะ

๒. ใจมันไม่ค่อยเอาทางโลกเลยคะ จะปรับใจอย่างไรดีคะ (แต่เวลาทำงานเลี้ยงชีพทางโลก ก็ทำเต็มที่อยู่คะ)

๓. เดี่ยวนี้เวลาทำบุญอะไรจะเฉยๆ ไม่มีปีติ (ไม่เหมือนแต่ก่อนมีปีติมาก) แต่ก็เต็มใจเต็มที่ทุกอย่าง ที่ทำอย่างนี้ ได้บุญไหมคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ค่ะ

ตอบ

การปฏิบัติธรรมเป็นของดี แต่ต้องระลึกไว้เสมอว่า โลกไม่ให้ข้า
ธรรมไม่ให้เสีย เรื่องทำนองนี้ผมได้เคยตอบไว้บ้างแล้วในเว็บไซต์เมื่อ
หลายสัปดาห์มาแล้ว มีคนถามมาทำนองเดียวกับที่คุณถาม อีกอย่าง
หนึ่ง มนุษย์สัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อเรายังอยู่ในสังคม อย่าให้
เข้าทำนองได้เมียแล้วเสียเพื่อน ขอให้คุณตระหนักใน**สัปปริสธรรม**
คือ ธรรมของคนดี ๗ ประการ จะไม่แจจระเยียดในที่นี้ ถ้าไม่มี
หนังสือ ลองถาม google คุณก็ได้ นอกจากนี้ **สังคหวัตถุธรรม** อันเป็น
ธรรมเพื่อครองใจคนก็เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งต้องมีเมื่อเรายังต้องอยู่ใน
สังคมมนุษย์แม้เราจะปฏิบัติธรรมขั้นสูงแล้ว ก็ต้องไม่ละเลยธรรม
ขั้นพื้นฐานมิฉะนั้นเราจะถูกดูหมิ่น และเป็นคนแปลกประหลาดใน
สายตาของสังคม

ขอตอบคำถามของคุณตามลำดับข้อดังนี้

๑. ก็ดีเหมือนกัน แต่ต้องไม่ละเลยมนุษยสัมพันธ์ และธรรมที่
จะต้องประพฤติต่อสังคมซึ่งเป็นหน้าที่ เช่น เรื่องทศ ๖ เป็นต้น (โปรดดู
เรื่องทศ ๖ ในหนังสือ “นวโกวาท”)

๒. ก็ดีแล้ว ทำหน้าที่ให้เต็มที่ ทำให้ดีที่สุด เรียกว่าทำโดยจิตว่าง
(สูญญตา) มีแต่การกระทำแต่ไม่มีผู้ทำ (การโก น กิริยาว วิชชติ-doing
without doer)

๓. หลายคนเป็นอย่างที่คุณเป็น ผมได้รับคำถามแบบนี้บ่อยๆ

เหมือนเราอยู่กับน้ำจนชินกับน้ำ อยู่กับทะเลจนชินกับทะเล เป็น
เรื่องธรรมดา ไม่ตื่นเต้น ก็ไม่เป็นไร ดีแล้ว ข้ามไปอีกชั้นหนึ่งแล้ว ขอ
อนุโมทนา

คำถามที่ ๑๐๔

พระภิกษุสงฆ์และสามเณรในพระพุทธศาสนา ออกบิณฑบาต ตอนเช้า สงสัยการรับพรจากพระ พระยื่นให้พร โยมนั่งรับพร ย่อมไม่สมควร ถือว่าไม่เคารพธรรม เคยได้ยินว่า พระยื่นให้พร โยมนั่งรับพร พระต้องอาบัติทุกกฏ ผมสงสัยว่า จริงหรือครับ ถ้าเป็นเรื่องจริง ผมต้องทำตัวอย่างไร ตอนตักบาตรตอนเช้าครับ ถ้าผมตักบาตรเสร็จ ผมก็ต้องบอกพระว่าไม่ต้องให้พรได้หรือเปล่าครับ แล้วต้องบอกพระอย่างไรว่าไม่ต้องให้พรผมเวลาตักบาตรตอนเช้า

ขอคำชี้แนะจากอาจารย์วศินด้วยครับ

ตอบ

วิธีง่ายๆ ก็คือ คุณอย่านั่งลง คุณยื่นรับพรก็ได้ อันที่จริงการให้พรเล็กๆ น้อยๆ ไม่ใช่การแสดงธรรม มีเสขียวัตรอยู่ข้อหนึ่งว่า “ภิกษุพึงทำความศึกษาว่า เรายืนอยู่จักไม่แสดงธรรมแก่คนไม่เป็นใช้ซึ่งนั่งอยู่”

คุณไม่จำเป็นต้องบอก ไม่ให้ท่านให้พร คุณยื่นรับพรก็ได้ถ้าคุณไม่สบายใจว่าพระจะต้องอาบัติ

คำถามที่ ๑๐๕

คุณหนึ่งต่างประเทศ แล้วได้ยินประโยคที่ว่า ธรรมะไม่ชนะอธรรมหรอก เพราะว่าธรรมะมีวแต่คิดว่าต้องต่อสู้ด้วยความถูกต้องเท่านั้น แต่อธรรมต่อสู้ทุกวิธีทุกรูปแบบ เพื่อชัยชนะ อธรรมเท่านั้นที่ชนะใช้หรือคะอาจารย์ คนสมัยนี้คิดแบบนี้ถึงมีปัญหามากมาย รบกวนอาจารย์ไขข้อข้องใจ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

ตามคติทางพระพุทธศาสนาถือว่า ธรรมะย่อมชนะอธรรม ในเบื้องต้นดูเหมือน อธรรมทำท่าจะชนะ แต่ในที่สุดธรรมะย่อมชนะอธรรม ความดีย่อมชนะความชั่ว ความถูกต้องย่อมชนะความผิด ขอให้คุณมั่นใจในเรื่องนี้ และเดินอยู่บนเส้นทางแห่งความดี ในที่สุดก็จะชนะได้หมดทุกอย่าง ขอให้เชื่อว่า ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม ธรรมที่บุคคลประพฤติดีแล้วนำสุขมาให้ พระพุทธพจน์ตรัสไว้ดังนี้

คำถามที่ ๑๐๖

สนทนากับเพื่อนเรื่องการปลงชีวิต ไม่ยึดติด ไม่คาดหวังอะไร มากกับชีวิต ตามอายุที่มากขึ้น ทางหนึ่งก็รู้สึกดีว่าเข้าใจชีวิตมากขึ้น ไม่ดีใจหรือเสียใจมากเกินไป แต่อีกทางหนึ่งก็รู้สึกเหมือนกำลังสูญเสียพลังสร้างสรรค์ ขาดแรงขับ หรือ passion ในชีวิต และรู้สึกว่าชีวิตจำเป็นต้องมีแรงผลักดันจากภายในจึงจะทำงานให้สำเร็จ และก้าวหน้าตามความเหมาะสม ทำอย่างไรจึงจะมีสมดุลระหว่างการปลงกับแรงปรารถนาให้เหมาะสมได้ครับ

ตอบ

เราไม่จำเป็นต้องใช้กิเลสเป็นแรงผลักดันในการทำงานเพื่อความก้าวหน้าของชีวิต ทางธรรมท่านเรียกว่า เราใช้**ธรรมฉันทะ** เป็นแรงผลักดัน ไม่เป็นกิเลส แต่เป็น**สัมมาวายามะ** ความเพียรชอบ เป็นองค์หนึ่งในอริยมรรคประกอบด้วยองค์ ๘ ความอยากที่จะทำการงานต่างๆ ไม่เป็นกิเลสเสมอไป ไม่เป็นตัณหาเสมอไป แต่เป็นธรรมฉันทะ แปลว่า ความพอใจในธรรมเพื่อประกอบคุณงามความดี

ต่างๆ เราเอาธรรมจันตะเป็น motive คือแรงจูงใจ ก็จะสำเร็จประโยชน์ ได้มากกว่า บริสุทธิกว่า

คำถามที่ ๑๐๗

ดิฉันขอเรียนถามอาจารย์ว่า การที่ดิฉันปฏิเสธไม่ให้เงินพ่ออีก เพราะคิดว่าพ่อใช้เงินเปลืองเกินไป ให้พ่อไปหาเอง อย่างนี้จะบาปไหมคะ กราบอาจารย์ช่วยอบรมสั่งสอน หรือแนะนำหนทางออกให้หน่อยค่ะ

ตอบ

ไม่บาปครับ หลักมีอยู่ว่า ให้สิ่งที่ควรให้แก่คนที่ควรให้ และผู้นั้นจะต้องนำสิ่งที่เราให้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ถ้าเขาฟุ่มเฟือยเกินไปหรือนำไปใช้ทางอบายมุขก็ไม่ควรให้ เพราะถ้าให้แก่คนที่ไม่ควรให้ก็จะเป็นการส่งเสริมให้เขาเป็นคนไม่ดีและทำความผิดอยู่เรื่อยๆ

คำถามที่ ๑๐๘

เรียนถามอาจารย์ เรื่องลดยากับบาปกรรม การที่เอาจิตผู้ป่วยที่ไม่มีโอกาสตื่น (อยู่ได้ด้วยเครื่องช่วยหายใจ หรืออยู่ได้เพราะการยื้อเท่านั้น) นั่นถือว่าเป็นบาปไหมคะ เราควรจะทำอย่างไรดี

ตอบ

ไม่บาป เห็นด้วยว่าควรจะทำอย่างไรดี อย่ายื้อชีวิตให้เขาทุกข์ทรมานนานนักเลย

คำถามที่ ๑๐๙

ผมทราบมาว่าคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่จะมีโปรแกรมของแท้ และของปลอมปนกัน ถ้าผมพอมีเงินบ้างก็ซื้อของแท้ แต่ถ้ามีน้อยก็ซื้อของปลอมไปใช้พลางๆ ก่อน ครั้นจะให้แท้ทุกอย่างก็เป็นไปไม่ได้ คงใช้เงินมากโข แต่ประเด็นมันอยู่ที่ว่าผมจะอาราธนาศีล ๕ ช่วงเวลาปกติ ผมก็จะมานั่งเล่นคอมฯ หาข้อมูลตามอัธยาศัย กระทบดั่งกล่าวจะทำให้ผมจะผิดศีลข้อ ๒ ทุกครั้งหลังอาราธนาศีล ๕ ไหมครับ เพราะยังไ้แงมนุษย์บุญชนสมัยนี้ก็ต้องมีคอมพิวเตอร์ใช้ในบ้านกันทั้งนั้น ซึ่งทั้งชีวิตจะไม่จับเครื่องคอมพิวเตอร์เลยนั้นเป็นไปไม่ได้ยาก ซึ่งตัวผมนั้นไม่เคยขโมยของใครที่เป็นวัตถุอย่างแน่นอน เพราะจะพยายามตั้งใจสำรวมระวังให้ตัวเองมีศีลบริสุทธิ์

สรุปเลยว่า เมื่อเราอาราธนาศีล ๕ แล้วมานั่งจับคอมพิวเตอร์ที่โปรแกรมผิดลิขสิทธิ์ ทั้งได้มาและซื้อมาจะผิดไหมครับ เพราะกลัวว่าจะปฏิบัติไม่ก้าวหน้าครับ อีกทั้งในเน็ตก็ยังมีหนัง เพลง ให้ชมมากมาย ถ้าเราไปเปิดดูเพื่อความบันเทิงจะผิดศีลข้อ ๒ ไหมครับ

รบกวนด้วยนะครับ

ตอบ

ขออภัยนะครับ ผมไม่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์เลย แต่ลองถามผู้ที่มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์แล้ว

เขาบอกว่าไม่น่าจะผิดศีลข้อ ๒ ผมขอให้นัยว่า ศีลข้อ ๒ ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑. เป็นทรัพย์สินที่เขาหวงแหน
๒. รู้อยู่ว่าเป็นของที่เขาหวงแหน
๓. จิตคิดจะลัก

๔. พยายามในการที่จะลัก
 ๕. ได้ทรัพย์สินนั้นมา
 ถ้าไม่ครบองค์ ๕ นี้คือไม่ขาด

คำถามที่ ๑๑๐

กราบเรียนท่านอาจารย์วศิน อินทสระ

ดิฉันมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการทำสมาธิ เนื่องจากล่าสุดดิฉันได้มีโอกาสฟังพระธรรมเทศนา และฝึกดูจิต จากหลวงพ่อบ้านหนึ่ง จาก จ. พังงา ทำให้ดิฉันได้สัมผัสถึงแรงกระแสแห่งจิต (ที่จริงรู้สึกเหมือนมีแรงดึงดูด กระแสไฟฟ้าในกายตน ที่สามารถส่งสื่อให้ผู้อื่นได้ค่ะ) แต่พ่อบ้านให้ทำสมาธิ ดิฉันกลับรู้สึกเหมือนวูบหลับทุกที ครั้งล่าสุดดิฉันจึงพยายามนอนให้เพียงพอ ไม่ทานมาก เพื่อที่จะได้ไม่รู้สึกวูบหลับในขณะที่ทำสมาธิอีก แต่ปรากฏว่าไม่ช่วยอะไรเลย เพียงไม่ถึง ๕ นาที รู้สึกเหมือนหลับ นิ่ง ดิ่งลึก และเมื่อรู้สึกตัวอีกที เหมือนแรกตื่นคือ รู้สึกตัวก่อน แต่ต่ายงหลับอยู่ในสภาพการนั่งสมาธิ (ทั้งนี้ เานั่งกันเป็นหมู่คณะ หลายคนนะค่ะ) ไม่ทราบว่า นี่เรียกว่าอาการตกง่วงหรือไม่ และเป็นสิ่งที่ถูกหรือไม่สำหรับการทำสมาธิ รบกวนขอคำชี้แนะด้วยค่ะ

ตอบ

อย่างนี้เรียกว่า นั่งสมาธิแล้วหลับไป ก็สบายดีเหมือนกัน

คำถามที่ ๑๑๑

อ.วศินครับ เคยอ่านพระอานนท์พุทธอนุชา ชอบมากๆ ครับ พอถึงตอนความรักความร้ายที่นางโกกิลาดกหลุมรักพระอานนท์ มีตอน “โกกิลาผู้ประหารกิเลส” ที่กล่าวว่า แลแล้วพระอานนท์ก็กล่าวว่า “น้องหญิง ชีวิตนี้เริ่มต้นด้วยเรื่องที่น่าละอาย ทรงตัวอยู่ด้วยเรื่องที่ยุ่งยากสับสน และจบลงด้วยเรื่องเศร้า อนึ่ง ชีวิตนี้เริ่มต้นและจบลงด้วยเสียงคร่ำครวญ เมื่อลืมตาขึ้นดูโลกเป็นครั้งแรก เราก็ร้องไห้ และเมื่อจะหลับตาลาโลก เราก็ต้องร้องไห้อีก หรืออย่างน้อยก็เป็นสาเหตุให้คนอื่นหลังน้ำตา เด็กร้องไห้ พร้อมด้วยกำมือแน่น เป็นสัญลักษณ์ว่าเขาเกิดมาเพื่อจะหน่วงเหนี่ยวยึดถือ แต่เมื่อหลับตาลาโลกนั้น ทุกคนแบมือออกเหมือนจะเตือนให้ผู้อยู่เบื้องหลังสำนึก และเป็นพยานว่า เขามีได้เอาอะไรไปเลย”

ขออนุญาตถาม ตรงเรื่องน่าละอายที่กล่าวถึงนี้ หมายถึงเรื่องอะไรครับ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

เรื่องที่น่าละอายในความหมายนี้ หมายถึงเรื่องเมถุน ซึ่งเป็นเรื่องหยาบ และเป็นเรื่องต้องปกปิดกระทำ สิ่งนี้ทำให้เราเกิดมา ในสายตาของผู้สละโลกแล้ว ท่านมองเป็นเรื่องน่าละอาย

คำถามที่ ๑๑๒

รบกวนถามครับ พระรับบาตรได้ไม่เกิน ๓ บาตรจริงหรือครับ ถ้าเกิน ผู้ให้กับผู้รับจะบาปไหมครับ เพราะทุกวันนี้เห็นเอารถกระบะมาขนของที่ผู้คนใส่บาตร ซึ่งเยอะมากๆ ขอความกระจ่างครับ ขอบคุณครับ แล้วถ้ารับบาตรได้แค่ ๓ บาตร คนที่อยากจะใส่บาตรซึ่งมีมากจะทำอย่างไรครับ

ผมได้ฟังซีดี พระอานนท์พุทธอนุชา แล้วชอบมากๆ อยากทราบว่ามีซีดีพุทธประวัติเรื่องอื่นๆ อีกไหมครับ แล้วจะหาซื้อได้ที่ไหนครับ ขอขอบคุณครับ

ตอบ

มีพระวินัยที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ว่า พระภิกษุไม่ควรรับบิณฑบาตเกิน ๓ บาตร เนื่องจากไม่ทรงส่งเสริมให้พระภิกษุเลี้ยงตนด้วยความโลภ หากรับเกิน ๓ บาตร ผู้รับจะต้องอาบัติปาจิตตีย์ เพราะตนยอมทราบดีว่าเกินแล้ว ก็ไม่ควรรับอีก ส่วนผู้ใส่บาตรจะทราบหรือไม่ก็ตาม ไม่ถือเป็นบาป แต่ก็ไม่ควรใส่บาตรหากเห็นว่ายากเกินไปแล้ว เพราะเสียประโยชน์ ไม่ได้ประโยชน์อะไร เอากลับไปรับประทานเองยังจะเกิดประโยชน์กว่า

ตอนผมบวชอยู่ ไม่เคยรับเป็นบาตรที่ ๒ บาตรเดียวก็ยังไม่เต็มเลย ถึงใครจะขอใส่บาตรเพิ่มอีกก็ไม่รับ กลับวัดเลย ในช่วงเทศกาลเคยเห็นพระท่านเอาอาหารที่รับบาตรมาลั่นเหลือ เด็กวัดก็ไม่อยากจะทานแล้ว เอาไปเททิ้งบูดเน่ามากมาย น่าเสียดายเด็กๆ ของเรายังอดอยากจนอีกมากมาย ถ้าอยากทำบุญ น่าจะเอาไปสงเคราะห์คนที่เขาขาดแคลน จะเกิดประโยชน์กว่า

ผลงานของผมยังมีเรื่องผู้สละโลก, ลีลากรรมของสตรีสมัยพุทธกาล, พุทธจริยา เป็นต้น ลองสอบถามไปทางชมรมกัลยาณธรรม ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓ หรือหาฟังในอินเตอร์เน็ตก็ได้

คำถามที่ ๑๑๓

สวัสดิ์คะท่านอาจารย์ มีเรื่องขอปรึกษาหน่อยคะคือว่า บ้านที่อยู่ ทุกวันนี้เป็นบ้านเช่า เช่ามาประมาณ ๑ ปีกว่าคะ ก็อยู่มาไม่มีอะไร มีอยู่วันหนึ่งประมาณต้นปีเพื่อนมาเที่ยวบ้าน พอเข้าบ้านปุ๊บ เพื่อน ก็มีสีหน้าเปลี่ยนไป บอกว่าให้ไปทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เจ้าที่ด้วยนะ

หลังจากนั้นผ่านมาเมื่อประมาณอาทิตย์กว่าๆ เพื่อนลูกสาวมาที่บ้าน มาค้างคืนด้วย ๒ ครั้ง (ในครั้งแรกกับครั้งที่ ๒ ห่างกันไม่ถึงเดือน) หลังจากที่เพื่อนลูกสาวกลับบ้านแล้วก็ถามว่า บ้านแม่เคยมีคนผูกคอตายไหม เพราะว่าวิญญูณตามมาที่บ้านหนู เข้าสิงบอกให้รู้ว่าเขาตายที่ห้องนี้ ผูกคอตายด้วยเชือกเส้นใหญ่ ทรมานมาก เขามาสื่อให้เห็นภาพที่เขาตาย หนูก็เลยมาบอกแม่ให้ทำบุญให้กับวิญญูณนี้ด้วย ตกลงวันจันทร์ที่ ๑๖ กันยายน ที่บ้านก็ไปทำบุญให้วิญญูณตนนี้ มีคำถามคะ

๑. เรื่องแบบนี้ที่วิญญูณมาหา ต้องการอะไรคะ
๒. ควรทำอย่างไรที่จะช่วยให้วิญญูณไม่ทุกข์ทรมาน
๓. ที่วิญญูณมาบอกให้รู้แบบนี้แสดงว่าเขาต้องการอะไรหรือไม่ พอรู้ก็จิตตกไปเหมือนกัน คือว่าหนูก็กลัวเหมือนกันคะว่า ไม่กล้าอยู่บ้านคนเดียว ซึ่งเมื่อที่ผ่านมาอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืน ดีๆ ก็อยู่ได้ แต่เดี๋ยวนี้กลัวมาก ขึ้นนอนแต่หัวค่ำ ไม่กล้าลงมาเข้าห้องน้ำอีกเลย ควรทำอย่างไรดีคะ

ขอบพระคุณล่วงหน้าคะอาจารย์

ตอบ

ควรทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้เขาไปตามโอกาสที่มี ไม่จำเป็นต้องทราบว่าเขาสื่อเพื่ออะไร เขามาสื่อ แสดงว่าหวังให้เราอุทิศบุญให้ และ

เห็นว่าเราอยู่ในฐานะที่จะสงเคราะห์เขาได้ หากทราบชื่อ ก็ให้ระบุชื่อ เจาะจงไปเลยครับ ไม่ต้องกลัวเขา เขากำลังตกทุกข์ลำบาก จึงมาขอพึ่งเรา การปฏิบัติภาวนา จะช่วยให้เขาพ้นทุกข์ได้ และขอให้สวดมนต์แผ่เมตตา บทสวดกรณียเมตตสูตร เหมาะกับกรณีนี้มาก และเป็นของเก่าที่พระพุทธองค์ทรงแนะไว้ เขาเห็นว่าเราฟังได้ จึงมาสื่อให้ช่วย จงเมตตา อย่ากลัวเขา

คำถามที่ ๑๑๔

๑. เมื่อเราตั้งใจรักษาศีลให้บริสุทธิ์ตลอดชีวิต เราต้องรักษาศีลนานแค่ไหน ถึงจะบอกกับตัวเองได้ว่า ศีลเราบริสุทธิ์แล้ว เรามีอะไรเป็นเกณฑ์วัดครับ

๒. ตลอดชีวิตที่ผ่านมาได้ทำผิดศีลไว้มาก แต่ถึงแม้เราจะกลับใจรักษาศีลตลอดชีวิตแล้ว กรรมที่ผ่านมาก็ยังต้องใช้ ถูกต้องไหมครับ แล้วจะมีโอกาสได้เป็นอริยบุคคลไหมครับ

ปล. ผมนับถือศาสนาอื่นตั้งแต่เกิด ฟังจะศึกษาธรรมะของศาสนาเมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมา ยอมรับครับว่าเมื่อก่อนมีแต่มีจกหาปฏิฐิ จึงมีแต่ความทุกข์ เดียวนี้มีสัมมาปฏิฐิแล้ว และตั้งใจจะเป็นอริยบุคคลในชาตินี้ ขอคำแนะนำด้วยครับ ขอบพระคุณครับ

ตอบ

การรักษาศีลให้บริสุทธิ์ ไม่ได้ขึ้นกับระยะเวลาว่านานเท่าใด แต่ขึ้นอยู่กับ การประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง เมื่อไม่ทำผิดศีลก็ถือว่า มีศีลบริสุทธิ์ในขณะนั้นแล้ว ไม่ผิดศีลคือไม่ละเมิดองค์ของศีล (เช่น ข้อปาณาติบาต มีองค์ ๕ คือ สัตว์มีชีวิต ๑ รู้ว่าสัตว์มีชีวิต ๑ เจตนา จะฆ่า ๑ พยายามฆ่า ๑ และสัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น ๑ อย่างนี้

เรียกว่า ศีลฆาต ถ้าทำไม่ครบองค์ เช่น สัตว์ไม่ตาย หรือการเบียดเบียน สัตว์ เตะสุนัขเล่น อย่างนี้ศีลไม่ขาด แต่ต่างและพริ้วไป) หากดี กว่านั้นคือ ประพฤติตามกุศลกรรมบถ ๑๐ ซึ่งเป็นศีลสำหรับการ ปฏิบัติธรรม ซึ่งคุมจิตใจด้วย เมื่อกลับใจมาสัมผัสมาทิวฐิ รักษาศีล ให้บริสุทธิ์ ผลกรรมที่ไม่ดีในอดีตคงตามมาบ้าง แต่อันสงส์ของการ ประพฤติดีมีศีลมีธรรม ก็ช่วยบรรเทาวิบากให้เบาบางไปได้มาก ย่อมมี โอกาสเป็นพระอริยบุคคลได้หากดำเนินตามอริยมรรคมีองค์ ๘ มีทาน ศีล ภาวนา และเจริญศีล สมาธิ ปัญญา ให้แน่นแน่ แต่ปุถุชนนั้น จะยืนยันจิตใจตัวเองว่าจะไม่ทำผิดอีกนั้นเป็นไปได้ยาก ขอให้คุณ ตั้งใจให้กำลังใจตัวเอง หากมีผลพลั้งทำผิดพลาดไปก็ขอให้สำรวจม ระวังใหม่ หากคุณมีสัจจะ และมีความเพียรด้วยปัญญา เชื่อว่าตัวเรา จะตั้งใจรักษาศีล จะเจริญภาวนาตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ไม่ทำสิ่งผิด ศีลผิดกรรม ต่อไปก็ต้องสำเร็จถึงฝั่ง ดังที่หวังไว้แน่นอน ขออนุโมทนา

คำถามที่ ๑๑๕

ขอรบกวนเวลาหน่อยนะคะ คือว่า ที่บ้านมีพระบูชาอยู่หลายองค์ มาก ตั้งแต่สมัยคุณแม่ท่านยังดีอยู่ค่ะ แม่เขาบูชาพระและตั้งไว้บน ที่สูงๆ บนตู้เสื้อผ้าด้านบนสุดนะคะ แล้วทีนี้เวลาที่ดิฉันจะไหว้พระบูชา ก็ต้องปีนบันไดขึ้นไปไหว้ค่ะ ทีนี้ป่วยมีโรคประจำตัวอยู่ค่ะ ต้อง ทานยาแล้วพอขึ้นไปสวดๆ เกิดหัลบกลางอากาศค่ะ ดิฉันก็เลยคิดว่า ทำเป็นห้องพระ ย้ายท่านลงมาด้วยการซื้อโต๊ะหมู่บูชามาชุดหนึ่ง แต่ ทีนี้คุณพ่อบอกว่าพระเขาให้ตั้งไว้สูงๆ ดิฉันก็เลยไม่ทราบตั้งให้อยู่ใน ระดับไหนคะถึงจะได้ค่ะ และเวลาย้ายท่านลงมาวางที่ใหม่ต้องดูฤกษ์ ยาม เวลา ทิศ ไหมคะ กลัวจะชงกับแม่ที่นอนป่วยมากอยู่นะคะ

ตอบ

พระวางอยู่สูงก็ไม่ใช่เป็นไร ไม่ต้องปีนขึ้นไปไหว้ก็ได้ ตัวอย่างเราไปไหว้พระแก้วมรกต ท่านอยู่สูง เราก็มองไหว้ที่อยู่พื้นได้ ไม่ต้องปีนเสี่ยงอันตราย แต่ถ้าคุณต้องเปลี่ยนดอกไม้ จตุรูปเทียนอยู่เป็นประจำ การทำโต๊ะหมู่บูชาก็เป็นทางออกที่ดี เขาก็ทำกันส่วนใหญ่ ไม่ผิดอะไรครับ

ในพระพุทธศาสนาไม่มีฤกษ์ยาม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

คำถามที่ ๑๑๖

อาจารย์คะ ตาที่ ๓ คืออะไรในศาสนาพุทธคะ ขอขอบคุณค่ะ

ตอบ

ในเถรวาท มี ๓ ตา คือ ทุกขตา อนิจจตา และอนัตตตา ตาที่สามนั้นก็หมายถึง อนัตตตา ความไม่มีตัวตน แต่ในทางอื่นที่อธิบายไว้มีหลายปริยาย เช่น ตาแห่งปัญญา เป็นต้น ไม่ควรสนใจตั้งใจเจริญตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ดีกว่า

คำถามที่ ๑๑๗

อาจารย์คะ ในปัจจุบันมีพระสงฆ์บางรูปตามที่เป็นข่าว คือไม่สามารถเอาชนะใจตนเองได้ในข้อรักษาพรหมจรรย์อยากทราบว่าเป็นสมัยพุทธกาล นอกจากมีการบัญญัติพระวินัยไว้ให้ต้องปาราชิกแล้ว ยังได้กล่าวต่อไปไหมคะว่า บุคคลเหล่านี้จะมีชีวิตเป็นอย่างไรในอนาคต และภพหน้า และหากตลอดระยะเวลาที่ครองผ้ากาสายะมา มีเคยประพฤติผิดพระธรรมวินัยเลย ตลอด ๑๐ ปี แต่มาพ่ายแพ้

ให้กับกิเลสเพียง ๑ ครั้ง ด้วยการประพาศติผิตพรหมจรรย์ ดังนั้น
ความดีที่ผ่านมาเป็นโมฆะหรือเปล่าคะ แล้วเขาต้องไปใช้กรรมใน
นรกไหมคะ และขุมไหนคะ

ตอบ

ในพระธรรมวินัย นอกจากปรับอาบัติปาราชิกแล้ว ก็ไม่แสดงโทษ
อื่นใด แต่มีกล่าวไว้ว่า หากต้องปาราชิกแล้ว ออกมาเป็นเพศฆราวาส
กลับตัวกลับใจ ประพาศติชอบธรรม ตามอริยมรรคมีองค์ ๘ ยังสามารถ
ไปสูคติภพได้ และสามารถบรรลุนิพพานได้ถึงขั้นพระอนาคามี ส่วนการ
ปาราชิกนั้นจะบาปมากน้อยแค่ไหน ก็ขึ้นกับเรื่องที่เกิดหรือละเมิดนั้น
เช่น หากฆ่าคนก็บาปมาก เพราะเป็นปาณาติบาต

กรณีของการทำความดีมาต่อเนืองนั้น ความดีก็ส่วนความดี
ไม่โมฆะ ให้ผลเป็นความดี ช้าหรือเร็วก็แล้วแต่เหตุปัจจัย ส่วน
ความชั่วย่อมนำให้ผลเป็นความทุกข์ ตามเหตุที่ทำมาเสมอ ตกนรก
ขุมไหน ก็ดูที่บาปเรื่องไหน

คำถามที่ ๑๑๘

อาจารย์คะ ไปเห็นพฤติกรรมพระเล่น Net Skyp ไปต่างประเทศ
เที่ยวจัดทัวร์ หมุดศรัทธา ไม่อยากไปวัด กินแล้วนอน แล้ว net
โยมสีกามากกว่า และเป็นกันมาก อาจารย์เป็นผู้ใหญ่มีธรรมะสอนใจ
คนที่หลงหน่อยค่ะ

ตอบ

เพื่อไม่ให้เกิดวิฤตศรัทธาในพระสงฆ์ชาวพุทธฝ่ายคฤหัสถ์จะต้องสร้างแนวคิดใหม่ คือ คิดเสียใหม่ให้ตรงตามความเป็นจริงว่าพระภิกษุสามเณร ก็คือผู้ที่เข้ามาบวชด้วยตั้งใจจะศึกษาเล่าเรียนและตั้งใจจะทำความดีและเป็นผู้ที่ฝึกฝนเพื่อจะเป็นคนดี แต่บางทีก็ไปไม่รอดหรือไปไม่ไหวและได้ทำความผิด ทำความเสียหายอะไรต่างๆ ไม่ใช่ว่าดีสมบูรณ์แล้วอย่างที่คนส่วนมากคิด

ขอให้ท่านเข้าหาพระธรรมก่อน ยึดพระธรรมเป็นหลักเอาไว้ เมื่อท่านรู้สึกว่าคุณได้พระธรรมเป็นที่พึ่ง เป็นหลักเอาไว้แล้ว ท่านก็จะไม่หวั่นไหวในเรื่องของศาสนา ไม่ว่าใครจะเป็นอย่างไร ท่านก็ยังคงนับถือศาสนาได้อยู่นั่นเอง เพราะว่าตัวศาสนาที่แท้จริงก็คือพระธรรม

คำถามที่ ๑๑๙

กราบสวัสดีค่ะท่านอาจารย์ คำว่า **บารมีธรรม** หมายถึงอะไรหรือคะ เคยไปเข้าคอร์สภavanaค่ะ วันที่ ๖ เตรียมนอน แต่ทำยังไงก็นอนไม่หลับ เพราะเกิดสภาวะเหมือนเราเปิดปิดไฟ ตรงบริเวณกลางลำตัว เกิด ดับ (เร็วมาก และซ้ำๆ) ทั้งบริเวณลำตัวค่ะ สภาวะนี้เกิดขึ้นอยู่ ๒ วันค่ะ อยากทราบว่า การเกิดดับแบบนี้ คือการเกิดดับในวิปัสสนาญาณหรือเปล่าคะ

กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ

บารมีธรรม คือ คุณความดีที่ได้บำเพ็ญมา ส่วนในสภาวะต่างๆ ที่คุณประสบนั้น ผมไม่ทราบ ปฏิบัติไปเกิด วันหนึ่งก็หมดสงสัยเอง

คำถามที่ ๑๒๐

ทุกขีในอริยสัจ หมายถึงรวมถึงทุกขีในขันธห้าและทุกขีในไตรลักษณ์ ทั้งหมดใช่หรือไม่คะ หากเป็นเช่นนั้นสมุทัยของทุกขีทั้งหมดมีเพียง ต้นหาเท่านั้น ใช่ไหมคะ

ตอบ

ไม่ใช่ ทุกขีในไตรลักษณ์ต่างหากที่คลุมเอาความทุกข์ทุกระบบไว้ สมุทัยอริยสัจทรงแสดงกิเลสว่าเป็นเหตุแห่งทุกขี โดยยกเอาต้นหา ๓ มาเป็นแม่บทหรือมาเป็นตัวอย่าง

คำถามที่ ๑๒๑

“แค่คิดก็ผิดแล้ว” มีพระธรรมวินัยข้อใดที่สามารถยกเป็นตัวอย่าง อธิบายความหมายของข้อความนี้ให้ได้ชัดเจนขึ้นบ้างไหมคะ

ตอบ

คำพูดนี้ไม่เกี่ยวกับวินัย แต่เกี่ยวกับพระธรรม ความคิดเป็น มโนกรรม คิดดีก็เป็นมโนสุจริต คิดไม่ดีก็เป็นมโนทุจริต มโนทุจริต ในอกุศลกรรมบถ คือ โลกอยากได้ของผู้อื่น พยาบาทปองร้ายผู้อื่น เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม ที่ตรงกันข้ามก็เป็นมโนสุจริต จัดเป็น กุศลกรรมบถฝ่ายมโนกรรม พระพุทธเจ้าเคยตรัสกับพระจุนทะว่า “เพียงแต่คิดจะทำความดีก็ดีมากแล้ว ไม่ต้องกล่าวถึงว่า จะต้องทำ ด้วยกายหรือด้วยวาจา”

คำถามที่ ๑๒๒

สติกับมหาสติ แตกต่างกันอย่างไรมีเปรียบเทียบในพระบาลีไว้บ้างไหมคะ กราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ด้วยความเคารพอย่างยิ่งค่ะ

ตอบ

คิดว่าเหมือนกัน เพียงแต่ถ้าจะแปลตามพยัญชนะ มหาสติแปลว่า มีสติมากขึ้น ในพระไตรปิฎกมีกล่าวถึงสติปัฏฐานสูตร และมหาสติปัฏฐานสูตร ความหมายที่ต่างกันก็เพียงว่า สติปัฏฐานสูตรเล็กกับสูตรใหญ่ มหาสติปัฏฐานสูตรมีรายละเอียดมากกว่า แต่ใจความสำคัญมีเหมือนกัน

คำถามที่ ๑๒๓

อาจารย์ครับ ผมเคยฟังธรรมะจากหลวงพ่อบุญมาว่า พอนาคเข้าโบสถ์จะบวช ก่อนจะเสร็จพิธี พระอุปัชฌาย์ต้องให้นิสสัย ๔ ก่อน ผมสงสัยว่า นิสสัย ๔ คืออะไรครับ แล้วคฤหัสถ์ควรจะต้องมีด้วยไหมครับ

ตอบ

นิสสัย ๔ พระอุปัชฌาย์จะให้เมื่อบวชเสร็จแล้ว เป็นพระใหม่แล้วยังอยู่ในโบสถ์นั่นเอง นิสสัยในที่นี้หมายความถึง ปัจจัยเครื่องอาศัยของบรรพชิต คือ ปัจจัย ๔ นั่นเอง ท่านจะบอกว่าผู้บวชแล้ว

๑. ต้องอาศัยบิณฑบาตเลี้ยงชีพ
๒. ต้องอาศัยบังสุกุลจีวรเป็นอยู่
๓. ต้องอาศัยรุกขมูล คือโคนไม้เป็นอยู่

๔. ต้องอาศัยขาดองกับน้ำมูตรเน่าเป็นอยู่ หมายถึงผลไม่ดองกับน้ำปัสสาวะเป็นยา

ทั้ง ๔ อย่างนี้เรียกว่า นิสสัย ๔ แต่มีข้อยกเว้นว่าเรื่องบิดนทาตเรื่องจิ๋ว ถ้ามีผู้นำมาถวายก็รับได้ เรื่องเสนาสนะถ้ามีผู้ทำถวายก็อยู่ได้ จะทำอยู่เองก็ได้ เช่น กระท่อมในป่า เป็นต้น สำหรับยานั้นถ้ามียาอย่างอื่นก็ใช้ได้

พร้อมๆ กับที่ให้นิสสัยนั้น ท่านจะบอก **อกรณียกิจ ๔** ด้วย อกรณียกิจ แปลว่า สิ่งที่บรรพชิตไม่ควรทำ ถ้าทำเข้าเป็นอาบัติปาราชิก

๑. เสพเมถุน

๒. ลักทรัพย์

๓. ซ้ำคน

๔. พุดอวดอุตตริมนุสสธรรมที่ไม่มีในตน

ทั้ง ๒ อย่างรวมกัน คือ นิสสัย ๔ กับอกรณียกิจ ๔ เรียกว่า **อนุศาสน์ ๘** พระอุปัชฌาย์จะต้องให้ทันทีที่บวชเสร็จท่ามกลางสงฆ์นั่นเอง

คฤหัสถ์จำเป็นต้องมีอยู่แล้ว คือ อาหาร เสื้อผ้า บ้านเรือนที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

คำถามที่ ๑๒๔

เคยได้ยินคำร้อยกรองชุดหนึ่งว่า เป็นการว่ายยืมได้ไม่ต้องฝัน แต่จำได้ไม่หมดครับ อาจารย์กรุณาช่วยเติมเต็มให้ผมด้วยครับ ใครเป็นคนแต่งครับ ผมว่าคำประพันธ์ชุดนี้จะช่วยคนที่กำลังประสบทุกข์ได้เหมือนกันนะครับ หรืออาจารย์เห็นว่อย่างไรครับ

ตอบ

เป็นการถ่ายยืมได้ไม่ต้องฝัน เมื่อซีพีขึ้นเหมือนบรรเลงเพลงสวรรค์ แต่คนที่เขาสมนิยมกัน ต้องใจมันยืมได้เมื่อภัยมา

ทราบว่าเป็นบทกลอนโดยพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ทราบมาอีกว่าท่านแปลมาจากภาษาอังกฤษ แต่ภาษาอังกฤษว่าอย่างไรผมไม่เคยพบ เห็นด้วยกับคุณที่ว่าช่วยคนที่กำลังประสบทุกข์ให้มีจิตใจมั่นคง คิดต่อสู้กับความทุกข์ยากลำบาก เพื่อผ่านพ้นอุปสรรคไปให้ได้ ผมขอถามสุภาวดีในชาดกบทหนึ่งว่า ผู้ที่มีธรรม ๓ อย่างนี้ ย่อมผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ คือ ๑. ความกล้าหาญ ๒. ความขยันหมั่นเพียร ๓. ปัญญา (จากตโยธรรมชาดก)

คำถามที่ ๑๒๕

สงสัย คนที่เกิดมาแล้ว ทำไมระลึกชาติไม่ได้ครับ

ตอบ

ที่ระลึกชาติได้ก็มีแต่ส่วนมากระลึกชาติไม่ได้ เพราะเหตุต่างๆ ไม่เหมือนกัน เช่น ไม่ได้บรรลุอุปเพนิวาสนุสสติญาณมาก่อน หรือว่าไม่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ทันทีที่ตายจากมนุษย์ไปแล้ว (โปรดอ่านรายละเอียดในเรื่อง “หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด” ของ วศิน อินทสระ สำนักพิมพ์ธรรมดา หรือชมรมกัลยาณธรรมจัดพิมพ์)

คำถามที่ ๑๒๖

ขออาจารย์ได้โปรดขยายความคำว่า “ความสุขอยู่ที่ความพอใจ”
ขอบคุณครับ

ตอบ

ข้อความนี้ตรงกับพระพุทธพจน์ที่ว่า “ตมฺหิ สุขํ ยา อิตฺตเรณ” แปลว่า ความพอใจตามมีตามได้ทำให้เกิดสุข เรามาถือเอาความว่า ความสุขอยู่ที่ความพอใจ ขยายความว่า ไม่ว่าเราจะอยู่ที่ใด เป็นอะไร ทำอะไร ถ้าเราพอใจก็ทำให้เรามีความสุข คนอยู่บนปราสาท ๗ ชั้น ถ้าไม่พอใจก็หาความสุขไม่ได้ คนอยู่กระท่อมม่น้อยปลายนาหรือในป่า ในเขา ถ้าพอใจก็มีความสุขได้ เรื่องอื่นๆ ก็ทำนองเดียวกัน เพราะฉะนั้น จึงควรหัดพอใจสิ่งที่เรามีเราเป็นตามสภาพของเรา เมื่อไม่มีสิ่งที่เราพอใจก็ให้พอใจสิ่งที่เรามี ผมคิดอยู่เสมอว่า กินได้ ถ้ายได้ เดินได้ นอนได้ เท่านั้นก็พอแล้ว ชีวิตไม่ต้องการอะไรมาก ใจเราเที่ยวไขว่คว้าไปเอง ฯลฯ

บางคนอาจแย้งว่า คิดอย่างนี้ไม่ก้าวหน้า เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนและสังคม ตอบว่า อันนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งต่างหาก ซึ่งเราอาจต้องพูดกันอีกยาว ที่พูดมาข้างต้นนี้ เพียงเพื่อขยายความคำว่า “ความสุขอยู่ที่ความพอใจ” (โปรดอ่านเรื่อง “ปัญหาน่าสนใจทางพระพุทธศาสนา” ของวศิน อินทสระ ซึ่งมีปัญหาทำนองนี้อยู่ด้วย สำนักพิมพ์ธรรมดา พิมพ์จำหน่าย ๐๒ - ๘๘๘ - ๗๐๒๖)

คำถามที่ ๑๒๗

กราบเรียนถามอาจารย์ค่ะว่า **อิฉฉาวิฆาตะ** คืออะไรคะ เคยได้ยินจากไหนก็จำไม่ได้แล้วค่ะ ฟังดูเพราะดีค่ะ แต่ดิฉันคิดว่าน่าจะเป็นสิ่งไม่ดีมากกว่า เพราะอิฉฉาไม่ดี แต่คำว่า วิฆาตะ ดิฉันก็เดาว่าคงจะเป็นคำเดียวกับพิฆาตเช่นฆ่า รวมกัน ๒ คำนี้ก็น่าจะกลับเป็นดีเดาทั้งนั้นเลยคะ ดิฉันไม่ทราบว่าคะค้นได้ที่ไหน แต่คิดว่าถ้าจะให้แนกก็ถามผู้รู้คือท่านอาจารย์ดีกว่าคะ รบกวนด้วยคะ กราบขอบคุณค่ะ

ตอบ

อิฉฉาวิฆาตะ แปลว่า พลาดจากสิ่งที่ต้องการ อิฉฉา แปลว่า ความต้องการ วิฆาตะ แปลว่า พลาด รวมกัน ๒ ศัพท์ แปลว่า พลาดจากสิ่งที่ต้องการ เป็นคำย่อของข้อความที่ว่า “ปรารถนาสิ่งใดแล้วไม่ได้สิ่งนั้นก็เป็ทุกข” มีพระพุทธพจน์ว่า “*ยมปิจุฉฺฉ น ลภติ ตมปิ ทุกขํ*” ปรากฏในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ที่ว่าด้วยทุกข์

คำถามที่ ๑๒๘

สวัสดิ์ค่ะอาจารย์ ในบทแม่เมตตาส่วนหนึ่งเอ่ยว่า ให้สุข ๓ อย่าง ล้น ให้ลูถึงนิพพานพลัน หมายถึง สุขอะไรบ้างคะ ดิฉันก็คิดเอาเองว่า สงสัยจะสุขในโลกนี้ ในโลกหน้าและสุขสูงสุดคือนิพพาน แต่ก็มีความให้ลูถึงนิพพานพลันอยู่แล้ว เลยไม่แน่ใจคะ แล้วทำอย่างไรจะถึงสุขเหล่านี้คะ กราบขอบคุณค่ะ

ตอบ

ผมไม่เคยได้ยินคำนี้ ถ้าจะให้สันนิษฐานก็สันนิษฐานว่า สุขกายสบายใจและสันติสุขซึ่งหมายถึงนิพพาน ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า

“นตฺถิ สฺนตฺติปริ สุขํ สุขอื่นํยิํกว่าความสงบไม่มี” ในที่นี้หมายถึง นิพพาน นั้นเอง

คำแผ่เมตตามีหลายแบบ สุดแล้วแต่สำนักไหนจะแต่งอย่างไร ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน ที่จะให้ถึงสุขเหล่านั้นได้ ก็ต้องปฏิบัติตาม ภาวนา ๔ คือ

๑. กายภาวนา แปลว่า อบรมกายให้ดี หมายถึง การใช้ปัจจัย ๔ ให้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมาย

๒. สីลภาวนา การอบรมศีล คือประพฤติกาย วาจาให้อยู่ในสุจริต

๓. จิตตภาวนา การอบรมจิต คือทำจิตให้สงบ ให้เจริญด้วยคุณธรรม

๔. ปัญญาภาวนา อบรมปัญญาให้รู้เห็นสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง

คำถามที่ ๑๒๙

เรียนถามอาจารย์ครับว่า ทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะ ดีครับ ถ้ามีสติสัมปชัญญะดีอยู่บ่อยๆ จะทำให้มีปัญญาดีหรือเปล่า ครับ กราบขอขอบคุณครับ

ตอบ

อันที่จริง สัมปชัญญะเป็นตัวปัญญาอยู่แล้ว มีสติเข้ามาทำให้ รอบคอบ รู้จักยับยั้งชั่งใจ โบราณจึงว่า ผู้ที่มีสติปัญญาดี สติกับความ ไม่ประมาทเป็นธรรมที่ใช้แทนกันได้ ท่านจึงกล่าวว่า ความไม่ประมาท คือ การอยู่โดยไม่ปราศจากสติ สติอวิปฺปวาโส อปฺปมาโท นาม คนที่มี ปัญญามากเกินไปโดยไม่มีสติควบคุม ก็จะหุนหันพลันแล่น เหมือน รถที่วิ่งเร็วแต่เบรคไม่ดี อาจจะตกข้างทางหรือตกเหวได้ ท่านใช้คำว่า

“เล่นเกินไป (อติธำวันโต)” ในพระพุทธรูปจันบางแห่งตรัสว่า “กระแสวิเลสอันใดในโลก สติเป็นทำนบป้องกันกระแสวิเลสเหล่านั้น (ยานิไสตานิ โลกสมมี สติ เตสํ นิวารณั)” และกิเลสเหล่านั้นจะเสียได้ด้วยปัญญา ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก ปัญญาเป็นรัศมีของนรชน ได้ปัญญาแล้วจะได้ความสุข (สุขโข ปญญาปฏิทาโก) ฯลฯ

การที่จะเป็นผู้มีสติปัญญาดี ก็ต้องอบรมสติปัญญาบ่อยๆ

คำถามที่ ๑๓๐

เรียนถามครับว่า ธรรมที่จะเลือกใช้ให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ ควรจะต่างๆ กันไป แล้วแต่จริตหรืออุปนิสัย และปัจจัยอื่นๆ ใช้ไหมครับ ผมเคยได้ยินคำว่า ธรรมอันมีอุปการะมาก ดูเหมือนจะในพระไตรปิฎกกระมังครับ หมายถึงอะไรครับ แล้วจะไม่เปลี่ยนไปตามเหตุปัจจัยด้วยหรือครับ กราบขอขอบคุณอาจารย์มากครับ

ตอบ

ธรรมที่มีอุปการะมากที่รู้กันทั่วไปก็คือ สติสัมปชัญญะ ปรากฏในพระไตรปิฎกอังคุตตรนิกาย ทุกนิบาต พระไตรปิฎกเล่ม ๒๐ หน้า ๑๑๙ และที่ฆนิกาย ปาฎิกวรรค พระไตรปิฎกเล่ม ๑๑ หน้า ๒๙๐

คำถามที่ ๑๓๑

กราบเรียน อจ.ที่เคารพ ใช้หลักกรรมข้อใดในการทำงานองค์กร และมีกุศโลบายอย่างไร หากทำงานเต็มที่แล้ว เจ้านายก็ยังคงตำหนิอยู่ ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในกลุ่ม ทำผิดพลาด (จำนวน ๕ คนรวมถึงข้าพเจ้า) หากคนใดคนหนึ่งทำงานผิดพลาด ก็จะไปด้วย ส่งผลให้ได้รับคำตำหนิเป็นบางครั้ง หรือบ่อยครั้ง ต้องปรับจิตอย่างไรคะ

ตอบ

ขอให้ตระหนักไว้เสมอว่า คนไม่ถูกตำหนิไม่มีในโลก (นตฺถิ โลกเอนินฺนทิตฺโต) คนที่ได้รับการสรรเสริญโดยส่วนเดียวก็ไม่มี คนที่ถูกติเตียนโดยส่วนเดียวก็ไม่มี เราอยู่ในโลกย่อมจะได้รับคำสรรเสริญบ้าง ถูกติเตียนบ้างเป็นธรรมดา เปรียบเหมือนเราลงไปในทะเลย่อมจะถูกคลื่นโลกธรรม ๘ เป็นคลื่นของโลก เรายังอยู่ในโลกก็ต้องถูกโลกธรรมกระทบกระทั่ง มีลาภ ยศ สรรเสริญ สุขบ้าง เสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์บ้าง อีกอย่างหนึ่ง ขอให้ถือสุภาสิตของพระปุณณมันตานี บุตรที่ว่า เขาดำดีกว่าเขาตีด้วยฝ่ามือ เขาตีด้วยฝ่ามือดีกว่าเขาตีด้วยท่อนไม้ เขาตีด้วยท่อนไม้ดีกว่าเขาแทงด้วยศัสตรา เขาแทงด้วยศัสตราดีกว่าเขาฆ่าให้ตาย เขาฆ่าให้ตายดีกว่าฆ่าตัวเอง เพราะมีบุคคลเป็นอันมากที่ต้องฆ่าตัวตาย มีคนอื่นมาฆ่าให้เสร็จโดยไม่ต้องพยายามเอง

คำถามที่ ๑๓๒

เคยได้ยินมาว่า ศาสนาพุทธจะมีอายุถึง พ.ศ. ๕๐๐๐ ปี จริงเปล่าครับ

ตอบ

มีข้อความในอรรถกถาบางแห่งพูดไว้อย่างนั้น แต่ตามพระพุทธพจน์ไม่เคยทรงพยากรณ์ว่าพุทธศาสนาจะตั้งอยู่ถึง ๕,๐๐๐ ปี มีแต่ตรัสว่า ถ้าภิกษุทั้งหลายเป็นอยู่โดยชอบ คือปฏิบัติตามมรรคมืองค์ ๘ อยู่โลกก็จะไม่ว่างจากพระอรหันต์ (นัย महाปรินิพพานสูตร พระไตรปิฎกบาลีเล่ม ๑๐) แสดงว่า พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงจำกัดอายุของพระพุทธศาสนาไว้

คำถามที่ ๑๓๓

พระผู้มีพระภาคทรงพระนามว่าเมตไตรย์ ต้องดูในพระไตรปิฎกเล่มไหนบ้างครับ ผมอยากทราบว่า ยุคพระผู้มีพระภาคทรงพระนามว่าเมตไตรย์ เป็นอย่างไรบ้างครับ ผมได้อ่านบางส่วนแล้วครับ พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ

[๔๘] ดูกรภิกษุทั้งหลาย ในเมื่อมนุษย์มีอายุ ๘๐,๐๐๐ ปี พระผู้มีพระภาคทรง พระนามว่าเมตไตรย์ จักเสด็จอุบัติขึ้นในโลก พระองค์เป็นอรหันต์ ตรัสรู้เองโดยชอบ ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เสด็จไปดีแล้ว ทรงรู้แจ้งโลก เป็นสารถี ผีกบฏที่ควรฝึกไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้จำแนกพระธรรม เหมือนตถาคตอุบัติขึ้นแล้วในโลกในบัดนี้เป็นอรหันต์ ตรัสรู้เองโดยชอบ ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ไปดีแล้ว

รู้แจ้งโลก เป็นสารถิณีที่บุตรที่ควรฝึกไม่มีผู้ยิ่งกว่า เป็นศาสดา
ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้จำแนก
พระธรรม พระผู้มีพระภาคพระนามว่าเมตไตรยพระองค์นั้น จักทรง
ทำโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ให้แจ้งชัดด้วยพระ
ปัญญาอันยิ่งด้วยพระองค์เองแล้ว ทรงสอนหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณ
พราหมณ์เทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม เหมือนตถาคตในบัดนี้ ทำโลกนี้
 พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ให้แจ้งชัดด้วยปัญญาอันยิ่ง
 ด้วยตถาคตเองแล้ว สอนหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณพราหมณ์เทวดาและ
มนุษย์ให้รู้ตามอยู่ พระผู้มีพระภาคพระนามว่าเมตไตรยพระองค์นั้น
 จักทรงแสดงธรรม งามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุด
 ทรงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์
 บริบูรณ์สิ้นเชิงเหมือนตถาคตในบัดนี้ แสดงธรรมงามในเบื้องต้น
 งามในท่ามกลางงามในที่สุด ประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ
 พร้อมทั้งพยัญชนะ บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง พระผู้มีพระภาคพระนามว่า
 เมตไตรยพระองค์นั้น จักทรงบริหารภิกษุสงฆ์หลายพัน เหมือน
 ตถาคตบริหารภิกษุสงฆ์หลายร้อย ในบัดนี้ฉะนั้น ฯ

ตอบ

ผมก็รู้มาเท่าที่คุณเขียนมาให้อ่านนี้แหละครับ

คำถามที่ ๑๓๔

ผมสงสัยว่า พระไตรปิฎก ทั้ง ๓ ฉบับนี้ มีข้อความพระไตรปิฎก ตรงกันหมดหรือไม่ครับ พระไตรปิฎก ทั้ง ๓ ฉบับ ที่ผมสงสัยคือ พระไตรปิฎก ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ, พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แล้วจะชื่อ พระไตรปิฎก ทั้ง ๓ ฉบับนี้ หาซื้อได้ที่ไหนครับ ขอขอบคุณที่ตอบครับ

ตอบ

ข้อความตรงกันบ้างไม่ตรงกันบ้าง สุดแล้วแต่คณะผู้แปล ฉบับมหามกุฏฯ ชื่อได้ที่มูลนิธิมหามกุฏฯ ส่วนฉบับมหาจุฬาฯ ชื่อได้ที่มหาจุฬารรณาคาร วัดมหาราชาตุ และฉบับสยามรัฐชื่อได้ที่กรมการศาสนา

คำถามที่ ๑๓๕

ความหมายของศัพท์ พุทธันดร, สัตบุรุษ, โอปปาติกะ, ทุกติ, สุคติ พุทธศาสนสุภาษิต คือ อะไรครับ

ตอบ

พุทธันดร คือ ช่วงที่ว่างจากศาสนาของพระพุทธเจ้าองค์ใด องค์หนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าจะเกิดขึ้นในช่วงนั้น **สัตบุรุษ** แปลว่า คนดี ภาษาบาลีเป็นสัปบุรุษ สัตบุรุษเป็นสันสกฤต **โอปปาติกะ** แปลได้ ๒ อย่าง อย่างหนึ่งหมายถึง ผู้ที่เกิดแล้วเติบโตเลยไม่ผ่านความเป็นตัวอ่อน (embryo) เช่น เทวดาและพวกสัตว์นรก เปเรต อสุรกาย เป็นต้น อีกความหมายหนึ่ง หมายถึงพระอนาคามี **ทุกติ** แปลว่าภูมิ

ที่ชั่ว **สุดติ** แปลว่าภูมิที่ดี **พุทธศาสนสุภาษิต** แปลว่า สุภาษิตทางพุทธศาสนา อาจเป็นพระพุทธรูปจนก็ได้ หรือคำของพระสาวกก็ได้

คำถามที่ ๑๓๖

กราบเรียนถามท่านอาจารย์ค่ะ การที่เราใช้สิทธิ์รับของต่างๆ มาตามสิทธิ์ที่ได้ โดยเราเองไม่ได้อยากได้ของสิ่งนั้น แต่เรารับมาเพื่อนำไปแบ่งปันคนที่ด้อยโอกาส ทำแบบนี้จะบาปไหมคะ ที่เรามีความโลภอยากได้

ตอบ

ไม่ใช่เป็นความโลภ แต่เป็นสิทธิ์โดยชอบธรรมที่คุณควรได้ ได้แล้วยังคิดถึงผู้อื่น เพื่อแผ่ผู้ด้อยโอกาส นำอนุโมทนา การได้รับตามสิทธิ์นั้น เป็นบุญของคุณ แต่รู้จักเอาบุญมาต่อบุญ เอาดีมาต่อดี นับว่าเป็นผู้มีปัญญา

คำถามที่ ๑๓๗

การเกิดเป็นเทพในสวรรค์ต้องทำความดีในโลกมนุษย์ แต่ทำไมบางคนกลายเป็นเทพเกเรในสวรรค์และบางคนเป็นเทพที่ดี เหตุเกิดจากอะไรถึงเป็นเช่นนั้นคะ

ตอบ

ก็เหมือนมนุษย์ บางคนเป็นคนชั้นสูง แต่ประพฤติไม่ดี บางคนเป็นคนชั้นต่ำ แต่ประพฤติดี

คำถามที่ ๑๓๘

กราบสวัสดิ์คีอะอาจารย์ หนูมีเรื่องรบกวนอาจารย์ค่ะ มีเพื่อนทักมาว่า การไปวัด กราบไหว้พระประธานในโบสถ์ เขาห้ามใส่ถุงเท้าไปกราบ จริงหรือไม่เจ้าคะ อีกทั้งยังบอกอีกว่า การถือศีล ๕ ถ้ารับแล้วเกิดวันไหนทำผิดศีล ก็ให้ขอถือใหม่ เป็นครั้งๆ ไป จริงหรือไม่คะอาจารย์ รบกวนเจ้าคะ

ตอบ

ข้อแรก ไม่จริงครับ สวมถุงเท้าได้ แต่รองเท้าไม่ควรอย่างยิ่ง
ข้อสอง จริงครับ ผิดข้อไหน ก็สมาทานใหม่เฉพาะข้อนั้น เพื่อการสำรวมระวังใหม่ ดีกว่าไม่รู้สึกสำนึกอะไร สมาทานเองได้เลยครับ ไม่ต้องไปขอจากพระ

คำถามที่ ๑๓๙

คิดถึงคนมีเจ้าของผิดศีลหรือว่าศีลพ่องใหม่คะ รบกวนด้วยค่ะ
ขอบคุณค่ะ

ตอบ

ไม่ผิดศีลหรอก แต่ว่าทำให้เป็นทุกข์ ถ้าอะไรมันทำให้เป็นทุกข์ ก็ดูสาเหตุของมัน แล้วกำจัดสาเหตุนั้นเสีย

คำถามที่ ๑๕๐

กราบสวัสดีอาจารย์คะ หนูมีเรื่องรบกวนถามคะ บุคคลที่บอกว่าถือศีล ๕ กราบสวดมนต์เช้า-เย็นเป็นกิจวัตร มีพระบรมสารีริกธาตุมาอยู่ที่ห้องพระที่บ้าน ลูกเข้าใจว่าบุคคลท่านนี้ช่างมีบุญยิ่งนัก แต่การอยู่กับสังคมาภายนอก กลับกลายเป็นคนพูดคำไหนไม่เป็นคำนั้น บอกว่าลืม หรือการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การคบหา ใจแฉกใจ ไม่มีในตัวบุคคลนั้น ลูกเลือกที่จะลดบทบาทการคบค้าสมาคม ถือว่าลูกทำถูกไหมคะ ลูกกลัวว่าถ้าคบด้วยก็ต้องมีการพูดถึงการกระทำแต่ละอย่างที่เขาทำ กลัวจะบาปติดปาก เพราะเขาปฏิบัติเยอะ หรือว่าคนที่เขาปฏิบัติเยอะๆ อยู่ในสังคมลำบากคะอาจารย์ กราบขอบพระคุณคะอาจารย์

ตอบ

บางคนเอาแต่พิธีกรรม แต่ไม่ได้เนื้อหาสาระของธรรมที่จะมาประพฤติปฏิบัติ บางคนเรียนธรรมะสูง แต่สัปปริสธรรม (ธรรมที่เกี่ยวกับมนุษยธรรม-มนุษยสัมพันธ์) หายหมด ผมจึงบอกไว้ว่าสันติสุขภายในสำคัญกว่าศีลภายนอก

การเลือกคบคน เป็นสิ่งที่ดี เป็นมงคลของชีวิต ควรพิจารณา

คำถามที่ ๑๕๑

ลูกไม่ได้ถือศีลครบทุกข้อ เพราะว่าในสังคมมันมีคนหลายประเภท หน้าที่การงาน บางครั้งก็ต้องโกหกเพื่อความสบายใจของหลายๆ ฝ่าย หรือการพูดที่อาจกระทบบุคคลอื่นบ้าง แต่ลูกไม่เคยเอาเปรียบใคร ไม่เคยทำให้ใครเดือดร้อนเพราะตัวเรา ให้อภัยก่อนนอน ยังไม่เพียงพอใช่ไหมคะอาจารย์

ตอบ

ให้พิจารณาถึงโกหกสีขาวคือ โกหกที่ทำด้วยเมตตา อันจะเป็นประโยชน์แก่คนอื่น ก็พอเห็นกันอยู่ กับการพูดจริงแต่ทำร้ายคนอื่น อย่างนั้นมันก็ไม่ดี ต้องใช้วิจารณญาณ โกหกบางอย่างมีโทษ บางอย่างไม่มีโทษ ให้อ่านจริยศาสตร์จะแนะนำเรื่องพวกนี้ไว้มาก ค่อยๆ ชัดเผลาไป ก็แล้วกัน อยู่ในสังคม รอดพ้นจากสิ่งไม่ดีได้ยาก ต้องมีสติมากๆ แล้วทุกอย่างจะดีขึ้นเอง

คำถามที่ ๑๔๒

อาจารย์คะ หนูมีเรื่องอยากจะขอคำแนะนำค่ะ หนูทำงานราชการ แต่ที่ทำอยู่รู้สึกว่างานมันหนักมาก หนักใจ ก็มาก
อยากลาออกหลายครั้ง แต่ทนเพราะคุณพ่ออยากให้ทำราชการ หนูควรทำอย่างไรดีคะ?

ตอบ

คุณลองหาช่องทางปรับเปลี่ยนย้ายหน้าที่ โดยยังรับราชการอยู่ ขอให้แก้ปัญหาได้นะ ในระหว่างที่ยังย้ายหรือปรับเปลี่ยนไม่ได้ ก็ขอให้ทำใจยอมรับ ตั้งใจทำหน้าที่ จะได้ไม่ทนทุกข์เกินไป ตั้งใจทำไปเถอะ แล้วสิ่งที่หวังคงได้สักวัน

คำถามที่ ๑๔๓

กราบเรียนท่านอาจารย์ที่เคารพ
ดิฉันสนใจเรื่องพญานาคเข้ามาปฏิบัติธรรมกับพระพุทธองค์เพื่อ
เอาเป็นเยี่ยงอย่างที่ดี
สาธุเจ้าค่ะ

ตอบ

มีหลายเรื่องที่ถูกกล่าวถึงพญานาคที่มาปฏิบัติธรรม ตอนหนึ่ง
เล่าว่า พญานาคเป็นเดรัจฉานแต่มีฤทธิ์ มีศรัทธาในพุทธศาสนา
แปลงเป็นมนุษย์มาบวชเป็นพระได้ ครั้นนอนหลับกลับกลายเป็นร่าง
เป็นพญานาคดั้งเดิม ตื่นมาก็แปลงเป็นพระเหมือนเดิม ความทราบถึง
พระพุทธองค์ จึงทรงห้าม ตรัสว่าพญานาคเป็นเดรัจฉาน บวชไม่ได้
พญานาคตนนั้นจึงขอร้องว่า หากพระจะบวช ก่อนบวช ขอให้เรียกว่า
นาค เพราะพวกเขาบวชเองไม่ได้ ขอให้มีส่วนหนึ่งด้วย เรื่อง
เป็นมาเล่ามาอย่างนี้ ส่วนเรื่องอื่นๆ มีอีกมาก ลองค้นคว้าดูนะครับ

คำถามที่ ๑๔๔

จะทำใจอย่างไร จึงจะรักษาใจให้ดีตลอดคะ บางครั้งแทบทน
ไม่ได้กับพฤติกรรมคนบางคน จนอยากจะจัดการนะค่ะ สติมาเตือน
บางทีรู้สึกที่เราขาดเมตตาหรือเปล่า แต่อยากสั่งสอนให้หลายจำ
จริงๆ

ตอบ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า สติ อารักโข
คือ รักษาจิตด้วยสติ ด้วยความไม่ประมาท ในฐานะทั้ง ๔ คือ

ไม่ให้ “โกรธ” ในอารมณ์ที่ควรจะโกรธ

ไม่ให้ “หลง” ในอารมณ์ที่ควรจะหลง

ไม่ให้ “มัวเมา” ในอารมณ์ที่ควรจะมัวเมา และ

ไม่ให้ “ใคร่” ในอารมณ์ที่ควรจะใคร่

หากเราเปลี่ยนคนอื่นไม่ได้ ก็ต้องรักษาใจของเรา พุดง่าย
แบบไทยๆ คือ มีสติรักษาจิต ไม่ให้กำหนด ชัดเคื่อง ลุ่มหลง (โมหะ)
และมัวเมา (มทะ)

คำถามที่ ๑๔๕

อาจารย์คะ ดิฉันมีเรื่องรบกวนปรึกษาอาจารย์สักหนึ่งอย่างคะ
เพราะรู้สึกหนักอกหนักใจแก้ไม่ได้สักทีคะ ดิฉันติดตามหนังสือของ
อาจารย์ และอ่านบทความต่างๆ มากมาย พยายามปฏิบัติธรรม
ละ รัก โลภ โกรธ หลง หมั่นทำกรรมฐานบ่อยๆ รู้สึกว่าจิตใจ ใสขึ้น
มีความสุขขึ้นมาก แต่สิ่งที่แก้ไขไม่ได้สักที คือความขี้เกียจ น่าจะ
เรียกว่าเป็นความมึนงง หลงนอน

ก่อนนอนทุกคืนตั้งใจไว้ว่าตอนเช้าจะตื่นประมาณตีสามตีสี่
เพื่อเดินจงกรม แต่พอถึงเวลาพอตื่นขึ้นมา จะหลง นึกอะไรไม่ออก
ไหลไปตามความง่วง ช่วงแรกตอนเริ่มปฏิบัติใหม่ๆ ดิฉันทำได้นะคะ
ตื่นนอนตอนตีสามลุกขึ้นมา เดินจงกรมบ้าง นั่งสมาธิบ้าง รู้สึกว่า
ความขี้เกียจตื่นมันยังไม่รุ่มร่ามมากมายขนาดนี้ คือพอที่จะควบคุมได้
ง่วงก็ลุกขึ้นล้างหน้าก็หายง่วงแล้ว ทำสมาธิก็ได้ดีพอสมควร แต่
ตอนนี้ รู้สึกเหมือนมีอะไรมาดประสาทให้มึนงง ตั้งสติไม่ได้เลยคะ
รบกวนอาจารย์ช่วยแนะนำวิธีปฏิบัติให้กับคนเขลาหน่อยเถิดคะ
ขอพรคุณพระคุ้มครองอาจารย์และครอบครัวนะคะ ขอขอบพระคุณคะ

ตอบ

สำคัญว่านอนก็ห่ม ถ้านอนน้อยไปร่างกายก็ประท้วงให้ตื่น เต็มที่แล้วค่อยปฏิบัติก็ได้ แต่ถ้านอนพอก็ทำได้ มีอุบายแก้ง่วงหลาย อย่างที่พระพุทธเจ้าทรงแนะไว้ ลองหาดูนะ

คำถามที่ ๑๔๖

สวัสดีค่ะ ฝากเรียนถามอาจารย์ ว่าพระพุทธเจ้าก็ทำงานองนี้ ทรงเป็นครูฝึกคนที่ควรฝึกได้อย่างยอดเยี่ยม และฆ่าคนที่ไม่ควร ได้รับคำสอน ตรงคำว่า “ฆ่าคนที่ไม่ควรได้รับคำสอน” เป็นอย่างไรคะ ขอบพระคุณมากค่ะ

ตอบ

โปรดศึกษาจาก **เกสีสูตร**

“เทคนิคการฝึกคนกับการฝึกม้า”

นายเกสีคนฝึกม้าเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสถามว่า “เกสี! ใครๆ ก็ว่าเขาฝึกม้าเก่ง เขามีวิธีฝึกอย่างไร”

นายเกสีกราบทูลว่า “ข้าพระพุทธเจ้าใช้วิธีละมุนละม่อมบ้าง วิธีรุนแรงบ้าง ทั้งสองวิธีรวมกันบ้าง พระเจ้าข้า”

เขากราบทูลอธิบายว่า ม้าตัวใดฝึกด้วยวิธีละมุนละม่อมไม่ สำเร็จ ก็จะใช้วิธีเข้มงวดรุนแรง ถ้าใช้วิธีเข้มงวดรุนแรงไม่ สำเร็จ ก็จะใช้ทั้งวิธีละมุนละม่อมและรุนแรง ถ้าอย่างนี้แล้วก็ยังฝึกไม่ได้ ก็จะมีมันทิ้งเสีย พระพุทธเจ้าตรัสว่า เวลาพระองค์สอนคนก็ใช้ ทั้ง ๓ วิธีเช่นเดียวกัน ถ้าใครฝึกไม่ได้ พระองค์ก็ทรงฆ่าทิ้งเหมือนกัน

นายเกสีกราบทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ปาณาติบาต (การฆ่าสัตว์) ไม่สมควรแก่พระผู้มีพระภาคมิใช่หรือ ทำไมพระองค์ ตรัสว่าพระองค์ทรงฆ่าทิ้งเสีย”

พระพุทธเจ้าตรัสอธิบายว่า การฝึกอย่างละมุนละม่อมหมายถึง ชี้ให้เห็นสุจริตและผลแห่งสุจริต การฝึกอย่างรุนแรงหมายถึงการชี้ให้เห็นทุจริตและผลแห่งทุจริต การฆ่าในอริยวินัยของพระองค์คือการไม่ว่ากล่าวตักเตือนอีกต่อไป

พระสูตรนี้ชื่อ เกสิสูตร อ่านแล้วได้แนวคิดหลากหลาย ที่เด่นชัดอย่างหนึ่งก็คือพระพุทธเจ้าทรงมีเทคนิควิธีสอนคนได้เหมาะสมตามอัธยาศัย แนวโน้ม และความถนัดของแต่ละคนจริงๆ เพราะอย่างนี้เอง พระองค์ทรงสอนใคร ผู้นั้นก็เข้าถึงธรรมทุกคนไป สมกับพระนามว่า “พระบรมครู” แท้จริง

(จากพระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๑ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๑๓ อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต หน้าที่ ๑๓๒-๑๓๔.)

คำถามที่ ๑๔๗

เรียนถามท่าน อ.วศิน ที่เคารพ อยากทราบว่า มีหนังสือที่เรียบเรียงธรรมเทศนาของพระสารีบุตร อัครสาวกที่เป็นงานเขียนของท่านอ.วศิน บ้างหรือไม่ บุคคลทั่วไปจะศึกษาธรรมเทศนาของพระสารีบุตรได้จากที่ไหนบ้างครับ?

ตอบ

ผมไม่เคยเรียบเรียงไว้เป็นคำเทศน์โดยตรง แต่มีพูดไว้เรื่องคุณของพระสารีบุตร ชมรมกัลยาณธรรมจัดพิมพ์ ก็มีหลักธรรมอยู่บ้าง ส่วนที่จะแนะนำให้อ่านเอง คือ มีในพระไตรปิฎก มหานิเทศ และจุฬนิเทศ และมีที่สมเด็จพระญาณสังวรท่านทรงนิพนธ์ไว้ เรื่องสัมมาทิฏฐิตามพระเถราธิบายของท่านพระสารีบุตร

คำถามที่ ๑๔๘

อาจารย์คะ การอยู่เป็นคนในแต่ละวัน ทำไม่มันถึงยากเย็น ยิ่งนึกคิดจะทำแต่ความดีมากเท่าไร ทำไม่มันถึงกลับกลายเป็นเรื่องให้คนอื่นอิจฉามากเป็นเงาตามตัวคะ หรือคนเขาอยากเห็นเราชั่ว เขาถึงจะดีใจที่เราชั่วจริงตามลมปากเขา หนูไม่รู้อะไรจะอดทนได้อีกนานแค่ไหนกับการเป็นคน เหมือนที่เขาว่ากันว่าทำดีไม่ได้ดี หนูเชื่อมั่นในคำสั่งสอนของพระพุทธองค์มาก แต่รู้สึกว่าการกรรมของหนูที่ไม่รู้ทำอะไรไว้ ทำไม่มันให้ผลยาวนานจัง

ทำไมทางเดินแห่งมรรค ถึงได้ยาวไกลเหมือนมองไม่เห็นปลายทาง และรู้สึกเสียบเหงาหาเพื่อนร่วมทางได้ยากเย็นจริง บอกตัวเองไม่ได้เลยว่า เรายังต้องการกำลังใจจากคนอื่นอยู่ไหม เพราะที่ผ่านมาเชื่อแต่คำของพระศาสดา แต่กว่าจะผ่านไปแต่ละเรื่อง แทบจะหมดความอดทนเลยคะ บางทีมานั่งคิดว่าในเมื่อมีใครอยากเหยียบย่ำเราก็ปล่อยตามใจเขาแล้ว เพราะเบื่อหน่ายกับใจคนเต็มทีแล้ว ถมไม่เคยเต็ม แม้แต่ความโกรธเกลียดซึ่ง บอกตัวเองไม่ได้เหมือนกันว่ากำลังอ่อนแอหรือเบื่อหน่าย อยากร้องไห้แต่ก็ร้องไม่ออก ไม่มีคำพูดอะไรออกมา

ตอบ

คนอิจฉาแสดงว่าเรามีดี ทำตัวให้เขาอิจฉาดีกว่าทำให้คนอื่นสงสัย ทำดีต่อไป คนคิดอิจฉาริษยาก็เดือดร้อนเอง จุดไฟเผาใจตัวเอง เราตั้งหน้าตั้งตาทำความดีต่อไป ช่างเขาเถอะ

คำถามที่ ๑๔๙

เรียนอาจารย์วศินคะ หนังสือสัจจะอันประเสริฐ ตอนนี้ยังมีวางขายอยู่ไหมคะ อยากได้สัก ๒ เล่มคะ

ตอบ

คือเรื่องเดียวกับเรื่องอริยสัจ ๔ ติดต่อกับสำนักพิมพ์ธรรมดา หรือวางขายตามร้านหนังสือชั้นนำทั่วไป ในชื่ออริยสัจ ๔

คำถามที่ ๑๕๐

ชอบอ่านหนังสือที่ท่านเขียนคะ โดยเฉพาะพระไตรปิฎกฉบับประชาชน อ่านแล้วเข้าใจง่าย ขอขอบคุณผู้สร้างเพจนี้คะ

ตอบ

ยังมีฉบับย่อความ-ขยายความอีก ๒ เล่ม และอีกชุด ๒ เล่ม คือพระไตรปิฎกฉบับอธิบายความ ชุดละ ๒ เล่ม และฉบับที่ทำให้ง่ายแล้ว ๑ เล่ม รวมทั้งหมด ๕ เล่มด้วยกันครับ สำหรับพระไตรปิฎกที่ผมได้อธิบายไว้ ลองหาอ่านเพิ่มเติมอีกนะครับ

คำถามที่ ๑๕๑

คำว่า “บุญ” กับ คำว่า “บารมี” ต่างกันอย่างไรหรือครับ เช่น บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ กับบารมี ๓๐ ทศ มีความสัมพันธ์กันอย่างไรหรือครับ

ตอบ

บุญ เป็นความดี ทำให้มากเข้า ทำให้ต่อเนื่องก็จะเป็น บารมี

คำถามที่ ๑๕๒

อาจารย์คะ จะทำยังไงดีคะ ถึงจะมีศรัทธา เพื่อจะได้ปฏิบัติธรรม อย่างมีความเพียร หนูไม่รู้จะทำอย่างไร เรียนอาจารย์ช่วยชี้แนะ ด้วยค่ะ

ตอบ

ต้องเห็นคุณค่าของการปฏิบัติธรรม และเห็นโทษของการขาดศีล และธรรม อันจะนำทุกข์โทษมาให้ เมื่อเราเห็นคุณค่าก็จะมี ความเพียร

คำถามที่ ๑๕๕

อาจารย์ช่วยแนะนำหนังสือหรืออะไรก็ได้ ที่สามารถทำให้เป็น ดั่งที่อาจารย์แนะนำค่ะ กราบขอบพระคุณมากค่ะอาจารย์ อันแรกที่ หนูคิดว่าต้องงัด คือ FB เพราะดูแล้วทำให้เกิดกิเลส ยากได้นั้น นี้ ค่ะ

ตอบ

หนังสือ “การปฏิบัติธรรมคืออะไร” ของสำนักพิมพ์ธรรมดา ผมเขียนไว้ ลองหาดตามร้านหนังสือทั่วไปครับ

คำถามที่ ๑๕๔

เรียนถามอาจารย์วศิน ด้วยความเคารพ

ไปปฏิบัติธรรมที่วัดหนึ่งใกล้กรุงเทพฯ สอนให้รู้สึกตัว โดยไม่เอา สวดมนต์ ไม่นั่งสมาธิ ใช้การเคลื่อนไหว พระวินัยไม่เอา พระที่มา บวชก็ไม่เรียน ไม่เรียนเทศน์ ดูเหมือนวัน ๆ ก็อยู่แบบเรา ๆ ทำหน้าที่คือ บิณฑบาต กวาดวัด ดิฉันกับเพื่อนที่ไปวัดนี้ และได้ทำอะไรบางอย่าง

ที่คนที่อยู่ในวัด (ล้วนอายุมาก เกษียณมาแต่เหมือนไม่รู้วินัยพระ เจ้าอาวาสก็ไม่เอาทั้งวินัย ไปสอนต่างประเทศก็ไม่ลัดตหะ ปวารณา พรรษาที่เมืองไทยแต่ไปอยู่เมืองจีน) พูดเรื่องพระวินัย บอกว่าเป็น สมมุติ อาจารย์ช่วยชี้แจงให้กระจ่างด้วยนะคะ กลัวคนรุ่นใหม่ที่ไม่รู้ พระวินัย รู้ธรรม ก็ทำตามกันไป แม่ชี ตอนบ้ายก็ปั่นน้ำผลไม้ ผสมนม บ้าง น้ำผึ้ง สารอาหารไปถวายพระเป็นน้ำปานะ แบบนี้กันคะ

ตอบ

พึงรักษาใจเราไว้ไม่ให้เป็นอกุศล หากเราไปแก้ไขคนอื่นไม่ได้

คำถามที่ ๑๕๕

เจริญพร การจะเข้าถึงญาณ จำเป็นควรจะต้องแจ้งการทำงานของ เจตสิกใหม่?

อ่านภาษาบาลีไม่ได้จะเป็นอุปสรรคต่อหนทางเข้าสู่วิปัสสนาญาณ หรือไม่? ขอคำแนะนำให้สมณะที่กำลังเดินตามรอยพระบาท

ตอบ

จำเป็นครับ เพราะว่าเจตสิกมันเกี่ยวเนื่องอยู่กับจิต เช่น กิเลส และคุณธรรมเป็นสังขาร อันเป็นเจตสิกที่ประกอบกับจิต จึงต้องรู้จัก ส่วนอีกข้อที่ถามมา การอ่านบาลีไม่ได้ นั่นไม่เป็นอุปสรรคต่อการ เข้าถึงวิปัสสนาญาณ แค่ตำราภาษาไทยตั้งแต่พระไตรปิฎกลงมา ก็มีมากมาย ไปหาอ่านเพื่อความเข้าใจได้

คำถามที่ ๑๕๖

เจริญพรอีกครั้ง อาตมาก็ได้มีเหตุให้คิดเช่นนี้ แต่ต้องการให้มีความแน่นอนที่สุด เช่น นายช่างต้องรู้เครื่องมือและกลไกของเครื่องจักร เป็นไปได้ขอให้อาจารย์ช่วยแนะนำระบบทำงานของเจตสิก อาตมาอ่านพบมากใน Google แต่ต้องการรู้เฉพาะจากนักวิชาการที่รู้ด้วยตัวเอง และสิ่งที่อาตมาได้ตอบในเว็บลงไปนั้นไม่ใช่การอวดรู้ เพียงจะเปิดสิ่งที่เบาะๆ ในความรู้ที่เข้าใจออกมา เพื่อให้อาจารย์แก้สิ่งที่อาตมายังเข้าใจผิด หามุ่งจดหมายอื่นไม่ ปีตีที่ผู้ตอบเป็นอาจารย์ตัวจริง อาตมามาได้ถึงขั้นนี้ได้ ก็เพราะอาจารย์มีส่วนร่วมด้วย ส่วนมากจากการฟังธรรมนิยาย

ตอบ

ดีแล้วครับ ไม่มีอะไรเพิ่มเติม เอาขันธ ๕ เป็นตัวตั้ง รูปก็คือรูป เจตสิก มี ๓ คือ เวทนา สัญญา สังขาร ส่วนวิญญาณ นั้นคือจิตอีก ๓ ตัวนั้นเป็นเจตสิกประกอบกับจิตอยู่ ซึ่งตัวที่ปรุงมากคือสังขาร อันได้แก่ กุศลสังขาร ก็คือบุญ คุณธรรม ส่วนอกุศลสังขาร ก็เป็นกิเลสต่างๆ และมีอภัยกถุสังขาร คือเฉยๆ ไม่ได้ไม่ชั่ว ก็พิจารณาตามนี้ให้เห็นพระไตรลักษณ์ครับ

คำถามที่ ๑๕๗

ขอทราบว่าบุญจะหมดได้หรือไม่โดยไม่ต้องพูดถึงว่าจะทำเพิ่มหรือไม่

ตอบ

ต้องทำเพิ่ม ถ้าไม่ทำเพิ่มก็มีวันหมด เหมือนเรามีถังข้าว หากเราใช้ไป ใช้ไป ไม่ทำนาเพิ่ม ข้าวในถังก็จะหมดไปสักวัน พุทธพจน์มีว่า ควรชวนชวายในการทำความดี รีบทำความดี ห้ามจิตเสียจากความชั่ว ถ้าทำบุญช้า จิตก็จะโน้มไปในบาป ถ้าคิดจะทำดีให้รีบทำ มัวรีรออยู่ จิตจะโน้มไปในบาป เมื่อกุศลจิตเกิดขึ้นจึงควรรีบทำความดี สรุปว่าอย่างไรก็ต้องทำเพิ่ม และยังมีพุทธพจน์ว่า เมื่อใดบุญสิ้นไป เมื่อนั้นทุกอย่างก็พินาศหมด

คำถามที่ ๑๕๘

กราบท่านอาจารย์ค่ะ เข้ามาวันนี้ดูมีความคิดอย่างนี้ เป็นที่ถูกต้องหรือไม่คะว่า ความจริงแล้วบนสวรรค์ชั้นสูงที่ไม่บริโภคมาก็ไม่มีการแบ่งเพศ ว่าเป็นหญิงหรือชาย ส่วนชั้นของมนุษย์ที่มีการบริโภคคาม ก็เลยมีกายหยาบให้เห็นว่าเป็นหญิง เป็นชาย แต่ก็แบ่งกันที่ชั้นผิวหนัง ที่มีผลมาจากฮอร์โมนต่างๆ ส่วน เนื้อใน ไชมัน ดับ ม้าม มันดี มันเลว น้ำเลือด น้ำหนอง ไครงกระดูก ก็ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นหญิง เป็นชาย ส่วนจิตใจ ที่ถูกพอกไว้ด้วยกิเลสหนา ก็ารู้สึกว่าจิตใจตนเป็นหญิงเป็นชาย ส่วนจิตใจที่ขัดเกลาได้ที่จนใสสะอาด หรือพอที่จะมองเห็นสังขาร จนไม่ต้องการบริโภคคามอีก ก็จะไม่

แบ่งเพศแล้ว ว่าตนเป็นหญิงหรือว่าเป็นชาย อย่างนี้เป็นความคิด
ที่ถูกต้องหรือว่าผิดเพี้ยนตรงไหนหรือเปล่าคะอาจารย์ รบกวนอาจารย์
ช่วยเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้กับลูกด้วยนะคะ

ขอให้คุณพระคุ้มครองอาจารย์ให้มีความสุขมาก ๆ นะคะ กราบค่ะ

ตอบ

มีแต่ชั้นพรหมที่ไม่มีเพศ ส่วนเทพในชั้นกามาวจรทั้ง ๖ ชั้นก็ยังมี
เพศอยู่ แต่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศจะต่างกันไปตามชั้นภูมิครับ

คำถามที่ ๑๕๙

กราบเรียนถามท่านอาจารย์วศิน ที่เคารพนับถือ การที่ช่วงนี้
บ้านเมืองผู้คนยุ่งเหยิงเดือดร้อนกันกับเรื่อง ที่รัฐบาลจะแก้กฎหมาย
ที่รวมถึงการช่วยคนโกงกินภาษี บางครั้งหนูก็ไม่สบายใจไปด้วยกับ
ปัญหาของประเทศชาติ อ่านที่ท่านพุทธทาสว่า อายัด ตัวกู ของกู
แล้วหนูห่วงประเทศ เป็นการยึดว่าประเทศเป็นของหนู จึงทำให้หนู
ทุกข์ ถ้าไม่อยากทุกข์ ก็ให้วางเสีย แต่ถ้าทุกคนวาง แล้วปล่อยให้
เป็นไปตามชะตาของบ้านเมือง จะดีอย่างนั้นหรือคะ ขอท่านอาจารย์
กรุณาแนะวิธีวางใจในกรณีนี้ให้หนูด้วยคะ หนูมิได้มีจิตคิดร้ายกับใคร
แต่ถ้ามีคนคิดร้ายต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เยี่ยงนี้ หนูแค้น
เมตตาแล้ว แต่ยังกังวลอยู่

ปล. บังเอิญได้ไปเห็นหัวข้อใน youtube มีการหมิ่นสถาบัน
กษัตริย์อย่างรุนแรงมาก หนูนี้ก็ไม่ถึงเลยคะ ว่าเขาใช้คำก่นนำกลัว
ขนาดนี้ ยิ่งอยากที่บ้านเมืองร่วมเย็น คนมีศีลธรรม คุณธรรม มิฉะนั้น
ต่อไปสังคมจะไม่น่าอยู่เลยนะคะ กราบขอบพระคุณ ที่ท่านจะช่วย
ที่แนะหนูคะ

ตอบ

ให้เราทำหน้าที่พลเมืองดี ตามหน้าที่ของเรา เรามีหน้าที่อย่างไร ก็ทำหน้าที่อย่างนั้น ทำให้ดีที่สุดก็ดีแล้ว เราจะไปทำอะไรอะไรๆ เป็นไปตามที่เราหวัง มันยากเกินไป เพราะต่างคนต่างจิตต่างใจต่างความคิด ใครทำดีก็ได้ดี ใครทำชั่วก็ได้ชั่ว รักชาติมุ่งกรณี แน่วไว้ คือถ้าเรา รักชาติ ก็ทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์ ถ้าเราเป็นกระเบื้องมุงหลังคา ก็ให้หวังได้ว่าหลังคาจะไม่รั่วเพราะกระเบื้องแผ่นนั้น

คำถามที่ ๑๖๐

กราบเรียนถามท่านอาจารย์วศินค่ะ การใส่บาตรทุกวันโดยไม่เจาะจงพระสงฆ์ที่เดินบิณฑบาตทุกเช้า กับการเลือกใส่บาตรพระสงฆ์องค์ที่เราเห็นว่าปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ หรือบางวันก็เดินทางไปถวายภัตตาหารเจ้าอาวาสวัดแบบเจาะจงพระสงฆ์นั้นอย่างไรได้ อานิสงส์มากกว่าคะ เนื่องจากเข้าใจว่า ต้องเลือกนานุญ เลย์ตั้งใจ กับการใส่บาตรค่ะ ขอบพระคุณสำหรับคำสอน และคำแนะนำของ อาจารย์ค่ะ

ตอบ

ได้ผลดีทั้งสองอย่าง อย่างแรกเป็น**สังฆทาน** อย่างหลังก็เป็น**ปาฏิบุคคลิกทาน** เจาะจงเนื่อนานุญ ซึ่งถ้าได้ผู้มีศีลมีธรรมดี มีคุณธรรมสูงก็มีอานิสงส์ดีเช่นกัน ควรทำทั้งสองอย่างตามโอกาสดีไปคนละแบบครับ

คำถามที่ ๑๖๑

อาจารย์ครับ อยากทราบว่าทำบุญตักบาตรกับคนที่ปลอมเป็นพระจะได้บุญไหมครับ เนื่องด้วยไม่ทราบว่าพระที่มาบิณฑบาตเป็นพระจริงหรือพระปลอม เนื่องจากในเวลาเช้าที่กระผมจะไปทำงาน หากพอมีเวลาก็จะทำบุญตักบาตร ซึ่งก็ไม่ทราบได้ว่าพระที่มาบิณฑบาตนั้นเป็นพระจริงหรือพระปลอม กราบสวัสดิ์อาจารย์และขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงครับ

ตอบ

ได้บุญเหมือนกัน แต่ได้น้อย ถ้าเป็นพระปลอม ถือว่าเราให้ทานแก่เดรัจฉานก็ได้บุญ ให้แก่คนทุศีลก็ได้บุญมากกว่า แต่ได้น้อยกว่าให้แก่คนมีศีลครับ

คำถามที่ ๑๖๒

ท่านอาจารย์คะ ใคร่ขอเรียนถามว่า ถ้าพระปฏิบัติธรรมแนวเจริญสติ และตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างเดียว โดยไม่สนใจรักษาพระวินัยต่างๆ เลยมุ่งหน้าทางลัดที่จิตและสติโดยตรง แต่พระวินัยผิดหลายอย่างหลายข้อ พระนั้นสามารถบรรลุธรรมได้หรือไม่คะ ที่ถามมิได้มุ่งแก้พระ แต่กลัวเดินทางผิดค่ะ

ตอบ

ไม่น่าจะบรรลุธรรมได้ เพราะวินัยต้องถือเป็นศีลของพระต้องเคร่งครัดปฏิบัติ ศีลไม่มี สมาธิก็ไม่ดี ปัญญาก็ไม่ดี ผู้มุ่งบรรลุธรรมไม่ควรล่องลิกขาบทบ่อยๆ ควรเคร่งครัดปฏิบัติ เพื่อเดินตามอริยมรรคได้สะดวกปลอดภัยมากขึ้น

คำถามที่ ๑๖๓

เคยได้ยินว่า พระพุทธเจ้าเปรียบคนมักน้อยเหมือนช้างมาตังคะ
อยากทราบว่าจะช้างมาตังคะ มีลักษณะหรืออุปนิสัยที่ได้อย่างไรคะ

ตอบ

ตามเรื่องในอรรถกถาธรรมบทเล่าว่า ช้างมาตังคะเคยอยู่ในโขลง
เป็นหัวหน้าโขลง ต่อมาเห็นความลำบากในการอยู่กันจำนวนมาก
จึงได้หลีกออกจากโขลงเที่ยวไปแต่ผู้เดียว ทรงสอนภิกษุให้เป็นผู้ปลีก
วิเวก เที่ยวไปแต่ผู้เดียวเหมือนช้างมาตังคะเที่ยวไปในป่า

คำถามที่ ๑๖๔

เมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ระงับเหตุวิวาทของพระญาติทั้งสองฝ่าย
พระองค์ทรงแสดงธรรมข้อใดที่ทำให้พระญาติเลิกทะเลาะกัน และ
เหตุใด ในที่สุด พระญาติก็กลับมาทะเลาะและทำร้ายกันอีกคะ

ตอบ

เท่าที่ทราบมา พระญาติทะเลาะกันเรื่องแย่งน้ำในแม่น้ำโรหิณี
เพื่อทำการเกษตรของตนๆ จะฆ่ากัน พระพุทธเจ้าทรงทราบจึงเสด็จ
ไปทรงห้าม ตรัสถามว่า “น้ำกับกษัตริย์ อย่างไม่ไหนมีค่ามากกว่า”
พระญาติทั้ง ๒ ฝ่ายทูลตอบว่า “กษัตริย์มีค่ามากกว่า” ตรัสต่อไปว่า
“ถ้าอย่างนั้น ทำไมจึงต้องฆ่าฟันกันเพื่อแย่งน้ำซึ่งมีค่าน้อยกว่า”
พระญาติทั้ง ๒ ฝ่าย คือทั้งฝ่ายศากยวงศ์และโกถยวงศ์จึงได้เลิก
กันไป ข้อความตอนหลังนี้ที่ว่า พระญาติกลับมาทะเลาะกันอีก ยัง
นึกไม่ออก มีแต่เรื่องวิฑูฆภราชกุมารแห่งกรุงสาวัตถียกทัพไปฆ่าพวก
ศากยะเสียมากมาย เพราะความโกรธแค้นที่พวกศากยะดูหมิ่นตน
เมื่อคราวเสด็จเยี่ยมพระญาติ ณ กรุงกบิลพัสดุ์

คำถามที่ ๑๖๕

พระพุทธภาษิตที่ว่า “เมื่ออินทรียสังวรมีอยู่ ศीलก็ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย เมื่อศีลมีอยู่ สัมมาสมาธิ ก็ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย เมื่อสัมมาสมาธิมีอยู่ ยถาภูตญาณทัสสนะก็ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย เมื่อยถาภูตญาณทัสสนะมีอยู่ นิพพิทาวีระคะก็ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย เมื่อนิพพิทาวีระคะมีอยู่ วิมุตติญาณทัสสนะก็ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย” นั้น คำว่า “ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย” หมายความว่าอะไรคะ ทำอย่างไรจึงเรียกว่า “ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย” คะ

ตอบ

คำว่า “ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัย” ในที่นี้ หมายความว่า ดีขึ้น เจริญขึ้น สมบูรณ์ขึ้น ทำให้มาก อบรมให้มากในสิ่งนั้น

คำถามที่ ๑๖๖

เคยได้ยินมาว่า จะเข้าใจพุทธศาสนาได้ดีต้องศึกษาพุทธศาสนาทั้งระบบ ข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร ขออาจารย์ช่วยอธิบายด้วย

ตอบ

คำว่า “ศึกษาพุทธศาสนาทั้งระบบ” หมายความว่า พุทธศาสนาประกอบด้วย ศาสนบุคคล มีพระพุทธเจ้าเป็นต้นแบบ ต่อมาก็มีพระสาวก ซึ่งเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา นี้เรียกว่า **ศาสนบุคคล** ต่อไปก็เป็น **ศาสนธรรม** ได้แก่ หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาทั้งหมด **ศาสนพิธี** คือ พิธีกรรมทางพุทธศาสนา เช่น พิธีอุปสมบท พิธีถวายผ้ากฐิน รับกฐิน เป็นต้น ต่อไปเป็นศาสนวัตถุ คือ วัตถุอารามต่างๆ ทั้ง ๔ นี้ประกอบกันเป็นพุทธศาสนา โดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง ศาสนธรรมนั้นเราต้องเข้าใจให้แจ่มแจ้งว่า ส่วนไหนเป็น **สังขธรรม** ส่วนไหนเป็น**จริยธรรม**หรือ**ศีลธรรม** ส่วนไหนเป็น**วรรณคดี** ส่วนที่เป็นวรรณคดีเช่น ชาดก เป็นต้น ซึ่งมุ่งสอนจริยธรรมโดยมีเรื่องราวประกอบ ถ้าเราเข้าใจสิ่งเหล่านี้โดยถูกต้อง แสดงว่าเรารู้จักศาสนาทั้งระบบเหมือนเราเห็นต้นมะม่วงทั้งต้น รู้ว่าส่วนไหนเป็นใบ ส่วนไหนเป็นลำต้นและเปลือก ส่วนไหนเป็นลูก บางคนถือเอาส่วนใดส่วนหนึ่งของพุทธศาสนาแล้วยึดมั่นว่า ส่วนนี้เท่านั้นคือพุทธศาสนา อย่างอื่นไม่ใช่จึงเถียงกันกับผู้อื่นซึ่งถือเอาบางส่วนว่าเป็นพุทธศาสนาทั้งหมดเหมือนกับคน ๓ คน คนหนึ่งถือเอาใบมะม่วงมา คนหนึ่งถือเอาผลมะม่วงมา คนหนึ่งถือเอาเปลือกของต้นมะม่วงมา แล้วยืนยันว่าสิ่งที่ตนถืออยู่นั้นคือมะม่วงทั้งหมด แปลว่า ถือเอาบางส่วนของมะม่วงมาเป็นมะม่วงทั้งหมด หรือเหมือนตาบอดคลำช้าง ถือเอาบางส่วนของช้างว่าเป็นตัวช้าง จึงถกเถียงกัน

คำถามที่ ๑๖๗

ธรรมกถึก คือ อะไร ครับ

พหูสูตร คือ อะไร ครับ

ตอบ

ธรรมกถึก คือ ผู้ฉลาดในการแสดงธรรม ในสมัยพุทธกาล พระปฐมณมันตานีบุตรได้รับการยกย่องว่าเป็นเอกทัคคะ (เป็นเลิศ) ในทางธรรมกถึก ฝ่ายภิกษุณีมีธรรมทินนาภิกษุณี ฝ่ายอุบาสิกามีจิตตคหบดี ในเมืองไทยก็มีหลายรูปที่เป็นธรรมกถึก คือ ผู้ฉลาดใน

การแสดงธรรม ตัวอย่างเช่น ท่านพุทธทาสภิกขุ และท่านปัญญา
นันทภิกขุ เป็นต้น **พหูสูตร** แปลว่า ผู้ได้สดับตรับฟังมาก ถ้าเป็น
นามศัพท์ก็เป็นพหูสังขยา แปลว่า ความเป็นผู้ได้สดับตรับฟังมาก
ในสมัยพุทธกาล พระอรหันต์ที่ได้รับการยกย่องในทางนี้ ฝ่ายอุบาสิกา
มีนางชุชชุตตรา หญิงรับใช้ของพระนางสวามวดี ในประเทศไทยก็มี
พุทธบริษัท ๔ จำนวนไม่น้อยที่เป็นพหูสูตร ผู้เป็นพหูสูตรท่านจัดเป็น
พุทธะประเภทหนึ่ง เรียกว่า **สุตพุทธะ** คือผู้รอบรู้ในพระธรรมวินัย
ของพระพุทธเจ้า เป็นจำพวกหนึ่งในพุทธะ ๔ จำพวก คือ สัมมา
สัมพุทธะ ปัจเจกพุทธะ อนุปพุทธะ (หมายถึง พระอริยบุคคลตั้งแต่
พระโสดาบันจนถึงพระอรหันต์) และสุตพุทธะดังกล่าวแล้ว

คำถามที่ ๑๖๘

มีผู้สงสัยว่า พระนามที่ต่อท้ายสมเด็จพระสังฆราชว่า สกลมหา
สังฆปริณายก หมายความว่าอะไร ขออาจารย์โปรดชี้แจงด้วย

ตอบ

สกลมหาสังฆปริณายก แปลว่า ผู้นำสงฆ์ใหญ่ทั่วไปหรือ
ทั่วประเทศ คุณจะสังเกตว่า คำว่า “ณายก” ในที่นี้ใช้ “ณ” ไม่ใช่ “น”
ซึ่งใช้เรียกนายกทั่วไป เช่น นายกรัฐมนตรี นายกสมาคม เป็นต้น
ที่ใช้ “ณ” นั้นเป็นไปตามหลักภาษาบาลีว่า ถ้า “น” ตาม “ร” ให้เปลี่ยน “น”
เป็น “ณ” ตัวอย่างเปรียบเทียบเช่น ในโลกธรรมสูตรมีว่า “ลาโภ อนิจฺจํ
ทุกฺโข วิปริณามมฺโม” แปลว่า ลาภ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ มีความ
แปรปรวนเป็นธรรมดา ในที่นี้ “น” ตาม “ร” มาเหมือนกัน มีคำอื่น ๆ อีก
เช่น สาธาณีย์ธรรม ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน กรณีเยกิจ กิจที่ควรทำ
 เป็นต้น

พระนามสมเด็จพระสังฆราชโดยทั่วไป จะใช้คำว่า “สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก” และวงเล็บพระนามเดิมและนามฉายาไว้ ส่วนสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๙ นี้ พระนามตอนเป็นสมเด็จพระราชาคณะพระนามว่า สมเด็จพระญาณสังวร ตอนนั้นยังไม่ได้เป็นสมเด็จพระสังฆราช พอได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช ท่านคงเห็นกันว่าเหมาะสมกับบุคลิกและจริยาวัตรของพระองค์ท่านแล้ว จึงได้คงพระนามเดิมไว้

สมเด็จพระสังฆราชวัดมกุฏกษัตริยาราม ก่อนจะเป็นสมเด็จพระสังฆราช เป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ พอได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช ก็เปลี่ยนพระนามเป็น สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) องค์กรอื่นๆ ก็ทำนองเดียวกันนี้

คำถามที่ ๑๖๙

สงฆ์ครับ เมื่อเป็นพระอรหันต์ จะไม่มี กิเลส ราคะ โภคะ โทสะ โมหะ ใช่มั้ยครับ

เมื่อเป็นพระอรหันต์แล้ว จะมีการเสื่อมจากพระอรหันต์ มาเป็นคนธรรมดาที่มีกิเลส ราคะ โภคะ โทสะ โมหะ เหมือนเก่าหรือเปล่าครับ (สงฆ์มานานแล้วครับ)

ตอบ

เมื่อเป็นพระอรหันต์จะไม่มีกิเลส ราคะ โภคะ โทสะ โมหะ ต้องหมดกิเลสก่อน จึงเป็นพระอรหันต์

เมื่อเป็นพระอรหันต์แล้ว ไม่เสื่อมมาเป็นคนธรรมดาอีก เปรียบเหมือนน้ำมันมะพร้าวหรือน้ำมันพืชที่ถูกเคี้ยวเป็นน้ำมันแล้ว จะไม่กลับมาเป็นมะพร้าวหรือเป็นเมล็ดพืชอีก

คำถามที่ ๑๗๐

สมัยนี้ยุคแห่งเทคโนโลยี มีส่วนทำให้ผู้คนใจร้อน ฟุ้งเฟ้อ ทุกข์ง่าย สุขยาก ทั้งๆ ที่ชาวพุทธส่วนใหญ่ (หรือเปล่า) ล้วนชอบทำบุญ ทำทาน มีศรัทธาอย่างล้นเหลือ แต่ทำไมผมกลับมองว่าชาวพุทธส่วนใหญ่เข้าใจหลักพุทธศาสนากันน้อยมากผิวดิน เอาแค่เรื่องบุญก็ไม่ค่อยจะศึกษากันแล้ว ส่วนมากมองหาเนื่อนาบุญ แล้วก็ไปขอส่วนบุญ ส่วนหลักไตรสิกขา ที่ทำให้เรามีบุญเป็นลำดับจนพ้นบุญกลับไม่ค่อยพอใจ เหมือนกับว่าพวกเขาสมัครใจที่จะเป็นปุถุชนไปตลอด ปล่อยให้เรื่องหลักพุทธศาสนาเป็นของชาววัด ถึงแม้พุทธศาสนาจะไม่บังคับให้ใครจะต้องทำ แต่เขาก็ปฏิญาณตนเองไม่ใช่หรือครับว่า เขาเป็นพุทธบริษัท อาจารย์บอกว่า ใครนำธรรมะไปปฏิบัติก็จะได้รับความพ้นทุกข์ ตามกำลังที่ปฏิบัติ อาจารย์ว่าพวกเราชาวพุทธบริษัท ทั้งพระสงฆ์ และอุบาสก อุบาสิกา เน้นไปที่พิธีกรรมมากไปหรือเปล่าครับ ส่วนแก่นไม่ค่อยจะสอนกันเลย ผมว่าหลักไตรสิกขาเรียบง่าย สามารถนำไปดำเนินชีวิตประจำวันได้เลยครับ รบกวนอาจารย์แนะนำเพิ่มเติมด้วยครับ

ตอบ

เห็นด้วยกับความคิดเห็นของคุณ คุณพูดมาดีแล้ว สิ่งที่ชาวพุทธควรทำอย่างยิ่งก็คือ **อบรมปัญญาให้มากขึ้น** เมื่อมีปัญญาดีแล้ว

ก็จะมีความสุขและได้สิ่งที่ควรได้อื่นๆ อีกมาก ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า “สุโข ปรนฺญาปรฺวิลาโภ” การได้ปัญญาเป็นเหตุให้เกิดสุข การไม่ทำบาป ก็เป็นเหตุให้เกิดสุข (ปาปานิ อกรรม สุขํ) คุณจะสังเกตว่า สังคมชาวพุทธยังทำบาปกันอยู่เป็นอันมาก ด้วยกายบ้าง ด้วยวาจาบ้าง ด้วยใจบ้าง เป็นสังคมที่ไม่ปลอดภัย เพราะคนส่วนใหญ่ไม่เว้นบาป ไม่ลอบบาป ไม่พัฒนาตนให้ยิ่งด้วยคุณธรรม มุ่งไปทางพิธีรีตองเสีย เป็นส่วนมาก อย่างที่คุณว่ามาแล้ว การดำเนินชีวิตตามไตรสิกขา ก็คือตามอริยมรรคมีองค์ ๘ นั่นเอง ควรจะเป็นวิถีชีวิตของชาวพุทธ ผมเคยพูดเสมอในหนังสือหลายเล่มว่า ถ้าชาวพุทธเราดำเนินชีวิตแบบพุทธแล้ว สังคมไทยจะไม่มีปัญหาอะไรให้แก่ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

คำถามที่ ๑๗๑

พสุธา คือ อะไร ครับ มโนวิญญาณ แปลว่า อะไรครับ

ตอบ

พสุธา แปลว่า พื้นดินหรือแผ่นดิน มโนวิญญาณ แปลว่า ความรู้ทางใจ

คำถามที่ ๑๗๒

อาจารย์คะ ถ้าหนูไม่อ่านหนังสือของอาจารย์หนูก็ยังเข้าใจคำว่า “ปฏิบัติธรรม” ในความเข้าใจแบบแคบๆ เหมือนคนทั่วไปส่วนใหญ่ที่เข้าใจว่า ต้องไปนั่งขาวห่มขาว ไปนั่งสมาธิ นั่งกรรมฐาน งดมือเย็น หนูรู้สึกว่ามันไม่เอื้อต่อวิถีการดำเนินชีวิตของหนู แต่พอรู้ว่าการปฏิบัติธรรม คือการดำเนินชีวิตที่ดี ที่งาม เพราะมีธรรมเป็นแก่น เป็นแก่นของเนื้อตัวชีวิต หนูรู้สึกว่ามันมีอยู่ครบเลย ทั้ง ศีล สมาธิ ปัญญา จนบางที่หนูรู้สึกว่ามันง่ายกว่าที่มีคนบางกลุ่มเข้าไปตีกรอบให้กับคำว่า “ปฏิบัติธรรม” หนูสามารถทำได้ ตั้งแต่ตื่นจนเข้านอน โดยที่ไม่มีใครมาบังคับว่าหนูกำลัง “ปฏิบัติธรรม” อยู่ หนูไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องทำดีเพื่อให้ได้ดี (ได้ผลเป็น วัดถุ ลาก ยศ) แต่ได้ใจที่ดี สะอาด สว่าง และสงบ ทุกๆ วันเต็มไปด้วยความสดชื่น สดชื่นเพราะรู้เท่าทันจิตใจของตัวเอง มีหน้าที่อะไรก็ทำไปด้วยสติ มันเหมือนกับใจมันเต็มตื่นมันไม่พร่อง ต้องขอขอบคุณอาจารย์มา ณ ที่นี้ด้วย ที่ทำให้หนูมีความสุขขึ้นทุกลมหายใจเข้าออก จิตใจมีอิสระเสรีจากอารมณ์ที่มันคอยเข้ามาบวนให้เหนื่อย กราบขอบคุณอาจารย์มา ณ ที่นี้ ที่ทำให้คนตาบอดอย่างหนู ลืมตามองเห็นอะไรชัดเจนขึ้นมาบ้างคะ

ตอบ

อ่านคำบอกเล่าของหนูเรื่องการปฏิบัติธรรมแล้วก็ชื่นใจ ถ้าคนเข้าใจแบบนี้กันมากๆ การปฏิบัติธรรมก็จะราบรื่นและมีความหมายในชีวิตประจำวันมากขึ้น ขอปลื้มใจหนูมากๆ

คำถามที่ ๑๗๓

ผมได้อ่านประวัติของพระอาจารย์ชื่อดังท่านหนึ่ง แต่ตอนนั้นท่านได้ลาสิกขาไปมีครอบครัวแล้ว ในบางส่วนบางตอนของท่านบอกไว้ว่าท่านนั่งสมาธิจนได้ฌาน รู้สึกว่าท่านทำสมาธิตามวิธีสติปัฏฐานมา ๓๐ กว่าปี ผมเลยมีความรู้สึกขึ้นมาว่า นี่ขนาดท่านเป็นพระ นั่งสมาธิมานานขนาดนี้ ได้ฌานด้วย แต่ถ้ายังไม่เกิดปัญญาขนาดที่ตัดกิเลสได้จนเป็นพระอรหันต์แล้ว หากเสื่อมจากฌานก็อาจจะถูกกิเลสเล่นงานเอาได้อีก ไม่ใช่ผมไม่เห็นดีกับการนั่งสมาธินะครับ แต่ผมเห็นอีกเหลี่ยมหนึ่งของสมาธิ คือ **ถ้าสมาธิที่กำลังปฏิบัตินี้ทำไปเพื่อไม่ได้เป็นบาทฐานของปัญญา ก็จะกลายเป็นการติดสุขของสมาธิไป** คือบางทีจิตใจในขณะที่อยู่ในฌาน มันเหมือนแพบจะไม่มีกิเลส แต่จริงๆ มันหลบอยู่ เป็นอย่างนี้หรือเปล่าครับ พระพุทธเจ้าท่านทรงเคยยกตัวอย่างเกี่ยวกับ พระหรือสมรवासที่ติดอารมณ์สมาธิแบบนี้ แล้วยังเป็นปุถุชนอยู่บ้างหรือเปล่าครับ รบกวนอาจารย์ด้วยครับ ขอขอบคุณ

ตอบ

ความคิดเห็นของคุณถูกต้องแล้ว ผมเห็นด้วย ตำราบางแห่งบอกว่า อย่าไป “ติดกับ” สมาธิ หมายความว่า สมาธิเป็นกับดักจิตชนิดหนึ่ง ถ้าไม่พัฒนาไปเพื่อปัญญาคือไม่ทำให้เป็นพื้นฐานของปัญญา มีฤาษีซีไฟรเป็นอันมากในสมัยโบราณ ทำสมาธิจนได้ฌาน ได้อภิญญาเหาะเหินเดินอากาศได้ แต่พอไปเจอวิสภาพารมณืเข้าเอาใจไว้ไม่อยู่ ฌานเสื่อม อภิญญาเสื่อม กลายเป็นคนธรรมดาไป สมาธิเป็นของดีไม่ใช่ไม่ดี เป็นองค์หนึ่งในไตรสิกขา แต่ต้องระวังมาก

เพราะเสื่อมได้ง่ายถ้ายังไม่ได้บรรลุมรรคผลถึงที่สุด เพราะเป็นแต่เพียงข่มกิเลสไว้ ที่ท่านเปรียบเหมือนศิลาทับหญ้า พอยกศิลาออกหญ้าก็งอกขึ้นตามเดิมหรืออาจจะมากกว่าเดิม คำตอบก็เห็นจะพอเพียงเท่านี้ขอขอบคุณมาก ๆ

คำถามที่ ๑๗๔

กราบขอบพระคุณมากค่ะ สำหรับคำตอบ แต่มีข้อสงสัยค่ะ เหตุใดจึงกล่าวว่าเขาโกงเรา ดีกว่าเราโกงเขา เขาเป็นหนี้เรา ดีกว่าเราเป็นหนี้เขาคะ แล้วเขาทิ้งเรา ดีกว่าเราทิ้งเขาอย่างไร กราบขอบพระคุณค่ะ ขอให้อาจารย์สุขภาพแข็งแรงนะคะ

ตอบ

มีคำสุภาษิตทางจริยศาสตร์อยู่ตอนหนึ่งว่า “ยอมทนทุกข์ทรมาน เพราะการทำผิดของผู้อื่น ดีกว่าเราไปทำผิดเสียเอง” (It is better to suffer wrong than doing wrong.) และมีอีกว่า “ชีวิตที่เรียบง่ายที่สุด เป็นชีวิตที่ดีที่สุด ศีลธรรมเป็นวิถีชีวิตที่ดีที่สุด” The simplest life is the best life. Morality is the best way of life.) ด้วยเหตุนี้เราจึงจำเป็นต้องยืนอยู่บนทางแห่งความดี ไม่ว่าจะใครเขาจะละทิ้งความดีไปแล้วก็ตาม พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ผู้โกรธตอบ แย่กว่าผู้ที่โกรธก่อน ผู้ไม่โกรธตอบ ชื่อว่าชนะสงครามที่ชนะได้ยาก พึงเอาชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ เอาชนะคนไม่ดีด้วยความดี เอาชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ เอาชนะคนพูดเหลวไหลด้วยคำจริง” เพราะฉะนั้นผมจึงบอกว่า เขาโกงเรา ดีกว่าเราโกงเขา เขาเป็นหนี้เราแล้วไม่ใช่ ดีกว่าเราเป็นหนี้เขา เป็นต้น ขอให้เราเดินอยู่บนเส้นทางแห่งความดี โบราณท่านกล่าวว่า

“ไม่จันทน์แม่แห้งก็ไม่ทิ้งกลิ่น
 หัสติน(ช้าง)ก้าวลงสู่สงครามก็ไม่ทิ้งลีลา
 อ้อยเข้าสู่หีบยन्द์ก็ไม่ทิ้งรสหวาน
 บัณชิตแม่ประสบทุกซีกก็ไม่ทิ้งธรรม”

คำถามที่ ๑๗๕

ดิฉันมีคำถามใคร่ขอความรู้จากอาจารย์ค่ะ

๑. ภพภูมิเทวดาสามารถปฏิบัติธรรมเพื่อให้ถึงธรรม บรรลุ มรรค ผล นิพพาน ได้หรือไม่คะ เพราะเคยอ่านในหนังสือบางเล่มว่า ภพภูมิ มนุษย์เหมาะแก่การปฏิบัติธรรมเพื่อให้ถึงซึ่งพระนิพพาน

๒. ดิฉันเป็นผู้เพียรปฏิบัติธรรมเพื่อให้ถึงธรรม เป็นผู้ทำงานอย่าง สม่ำเสมอมีศีลครบทุกข้อและเจริญภาวนา แต่ดิฉันมีปัญหาเกี่ยวกับ ตัวเองคือเป็นคนค่อนข้างขี้เล่น บางครั้งมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับคนอื่น เช่น เดินหกล้ม จิตมันจะพากย์ว่า “ซุ่มซ่ามเอง” แต่ใจจริง ดิฉันไม่เคย มีจิตคิดว่าเขาแม้แต่นิดเดียว และจะมีความรู้สึกไม่ดีที่จิตเป็นอกุศล (ซึ่งเรารู้ว่ามันเป็นความคิด มันเป็นสังขาร) เราจะมียุติปฏิบัติตน อย่างไร (นอกจากการตามรู้ว่าเกิดเมื่อมีเหตุหมด เหตุก็ดับ) คำถามคือ แสดงว่าจิตเดิมแท้เรามีจิตที่ไม่ดีหรืออย่างไรคะ และจะมีวิธีกำจัด หรือ ปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อมิให้มีจิตเศร้าหมอง และมีให้เป็นเหตุขว้างกัน การบรรลุธรรม

กราบขอบพระคุณอาจารย์มากค่ะ และขออาราธนาคุณพระศรี-
 รัตนตรัยโปรดคุ้มครองให้อาจารย์มีสุขภาพแข็งแรง เป็นผู้มียายุยืน

ตอบ

๑. ในภพภูมิเทวดาก็สามารถบรรลุนิพพานได้เช่นเดียวกับในภพภูมิมนุษย์ แต่ในภพภูมิมนุษย์มีทุกข์มาก ทำให้ผู้มีปัญญาเห็นทุกข์ขอรียสังได้ง่าย ในภพภูมิเทวดา มีความสุขมาก เทวดาจึงมักจะเพลิดเพลินไปในกามคุณ และเพลิดเพลินในความสุข แต่เทวดาที่มีภูมิธรรมไปจากโลกมนุษย์แล้ว ก็จะบรรลุนิพพานได้ง่าย มีกล่าวไว้ใน พระสูตรว่า เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่มนุษย์แต่ละครั้ง มีเทวดาที่มาฟังธรรมอยู่ด้วยได้สำเร็จ มรรคผลเป็นจำนวนมาก

๒. การให้ทานและการรักษาศีลเป็นประจำ เป็นสิ่งที่ควรทำและควรอนุโมทนาอย่างยิ่ง ส่วนความที่เป็นคนขี้เล่นนั้น สืบเนื่องมาจากเป็นคนมีอารมณ์ดีก็ไม่เสียหายอะไร เมื่อเห็นคนหกล้มก็ควรจะไปไถ่ในแง่ของความกรุณา ไม่ควรจะสมน้ำหน้าเขา คนที่มีความกรุณาเป็นวิหารธรรมจะเป็นคนเยือกเย็น และอยู่เป็นสุขอันหาประมาณมิได้ ขออนุโมทนาต่อ ความคิดดีๆ ของคุณด้วย และขอขอบคุณที่อวยพรมา

คำถามที่ ๑๗๖

เรียน อ.วศินที่เคารพ

สืบเนื่องจากคำถาม ที่อาจารย์ตอบมาว่า

“เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแก่มนุษย์แต่ละครั้ง มีเทวดาที่มาฟังธรรมอยู่ด้วยได้สำเร็จ มรรค ผล เป็นจำนวนมาก” ขอเรียนถามอาจารย์ว่า แสดงว่าในภพภูมิเทวดาไม่มีการแสดงธรรมหรืออย่างไรคะ เทวดาจึงต้องลงมาฟังธรรมในภพภูมิมนุษย์ และหากว่าเราต้องการที่จะไปเกิดในภพภูมิเทวดาเพื่อไปปฏิบัติธรรมต่อคะ มิได้ไปเกิดเพราะภูมิเทวดามีความสุขมาก แต่เป็นเพราะไม่อยากเกิดอีกแล้ว (เป็นความปรารถนาอย่างยิ่ง) นอกจากทาน กุศลกรรมบถ และเจริญภาวนาแล้ว เราจะต้องอธิษฐานหรือทำอะไรอีกคะ ในความคิดเห็นของอาจารย์ ถ้าอาจารย์เลือกเกิดได้ อาจารย์คิดว่าจะเลือกไปปฏิบัติธรรมที่ใดคะ

ตอบ

๑. ในเทวโลกชั้นดาวดึงส์มีธรรมสภา มีธรรมเทพบุตร เป็นผู้แสดงธรรม และเทวดาชั้นอื่นก็มาฟังได้ สามารถสำเร็จมรรคผลได้ด้วย การฟังธรรมและปฏิบัติธรรมในเทวโลกนั่นเอง หลักฐานปรากฏในพระไตรปิฎก อังคุดตฺรนิกาย จตุกกนิบาต เล่ม ๒๑ หน้า ๒๕๑-๒๕๔ ข้อ ๑๙๑ (พระไตรปิฎก ฉบับภาษาบาลี) ถ้าเป็นพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ให้ดูฉบับของกรมการศาสนา หรือฉบับของมหาจุฬาฯ เล่มและข้อจะตรงกัน หรือหนังสือ “พระสูตรตันตปิฎก อังคุดตฺรนิกาย” โดย วศิน อินทสระ หน้า ๒๔๙-๒๕๐ มูลนิธิมหาภิกษุฯ หน้าวัดบวรนิเวศ บางลำภู จัดพิมพ์จำหน่าย ผมจะพิมพ์มาให้คุณอ่านทั้งหมด

ก็ไม่ไหวเพราะค่อนข้างยาว แต่การที่เทวดามาฟังพระพุทธเจ้าบ้าง พระสาวก ผู้มีศีลมีธรรมบ้างนั้น เพราะกลืนแห่งผู้มีศีลมีธรรม ไม่เป็นที่รังเกียจของเทวดา มีพระพุทธพจน์อยู่บทหนึ่งว่า “ศีลคนุโว อนุตฺตโร” แปลว่า กลืนแห่งศีลยอดเยี่ยมกว่ากลืนอื่น และอีกบทหนึ่งว่า “ศีลฺโลกเณ อนุตฺตโร ศีลยอดเยี่ยมในโลก” ฯ

๒. เท่าที่คุณเล่าเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมของคุณมานี้ ผมคิดว่าเพียงพอที่จะไปเกิดเป็นเทวดาได้แล้ว ต่อไปขอให้อธิษฐานว่า “บุญกุศลที่ข้าพเจ้าทำแล้วนี้ ขอจงเป็นปัจจัยแก่พระนิพพาน และเป็นไปเพื่อความสิ้นอาสวะ” เพียงเท่านี้คุณก็สามารถสำเร็จ มรรคผลสูงสุดได้ในเทวโลก

๓. ผมรู้สึกละอายนิดหน่อยที่จะตอบคำถามข้อนี้ ที่ว่าถ้าเลือกได้ ผมจะเลือกไปเกิดที่ใด ผมมีความปรารถนาอยู่เสมอที่จะทำงานเผยแผ่ธรรมตลอดสังสารวัฏ เพราะฉะนั้นถ้าเป็นไปได้อยากไปเกิดเป็นธรรมเทพบุตรชั้นดาวดึงส์ เพราะที่นั่นมีธรรมสภา อยากให้คุณอ่านข้อความในพระไตรปิฎก ตามที่ผมอ้างถึงไว้แล้ว คุณจะเข้าใจมากขึ้น ขอขอบคุณที่คุณถาม ปัญหาคือ มาให้อ่าน ขอให้คุณมีความสุข ความเจริญในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

คำถามที่ ๑๗๗

สังสัยครับ พระไตรปิฎก ฉบับมหาหมากุฎราชวิทยาลัย มีจำนวน ๙๑ เล่ม หรือครับ

อาจารย์วศิน ช่วยดูให้หน่อยครับ <http://pratritpitaka.com/tripitaka-mbu/>

ตอบ

ที่มี ๙๑ เล่ม มากกว่าฉบับอื่นก็เพราะรวมอรรถกถาไว้ด้วย

คำถามที่ ๑๗๘

เห็นพระสงฆ์ขึ้นเวทีเกี่ยวกับการเมือง ทำให้ผมนึกห่วงใย ลูกๆ หลานๆ ว่าพระสงฆ์ผู้เป็นหนึ่งในธงชัยแห่งการไม่ยึดติด เป็นผู้แสวงหาความหลุดพ้น กลับยึดติดถือมั่นซะเอง ไม่รู้ผมคิดมากไปเองหรือเปล่านะครับ อาจารย์ครับพื้นที่ในการเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวกับบ้านเมืองของพระสงฆ์ ควรมีขอบเขตขนาดไหนครับ

ตอบ

โดยปกติธรรมดา ในเมืองไทยท่านห้ามพระสงฆ์ไม่ให้ยุ่งกับการเมือง ถ้าเข้าไปยุ่งกับการเมืองอย่างที่มองเห็นก็คือว่าเป็นการฝ่าฝืนระเบียบปฏิบัติของคณะสงฆ์

คำถามที่ ๑๗๗

จริงไหมคะที่ว่า คนเรียนธรรมะผู้ธรรมะต้องอ่อนและยอมให้คนอื่นทุกอย่าง พอจะสู้ขึ้นมาบ้างก็กล่าวว่าคนเรียนธรรมะทำไมเป็นอย่างนี้

ตอบ

อ่อน สิ่งที่ควรอ่อน อ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ เข้มแข็ง แข็งแรง แต่ไม่แข็งกระด้าง ไม่อ่อนจนเขาดูหมิ่น ไม่แข็งกร้าวจนมีเวรภัยมาก รู้จักความพอดี ถ้าคิดว่าจะเป็นการทำประโยชน์ ก็ให้กระทำโดยอุบายที่แยบคาย ไม่เป็นลึงรดน้ำต้นไม้ มีเรื่องโดยย่อว่า คนเฝ้าสวนคนหนึ่งต้องการไปเที่ยวงานมหรสพเป็นเวลา ๗ วัน ในสวนนั้นมีลิงอยู่มาก จึงได้สั่งหัวหน้าลิงว่า ช่วงเวลาที่ฉันไม่อยู่ ให้พวกแกช่วยรดน้ำต้นไม้ ลิงจำฝูงได้สั่งลูกน้องว่า ก่อนจะรดน้ำต้นไม้ให้ถอนขึ้นมาดูรากก่อน ต้นไหนรากยาวก็ให้รดน้ำมากๆ ต้นไหนรากสั้นก็ให้รดน้ำแต่น้อย ลิงทั้งหลายก็ทำอย่างนั้น ๗ วัน คนเฝ้าสวนกลับมาต้นไม้ตายหมดแล้ว อย่างนี้เรียกว่า ต้องการจะทำประโยชน์แต่ไม่รู้จักรูจักสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ กลับเป็นการทำประโยชน์แต่ได้โทษ เรียกว่าทำประโยชน์ไม่เป็น ไม่มีอุบายที่ฉลาดในการทำ

อีกเรื่องหนึ่ง แม่กับลูกสาวดำข้าวอยู่ แมลงวันมาตอมที่หน้าผากของแม่ แม่บอกว่า “ลูก ลูกช่วยไล่แมลงวันให้แม่ที” ลูกสาวเอาสากดำข้าวตีแมลงวัน แม่ล้มลงไปดิ้นตาย อย่างนี้เรียกว่าทำประโยชน์ด้วยความโง่

อีกเรื่องหนึ่ง ชาวบ้านคนหนึ่งลงไปในนาข้าว กลับมาบอกเพื่อนว่าในนาข้าวยุ่งมากเหลือเกิน ชาวบ้านหลายคนพากันถือดาบไปเพื่อแทงยุ่ง กลับแทงกันเองเลือดสาดไปหมด

อีกเรื่องหนึ่ง แม่บ้านคนหนึ่งเห็นแมวนอนอยู่ในตะกร้าเก็บถ้วยชาม รู้สึกโกรธจัด จึงเอาไม้ขนาดใหญ่ถนัดมือ ต้องการจะตีแมว แต่แมวมั่นวงอวงไว มั่นวิ่งหนีไปทัน แต่ถ้วยในตะกร้าแตกหมด แม่บ้านคนนั้นเสียประโยชน์เป็นอันมาก เพราะทำด้วยความไม่ฉลาดไม่รอบคอบ ฯลฯ

คำถามที่ ๑๘๐

จากข้อความที่ว่า “ขอให้คิดอยู่เสมอว่า เขาทิ้งเราไปดีกว่าเราทิ้งเขา เขาโกงเราดีกว่าเราโกงเขา เขาเป็นหนี้เราแล้วไม่ใช่หนี้ดีกว่าเราเป็นหนี้เขา ฯ”

ขออาจารย์กรุณาแจกแจงเหตุผลที่ว่าด้วยข้อความนี้ด้วยครับ ตามปัญญาหน่อยๆ ที่ผมเข้าใจคือ เขาทำเรา เราเสียหายแต่เพียงภายนอก แต่หากเราเป็นฝ่ายทำเขา ตัวเราเองนั้นแหละที่สูญเสียสิ่งที่มีค่ากว่าคือคุณธรรมภายในอันน่าพิศมัย ดังนั้นผมจึงเข้าใจว่า แม้เขาจะทำเราเสียหาย แต่เรากลับได้บารมีที่เพิ่มขึ้นภายในใจ มิทราบว่าคุณเห็นผมเข้าใจขำยมิจฉนาก็ฎฐิหรือไม่ประการใดครับ ขออาจารย์โปรดเมตตาชี้แนะด้วยครับผม

ตอบ

ความเห็นของคุณดีแล้ว

มีคำสุภาษิตทางจริยศาสตร์อยู่ตอนหนึ่งว่า

“ยอมทนทุกข์ทรมานเพราะการทำผิดของผู้อื่น ดีกว่าเราไปทำผิดเสียเอง”

(It is better to suffer wrong than doing wrong.) และมีอีกว่า
“ชีวิตที่เรียบง่ายที่สุดเป็นชีวิตที่ดีที่สุด ศีลธรรมเป็นวิถีชีวิตที่ดี
ที่สุด”

(The simplest life is the best life. Morality is the best way
of life.)

ด้วยเหตุนี้เราจึงจำเป็นต้องยืนอยู่บนทางแห่งความดี ไม่ว่าจะ
ใครเขาจะละทิ้งความดีไปแล้วก็ตาม

พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“ผู้โกรธตอบ แย่กว่าผู้ที่โกรธก่อน ผู้ไม่โกรธตอบชื่อว่าชนะ
สงครามที่ชนะได้ยาก ฟังเอาชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ เอาชนะ
คนไม่ดีด้วยความดี เอาชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ เอาชนะคนพูด
เหลวไหลด้วยคำจริง”

เพราะฉะนั้นผมจึงบอกว่า เขาโกงเราดีกว่าเราโกงเขา เขาเป็นหนี้
เราแล้วไม่ใช่ ดีกว่าเราเป็นหนี้เขา เป็นต้น ขอให้เขาเดินอยู่บนเส้นทาง
แห่งความดี

โบราณท่านกล่าวว่า

“ไม้จันทน์แม้แห้งก็ไม่ทิ้งกลิ่น

หัสดิน (ช้าง) ก้าวลงสู่สงครามก็ไม่ทิ้งลีลา

อ้อยเข้าสู่หีบยนต์ก็ไม่ทิ้งรสหวาน

บัวจืดแม้ประสบทุกข์ก็ไม่ทิ้งธรรม”

คำถามที่ ๑๘๑

เรียนอาจารย์คะ อยากให้อาจารย์เขียนเรื่อง โทษของคู่คะ
อยากจะได้อนสติเพื่อนคะ ขอบพระคุณคะ

ตอบ

การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น

ของรักของผู้อื่นนั้น หมายถึงถึงบุคคล สิ่งของ หรือบุคคลที่
เขารัก เขาย่อมหวงแหน ผู้มีจริยธรรมดีจึงต้องตั้งใจงดเว้นไม่ล่วง
ละเมิด การไม่ล่วงละเมิดนั้นเป็นการเคารพสิทธิ์โดยชอบธรรมของ
ผู้อื่น ทำให้ไม่ก่อศัตรู ไม่ก่อเวร

แม้การยืมของใช้ก็เหมือนกัน ถ้ารู้ว่าเจ้าของเขากำลังรัก กำลัง
หวงแหน ผู้ต้องการยืมก็ควรงดเว้นอดใจไว้ก่อน เช่น นาฬิกาเพื่อน
ซื้อมาใหม่ๆ เสื้อผ้าที่เขาตัดหรือซื้อมาใหม่ๆ ไม่ควรยืมใช้ การยืมใน
กรณีอย่างนี้เป็นการเสียมารยาท เสียสมบัติผู้ดี แม้เจ้าของเขาจะยอม
ให้ยืมก็เพราะขัดไม่ได้ ไม่ใช่พอใจ เขาคงแอบไม่พอใจอยู่เป็นแน่และ
คงนึกตำหนิอยู่ในใจว่า เราเป็นคนไม่มีมารยาท ไม่รู้จักเกรงใจคน

สำหรับบุคคล ภรรยา นับว่าเป็นที่รักของสามี และสามีก็เป็น
ที่รักที่หวงแหนของภรรยา จึงไม่ควรล่วงละเมิดในภรรยาหรือสามี
ของผู้อื่น การล่วงละเมิดเช่นนั้นเป็นการก่อเวรภัย ก่อศัตรูแก่ตนเอง
และคนที่เกี่ยวข้อง ทำให้ต้องบาดหมางกันถึงกับตบตีฆ่าฟันกันตาม
ที่มีข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ และสื่อสารมวลชนอื่นๆ เช่น วิทยุ เป็นต้น
อยู่เสมอๆ

นอกจากโทษในชาตินี้หรือเวรภัยอันตรายและการถูกตีเตียนแล้ว ยังมีโทษในชาติหน้าอีก เช่น ตกนรกหรือถูกแย่งของรักอยู่เนื่องๆ ในชาติต่อๆ ไป

อะไรก็ตามที่เขารัก ย่อมมีความหมายมากสำหรับผู้นั้น ไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงไรในความรู้สึกของเรา จงดูตัวอย่างเด็กที่กำลังเพลินด้วยของเล่นแล้วถูกแย่งของเล่นไป ในความรู้สึกของผู้ใหญ่อาจเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ในความรู้สึกของเด็กเป็นเรื่องใหญ่ เด็กที่ถูกแย่งรถยนต์คันเล็กๆ ที่ตนกำลังเล่นอยู่ ย่อมมีความรู้สึกสะเทือนใจ เท่ากับผู้ใหญ่ที่กำลังขับรถยนต์แล้วมีคนมาแย่งเอาไปเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น ผู้มีจริยธรรมจึงควรสำรวจตนเกี่ยวกับเรื่องของรักของผู้อื่นเสมอ

ประวัติของ
อาจารย์วิชิต อินทสระ

ชาติภูมิ

เกิดวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่ หมู่บ้านท่าศาลา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา เมื่อจำความได้ พ่อแม่ได้ย้ายไปอยู่ที่ หมู่บ้านตากแดด ตำบลปากกรอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การบรรพชาอุปสมบท

บวชเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๓ ปี ที่วัดบุปผาราม เขตธนบุรี กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ และอุปสมบทเป็นภิกษุ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ลาสิกขาเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗

การศึกษา

- มัธยม ๘ (สมัครสอบ)
- นักธรรมเอก
- เปรียญ ๗ (ป.ธ. ๗)
- ศาสตราจารย์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาปรัชญา จากมหาวิทยาลัยبانารัส

ประเทศอินเดีย

- ปริญญาดุชะฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพุทธศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏฯ

หน้าที่การงาน

สอนวิชาศีลธรรม

- ที่โรงเรียนราชินี
- ที่โรงเรียนพณิชยการสีลม (ดำรงตำแหน่งอาจารย์ผู้ปกครอง)
- ที่โรงเรียนเตรียมทหาร และดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกสารบัญ มียศเป็นร้อยโท
- สอนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท-มหายาน ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประมาณ ๑๒ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๓
- สอนวิชาพุทธศาสนาในประเทศไทยและวิชาจริยศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ประมาณ ๑๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๓
- สอนเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏฯ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๒ (เป็นระยะเวลา ๔๖ ปีเต็ม)
- สอนพิเศษวันอาทิตย์เกี่ยวกับความรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่ประชาชนทั่วไป ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏฯ (วัดบวรนิเวศวิหาร) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๓ (เป็นระยะเวลา ๒๘ ปีเต็ม)
- บรรยายพิเศษในที่ต่างๆ ตามที่ได้รับเชิญ
- บรรยายธรรมทางวิทยุ โดยออกเป็นรายการสดบ้าง ใช้เทปบ้าง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๐ (เป็นระยะเวลา ๑๑ ปีเต็ม)

การประพันธ์

เขียนหนังสือประเภทต่างๆ เช่น นวนิยายอิงหลักธรรม อธิบายหลักธรรม ฯลฯ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ มาจนถึงปัจจุบัน มีผลงานประมาณ ๒๐๐ กว่าชื่อเรื่อง บางชื่อเรื่องก็มีหลายเล่ม เช่น *ทางแห่งความดี* เป็นต้น

งานนิเทศสาร

- เป็นบรรณานิการนิเทศสารธรรมจักรุ ของมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๙

- เป็นบรรณาธิการนิตยสารศุภมิตร ของมูลนิธิส่งเสริมกิจการศาสนาและมนุษยธรรม (กศม.) ของวัดมกุฏกษัตริยาราม ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๑

รางวัลพิเศษ

- ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้รับโล่รางวัลชมเชย ประเภทสารคดี จากคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ จากหนังสือเรื่อง “จริยาบถ” และในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ จากหนังสือเรื่อง “จริยศาสตร์”
- ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้รับรางวัลพระราชทานเสาเสมาธรรมจักร ในฐานะ “ผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา ประเภทวรรณกรรม” เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี
- ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้รับเกียรติคุณบัตรรางวัลชมเชย ประเภทสร้างสรรค์ด้านศาสนา จากกระทรวงศึกษาธิการ จากบทความเรื่อง “หลักกรรมกับการพึ่งตนเอง”
- ๒๒ เม.ย. ๒๕๕๒ ได้รับโล่พุทธคุณูปการ ระดับกาญจนาเกียรติคุณ พร้อมเกียรติบัตร ในฐานะ “ผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา” จากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม
- ๒๙ ก.ค. ๒๕๕๓ ได้รับรางวัล “ชุมชนียบุคคล ด้านภาษาไทย” เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๓ จากกระทรวงวัฒนธรรม

เรื่อง พระอานนท์ พุทธอนุชา

หนังสือเรื่อง พระอานนท์ พุทธอนุชา นอกจากจะได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมไทยแล้ว สารานุกรมวรรณกรรมโลกในศตวรรษที่ ๒๐ (Encyclopedia of World Literature in the 20th Century) ได้นำเรื่อง พระอานนท์ พุทธอนุชา ไปสตูดิโอในหนังสือดังกล่าวนั้น เป็นทำนองว่า ได้ชี้ทางออกให้แก่สังคมไทยที่สับสนวุ่นวายอยู่ด้วยปัญหานานัปการ